

تعلیم و تربیت

تربیت اخلاق و اصلاح امور

مصحف

معلم ناجی

مرد و سرای

کتابی آرامل

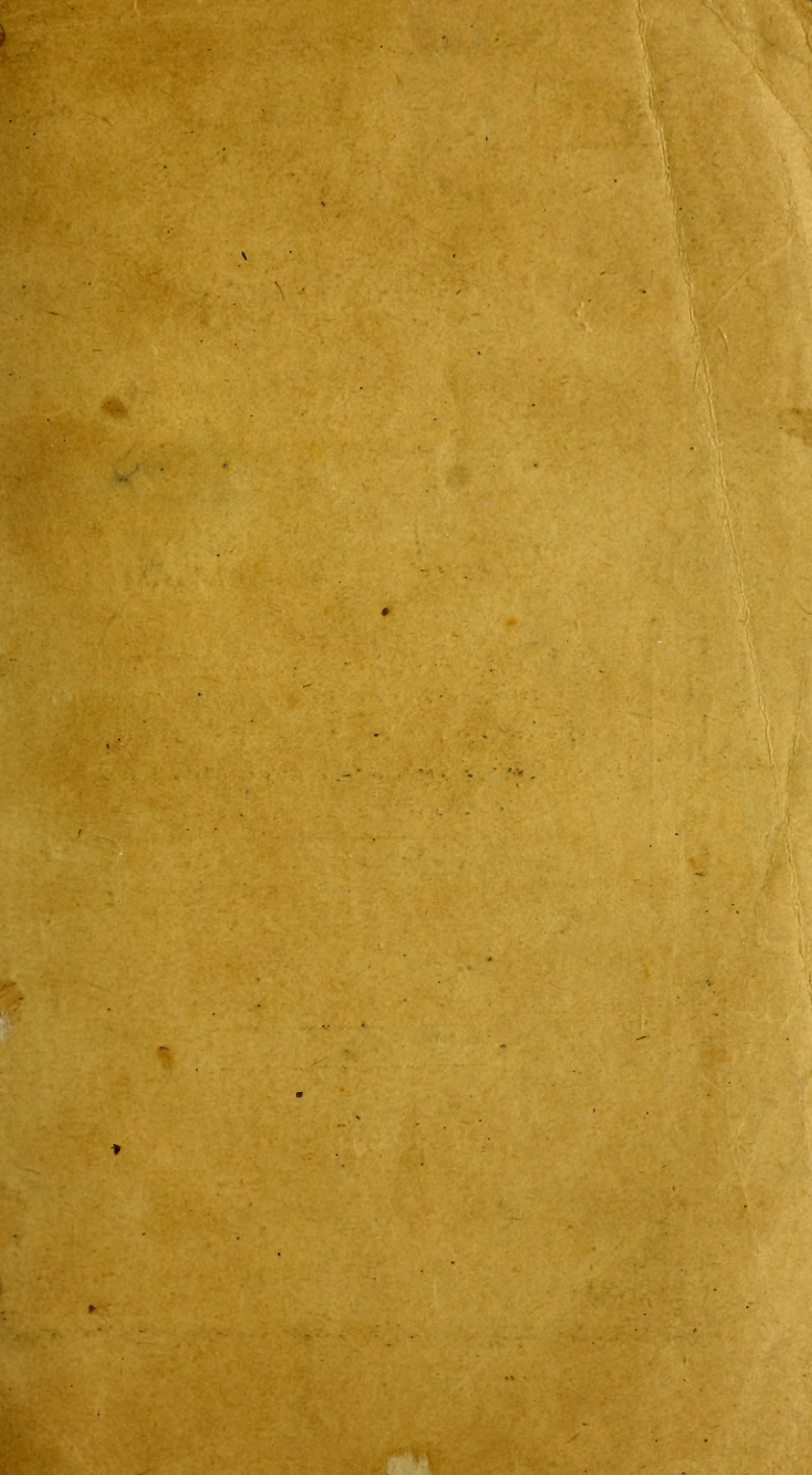
مردم اطفال و طفولیت و تربیت اخلاق و تشویق افکار لرینه
جداً خادم اولیٰ اوزور : اخلاق ، فن ، ادب ، ترویج ، صنعت ، تجارت ،
صحت ، اقتصاد ، افکار حریه ، محبت وطنیه و مواد مهمه سازه به دایر
بیلیفه سی الزم اولان معلومات نافعہ بی جامع و تربیت مدنیہ بی ، اصول
مشروطه بی و اخلاق فاضله عثمانیه بی حاوی بر آورد .

ایکنجی قلم . بکرمی برنجی طبع

هر حق . ای . بر .

در سعادت — [لال] مطبعه سی

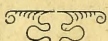
۱۳۲۵

تعلیم و تربیت

تہذیب و اخلاق و اصلاح نفس

عموم اطفال و طنک تعلیم و تربیہ لرینہ ، تہذیب اخلاق و تشویر افکار لرینہ جذاً
خادم اولمق اوزرہ متعدد کتب اخلاقیہ ، فنیہ ، ادبیہ ، تاریخیہ و ساہردن
بالانتخاب چوجوقلرجه بیلیغہ سی الزم اولان معلومات نافعہ ابتدائیہ بی حاویدر.

مصحبی
معلم ناجی

مؤسس و مرتبی
کتابچی آراکل

اونیدنجی طبع

ایکنجی قسم

(۱۵- دفعہ سی نسخ ، ۲ دفعہ سی رقمہ خطی ایله در.)

معارف نظارت جلیہ سنک رخصتیلہ طبع اولمشدر.

هرحق صاحبہ عائدر

کتابچی آراکل مطبعہ بی

استانبول باب عالی جادہ سنده نومرو ۴۸

۱۳۱۹

درون كتابده بعض كله لرك مغنارلى، صحيفه لرك زيرلرینه درج
ایدیله سی حقنده بر اخطار

(برنجی قسیمک مقدمه سندن مقتبسدر)

یکدیگرینه : اضافت ، وصفیت ، واو عاطفه و ساژه ایله مربوطیتلری
اولان لغتلرک مغنارلی حقیله تعریف و تفهیم ایچون اشارتلرده او نسبتده
قونولشددر . شویله که : « فصول اربعه » ، « حیوانات اهلیه » ، « فضائل
اخلاق » ، « حواس خمسۀ ظاهره » ، « مرکز کره ارض » گبی ایکی ، اوچ
کله نك مغنارلی برلکده تعریف ، و ترکیبیلر قاج کله دن عبارت ایسه بونلرک
نهایتده کی کله نك یاننه او قدر اشارت وضع ایدیلشددر ؛ یعنی : برکله لی به شو
(°) برلی ، ایکی کله لی به شو (°) ایکیلی ، اوچ کله لی به ده شو (°) اوچلی
آشارتی قونولشددر .

Handwritten text in the right margin, likely a library or collection stamp, written in a cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a date or signature, written in a cursive script.

﴿ انظار مہرم ﴾

اجزای کلامی تفریق و طوراق محلیله درجه لری تعین ایچون السنه سائرده شودرت اشارت استعمال اولونور. بری: (،) درکه «ویرگول»، ایکنجیسی: (؛) درکه «پوآن ویرگول»، اوچنجیسی: (:) درکه «دوپوآن»، دردنجیسی: (.) درکه «پوآن» ناملیله معروفدر. بو اشارتله، لسان عثمانی ایچون دخی قبول اولونوب اکثر آثار جدیدده استعمال ایدلمکده در.

بو اشارتله، خدمتلیله و مقام استعماللیله گوره بعض ارباب قلم طرفندن سائر بعض مناسب اسملرده ویرلش ایسه ده بزبوراده اکثر محررلر مزله حروفات دوکه جیلری، کتابجیلر، مرتبیلر و مطبعه لک سائر عمله لرنجه اک زیاده مستعمل و معروف اولان اسملری استعمال ایتدک.

«ویرگول» ایله «دوپوآن» ک طوراق درجه لری بک جزئی یعنی برگوز آچوب قایا به جق قدردر. «پوآن ویرگول» ک طوراغی دها زیاده جه در. «پوآن» ککی ده بوندن زیاده جه در. آتجق لسان عثمانیسه اوله بر طوراق و تفریق عملی دها واردرکه بونلرک هیچ بری او خدمتی ادا ایده مز. اوکی محله، یا ویرگول ایله گیشدیرلمکده، یا خود بتون بتون اشارتسز بر اقلقده در. بوا یسه زیده ایراد اولنان مثاللردن مستبان اوله جفی وجه ایله او قویانک ذهنی تشویش، معنایی اخلال، طوراق حقی قسماً و یا کاملاً غائب ایتک گبی محدودلردن خالی دگلدوره بنا علیه اوکی محله ایچون آیری بر اشارتک لزومی حس ایدلمشدر.

واقعا او بولده عباره لک سیاق و سباقندن در حال معنایه انتقال ایده بیلن ارباب وقوف، بونک لزومندن مستغنی اوله بیلیرلر؛ لکن او قومنه و معنی جیقارمنه یگی باشلایان اطفال عثمانیه و سائر مبتدیلر ایچون حال بتون بتون باشقه در. آنلر، درست او قومق، طوراق محلیلری طابق ایچون یاردیمه، واسطه به محتاجدرلر. ایسته اوکی محله ایچون آیری بر اشارتک احداثه اک زیاده بزى سوق ایدن سبب، بو خصوص اولشدر.

بو باده معلمین و محررین کرامزدن چوغیشک رأیلرینه دخی مراجعتزده بوفکرمنه تصویب یورلشدر. احداث اولونان اشارت ایسه «پوآنته ویرگول» ک هکسی دیمک اولان شو(؛) شکلدن عبارتدر. بونک نقطه سی بالعکس اوستنده اولمانه گوره اسمی ده «ویرگول پوآن» تسمیه سی مناسب گورلشدر.

بونک طوراق درجه سی ایسه صانکه «پوآن ویرگول» قدردر. بو اشارت

نعم ايدنبجه به قدر وساطت عاجزی ايله نشر ايديله جك آئارده استعمال اولونه جنى
گي اشبو مخطرده او اثرلك باشارنده بولونه جقب .

مثال : انسان، كامل، فاضل، عاقل، منصف، خيرخواه اولمليدير .

بومثالده «انسان» لفظي «مبتدا» و «مُسْنَدُ اَيْلَه» در . «كامل» ، «فاضل»
و ساثر صفتلرده «خبر» و «مُسْنَدُ» درلر . بوراده مذكور اشارتك يرينه
«ويرگول» قونولسه ، هم «مسند ايله» ايله «مسند» بر يينه قارشمش اولور ،
هم ده طوراق حقي قسماً غائب ايدلمش بولونور . اشارتسز گييله ، احوالده ده «كامل»
لفظي ، «انسان» لفظنك صفتي ظن اولونه رق «انسان كامل» اوقونمق و بناء عليه
«كامل انسان» آكلاشلق احتمالي واردر .

مثال ديكر : جناب حق ، سبزه لري ، ميوه لري ، مباح اولان حيواناتي و شرع
شرعك تجويز ايله ديگي وجهله هر نوع ارزاق انسانه نفقه اولق اوزره خلق
بورمشدر .

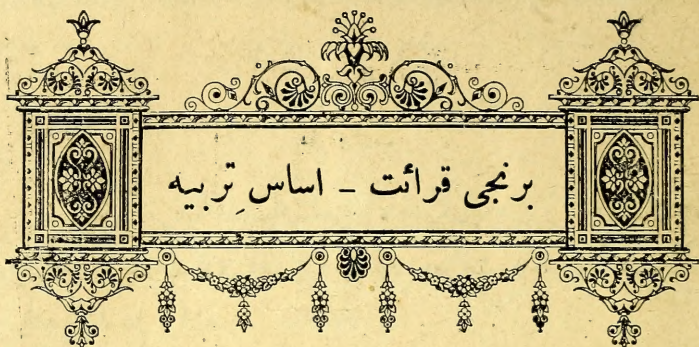
بومثالده ده «جناب حق» تعبيرنك اوكنده كي يكي اشارتك يرينه «ويرگول»
قونولسه ، گرچه ذهني چوقلق تشويش و معنابي اخلال ايتمز . لكن طوراق حقي
قسماً غائب ايدلمش اولور . اشارتسز براقلسه هم طوراق حقي كاملاً غائب
ايدلمش اولور . هم ده «جناب حق» تعبيريله «سبزه لري» لفظي بر يرينك مضاف
و مضاف الهمي ظن اولونه رق او بولده آكلاشلق احتمالي واردر .

«خلقت عالم هدر؟» سؤالنك جوابي اولان شو آئيده كي مباله ده دخی
مذكور اشارتك درجه لزومي ده ا زياده گوروله جكدر :

جناب حقك ، يري ، گوگي ، انسانلري ، حيوانلري ، اوتلري ، آغاجلري ، الحاصل
تالده گورولن و گوروله مەين ساثر شيلري يوقدن وار ايمه سيدر .

بومثالده جمله اصله نك بر قسمي اولان «جناب حقك» اوكنه ويرگول اشارتي
قونولسه متمام جمله دن يري بولونان «يри» لفظيله ساثر متمام آره سنده كي
ارتباط بوزولور ، جمله اصله يه قاريشير . بوندن باشقه طوراق درجه سي ده حقيله
ادا ايدلمش اولماز . اشارتسز براقيلسه ، احوالده ده «جناب حقك يري» تعبيرندن
نك او كجه اضافت معناسي ذهنه تبادر ايدر .

کتابي آراکله

برنجی قرائت - اساس تربیہ

اساس تربیہ، جنابِ حقّدن قورقق، دائما سو دیگی و امر بو یوردینی شیلری یایق، رحمتنی ایسته مک، سومه دیگی و { یایه! } دیدیکی ایشلری یایماق، رجا و طلب دائره سندن طیشاری چیمما. مق، دائما اطاعت و عبادت ایتمکدر.

جنابِ حقّدن قورقایان آدم، هر دورلو عصیان و طغیانده بو- لونور. آنا و باباسنه، خواجه و اُستادینه و سائر بو یوکاره اطاعت ایتمز؛ لکن الهدن قورقان آدملرک، بعض او یغونسز حاللری اولسه بیله اصلاح اولونه بیلیر.

تعلیم: اساس تربیہ نه در؟ - عصیان و طغیانده کیملر بولونور؟ - عصیان و طغیان نه دیمکدر؟ - آنایه، بابایه و سائر بو یوکاره کیملر اطاعت ایتزلر؟ - نه بولده آدملرک حالی اصلاح اولونه بیلیر؟

یاپق.	[اساس] تمل.
[عبادت] الله قولق ایتک.	[رحمت] مرحمت: آجیه.
[عصیان] عامی، یعنی: اطاعتسز اولق.	[رجا] یالوارمق.
[طغیان] آزعین اولق: اطاعتسز لکده	[طلب] ایسته مک.
حدی گچمک.	[اطاعت] سوز دیکلمک: دیندن شیئی

ایکنجی قرائت

علم و ادب

دنیا و آخرتده انسانی مُعَزَّزْ، مُشَرَّفْ ایدن و آچاقلمقدن، سفیلمکدن، جاهلمکدن قورتاروب نور معرفت و طریق سعادتده ایریشدیرن، علم و ادبدر.

انسانک قدر و شرفنی آرتیران، دورت شیدر. برنجیسی: ادب، ایکنجیسی: علم، اوچنجیسی: صداقت، دوردنجیسی: امانتی صیانت در. برگون مأمون خلیفه حضرتلری کمال ادبله سوز سویله بن بر چوجوغه: «سن کیمک مخدومیسک!» دییه سؤال ایدینجه: «پدرم ادبدر» جوانی آلمش. خلیفه حضرتلری غایت ممنون اوله رق: «نه گوزل پدریگز وار ایمش!» دییه چوجوغنی تحسین بویور مشدر. ادبی اولمایان عاقل ایله عملی بولونمایان عالم، شجاعتملی، فقط سلاحسز عسکره بگزر. بونک ایچون انسان، دائمی علم و ادب تحصیلنه چالیشمالیدر.

ادب، علمک عملی در. علم، بر آجاج، ادب ده آنک ثمره سیدر. ادبی اولمایان عالم، میوه سز آجاج گبیدر.

صاقلامق .
[خلیفه] پیغمبر و کبلی: اسلام پادشاهلرینک
الک بویوکلرتدن هربری .
[مخدوم] اوغول .
[ممنون] خوشلامق .
[تحسین] بگنمک .
[عمل] ایشله نبان شی .
[شجاعتلی] بیگیت .
[تحصیل] حاصل اتمک: اوگرنمک: قازانمق .
[ثمره] میوه .

[معزز] عزیز: مبارک .
[مشرف] شرفلی .
[نور] ایشیق: آیدینلق .
[معرفت] بیلکک .
[طریق] بول .
[سعادت] دائمی ای و خوش حالده اولمق .
[قدر] دگر: قیمت .
[صداقت] صادق اولمق: یعنی: طوغریلقله
ایش گورمک .
[صیانت] (کندینه اینانیلان بریشی) ای

ایشته بورالینی بیلوب هرکس علیله عامل اولمالی، که دنیا
و آخرتده عزیز و شریف اولسون .

تعلیم: علم و ادب انسانی نه یاپار؟ - انسانک قدر و شرفنی آرتیران قاج
شیدر؟ - مامون خلیفه حضرتلری ناصل چوجوغه راست گلدی؟ - نه
صوردی؟ - صوگره خلیفه نه دیدی؟ - ادبی، عملی اولمایان عاقل و عالم نه به
بگزر؟ - علمک عملی نه در؟ - علم بر آغاجه بگزه دیلسه میوه سی نه اولور؟

اوچنجی قرائت

انسانک قیمت حقیقه سی

انسانک حقیقی دکری، آز چوق علمی و عملی ایله بیلینیر؛ یعنی:
انسانک، بیلدیگی شیلر ایله اپی عملرندن اعلا بر دکری یوقدر؛
علمی، عملی نه مرتبه ده ایسه دکری ده اوقدر در . بونک ایچون دایما
علمی، ادبی آرتیرمغه چالیشمالدر .

ضروب امثال - آتالر سوزی

(برنجی قسمده درج اولونانلرک آلت طرفی)

آت، بیننک، قلیج، قوشانانک، ایش، بجرنک .	مرامک الذدن برشی قورتولماز .
آت چالیندقدن صوگره آخورک قا .	ناموس، انسانک قانی بهاسیدر .
یدسنی قاپار .	آز طمع، چوق زیان گتیریر .
انسان، آرقه داشندن آزار .	آقشامک ایشنی صباحه بیراقه .
	انمگی قاتیغنه دنک ایدن، آج قالماز .

[عامل] ایشله ییعی؛ بیلدیگی شیثک اجرا - [شرفلی] شرفلی .
سنده بولونان - [قیمت حقیقه] اصل دهری .

آدم، اودر، که اقرار نندن دونه به .
 آدم، یاگیله یاگیله عالم اولور .
 مال، انسانی زنگین ایتز؛ اداره لازم .
 آدم، آدمه لازم اولور .
 آدم، آدمی برکه آلداده بیلیر .
 ایلك، ایکی باشند اولمایدیر .
 بابا بیلگیسیله آدم، آدم اولماز .
 فقیرلك عیب دگل، تذللك عیدیر .
 قارینجه دن عبرت آل ! قیشلفنی یازدن
 حاضرلار .

دوردنجی قرائت

متانت قلب

متانت قلب؛ « قوی یوز کلیمک » دیمکدر . بو ایسه انسان :
 رأینده ، سوزنده، ثبات، ایشنده، دوام و کافه احوالده صبر ایتمکدر .
 متانتی اولمایان آدم، فائده لی برایشه باشلامش و او ایشک همان صوگنه
 یاقلاشمش بیله اولسه اوگنه بر از گوجلک چیقینجه درحال گری
 چکیایر؛ یعنی : بریسی، « بو ایشده شو محذور وار، بو قصور وار »
 دیبه رک آنی شبهه ده بیراقسه درحال تلاشه دوشر؛ او ایشدن گری
 طورور . حال بوکه ایی آرانیه جق اولسه عالمده ائ ابی و موافق ظن
 اولونان سوزلرک بیله بعض محذوری بولونه بیلیر . بونک ایچون
 اول امرده وقت و حاله گوره هر ایشک ایی و فنا جهتلیرنی گوزلجه
 موازنه ایتلی؛ صوگره هانگیسی آهون و احسن ایسه آنی اجرا

[کافه احوالده] هر حالده؛ هر نه ایشده اولورسه اولسون .	[اقرار] یابدیغی و یابه جفی برشییی سوبله - مک؛ گیزله مک .
[محذور] حذر اولونه جق ایش؛ یعنی : صاقیدیله جق حال .	[رای] برشی حقنده بر فکر مخصوص بیان ایدیش .
[موازنه] وزن ایشک؛ یعنی : ایکی شیئی عقلاً قارشیللاشدیروب بریدن اولان فرقی، درجه سنی آکلامق .	[ثبات] ثابت اولق؛ یعنی : برسوز و یا ایشده قوی و دواملی اولق .
[احسن] ائ ابی؛ ائ گوزل .	[دوام] بردوزی به و برقرار اوزره ایش گورمک .

ایله مه لی . الحاصل : بر ایشده گوجلکله تصادف اولونور ایسه
 متانت ایله غلبه ایتمه چالیشمالیدر ؛ زیرا متانت ، هر ایشده موققتی
 موجبدر ؛ لکن عناد و تعصب درجه لرینه وار یلما مالیدر .

«أمورده صبر و ثبات ، جسمده باش مثابه سنده در . بدندن باش
 آیریلینجه جسمک حکمی قالمادینی گبی عملده صبر و ثبات اولما نیجه امورده
 ضایع اولور » کلام حکمت بیانی ، حضرت علی به مخصوص اقوالدندر .
 تعلیملر : متانت قلب نه به دیرلر ؟ - متانتی اولان نه یاپمالیدر ؟ - متانت
 نه ایشه یارار ؟ - متانت نه یی موجبدر ؟ - متانتک مقبولی ناصل اولور ؟

بشنجی قرائت

خود بینک - خود پسندلک

انسان ، نفسینی بگه نوب سائرینی آشاغی طوتماسی ، کندیسینی
 عقلی و باشقه سنی عقلمسزیرینه قویماسی ، هر این شیشی ، کندیسینه ،
 و فناسی ، باشقه سنه لایق گورمه سی گبی او یغولسز حالله : « خود -
 بینک » ، « خود پسندلک » دیرلر . بویله آدملر ، دایما کندی قصور -
 لرینی یا گورمزلر ، یا خود بیلمز اولورلر . حال بوکه باشقه لرینک
 جزئی قصور لرینی بولونجه در حال عیبلازلر . بونلر ، انسانلر بیننده
 منفور اولورلر ؛ سائر گوناگون مضررتی ده گورورلر .

[تصادف] راست گلمه .	[کلام حکمت بیان] حکمت بیلدیرن سوز .
[غلبه] یتمک .	[اقوال] قولار ؛ سوزلر .
[موققتی] برشی یا پوب باشه چیقارلامسی ؛	[منفور] کندیسندن نفرت اولوان ؛ خوشلا -
بر ایشک اوسته سندن گلمک .	نیلمایان ؛ قاچینیلان (آدم) .
[مثابه سنده] درجه سنده ؛ مرتبه سنده .	[مضررتی] ضرورلری .

قصورینی اصلاً کورمہ ن و کوروب اخطار ایدن اولسده اینانما۔
یانلر، اصلاً اصلاح اولہ ماز۔ آنک ایچون چیرکین و کوتو خویرک انک
فناسی بودر۔ بر انسانده بو خویرک اثری گورونمگہ باشلا نیجہ همان
دفعی چارہ سنہ باقالی؛ بویله آدم لره ده الفت ایتہ مه لیدر۔

تعلیملر: خود بینک، خود پسندک نہیہ دیرلر؟ - خود بینلر، خود پسندلر
نہلر یا پارلر؟ - بو گبیرک صوکتی نہ اولور؟ - منفور نہ دیمکدر؟ - بو
چیرکین حالردن قور تولہ ناک چارہ سی نہ در؟

آلتنجی قرائت

کذب - افترا

کذب و افترا، اخلاق بوزوقلغندن ایلری گلیر؛ یک فنا
خویدر۔ بو خویدہ اولان آدم لره، شونک بونک حقتده دورلو دورلو
بالانلر سویلرلر۔

کذب ایله افترانک فرقی واردر۔ شویله کہ: کاذب، جوق دفعہ
کندی ایشنده، افتراجی ایسه سائراری حقتده دورلو دورلو بالانلر
سویلر۔ بویله آدم لره، خلق ناموس و اعتبارینہ، کسب و کارینہ طوقو۔
نہ جقلری جہتلہ بین الناس منفور ویک جوق مُتَضَرِّزُ اولورلر۔ افترا لری
میدانہ جیقینجہ قانوناً مقتری جزاسنی ده چکرلر۔ بونک ایچون بوگی
فنا خویردن غایت صاقیمالی و بومقوله آدم لردن اوزاق طور مالیدر۔

[الفت] قونوشمق؛ گوروشمک۔

[کذب] یالان؛ یالانچیلیق۔

[افترا] باشقہ سنک اوزرینہ قصور و قیاحت

آتمق؛ یا عادیقی بر شیئی «یادی» دہک۔

[کاذب] کذب ایدیبی؛ یعنی: یالانچی۔

[کسب و کار] قازانج۔

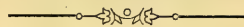
[بین الناس] خلق آراستده۔

[متضرر] ضرر گورن؛ ضررہ اوغرایان۔

[مقتری] افتراجی۔ (افترا یه باقیله)

[مقوله] بویله؛ بوگی۔

تعليملر : كذب و افترا نه ديمكدر ؟ - نه دن ايليرى گئير ؟ - كذب ايله
افترانك فرق نه در ؟ - بويله آدملر نيجون منفور اولورلر ؟ - بو بايده نه
تدبيرده بولونمالى ؟ - بر كيمسه نك افترا جيلنى ميدانه چيقيجه نه اولور ؟

يدنجى قرائت

طباعت - باصمه جيلق

اسكى زمانلرده عقللى آدملر، كندى فكرلرينى يپراق و يادرى
اوزرينه يازارلردى . نه كاغد وار ايدى ، نه باصمه . بووجه ايله چوق
زحمت چكيليدي ؛ چوقده وقت ضايع اولوردى . بر كو چوك كتابى
يازمق ايجون، آيلرجه و او كتابك عددينى چوغا تئق ايجون ده ييللرجه
چالشمغه محتاج ايدى . بونك ايجون اورته ده چوق كتاب بولونماز .
دى . بولونانلرده پك بهالى اولوردى . بو سببدن يالگز زنگينلر
كتاب ساتون آله بيليرلر ايدى .

ميلادك ۱۴۳۸ سنه سنده فن طباعت ايجاد ايديلدى . ايجاد ايدن،
[غوتانبىغ] نامنده آلمانىيالى بر عالم ايدى . [مايانس] شهزنده ايجاد
ايله دى ؛ سوكره يا واش يا واش دنيانك هر طرفنه ياييلدى .

بزده ايلك مطبعه، ۱۱۳۵ تاريخنده جنتمكان سلطان احمد ثالث
حضرتلرينك گونلرنده آچيلمشدر . آچانلر، [سعيد] افندى ايله مجارلى
[ابراهيم] افندى مرحوملر اولمشدر .

كتاب باصمق ايجون باشليجه : دوكمه يازيلر ايله ماكنه لازمدر .
يازيلر، قورشوندن ياييلمشدر . بو يازيلر ك هر برى، اويله بر شكلكده
دوكلمشدر، كه يان يانه قونوب باصيلينجه يازيلر او قوناقلى صورتده

[طباعت] كتاب، غزته و اعلان گي شيلرى، دوكمه حرفلره و اجزالى مركبله باصمق
صنعق .

کاغذک اوزرینه چیقار . یازیلرک هر برندن برر مقدار - بونلر ایچون یاپیش اولان - قاصه لرک بوله لرینه قونور .

مُرتب ، یعنی : یازیلری ترتیب ایدن آدم ، لازم اولان یازیلری ، قاصه نك بوله لرندن برر برر آلوب دیزر . بونلری یان یانه گتیره رک تکمیل صحیفه تشکیل ایدر . بو صحیفه لر ، ماکنه اوزرینه قونور ؛ یومو - شاق برسیلیندر واسطه سیله مُرگب سورولور . صوگره کاغدلر ، طبقه طبقه ماکنه یه ویریلیر . ماکنه ایشله دجه یازیلر ؛ کاغذک اوستنه چیقار . بووجه ایله گونده بیگلرجه صحیفه باصیلیر . باصیلان بوکاغذ طبقلری ، بریره گتیریلرک کتاب یاپیلیر . صوگره باشقه کتاب ترتیب اولونمق اوزره او یازیلرک هر بری کندی یرلرینه طاغیدیلیر .

عادی ماکنه لر واردر ، که ال ایله قوللانیلیر . بونلره : { ال دستکاهی } دیرلر .

ماکنه لر ، - واپورگی - بوغو ایله ده ایشلر . شیمی هوا غازیله - ده ایشله دیلیبور . ماکنه لرله باصیلماقده ؛ هم قولایاق ، هم ده چابوقلق واردر . بو سببدن شیمی کتابلرک وَ غزته لرک اڭ چوغی بونلرله طبع ایدیلرکده در .

فن طباعت سایه سنده در ، که غزته لر ، بری برندن چوق اوزاق اولان محللارده کی وقعہ لری ، بزه قولایجه ، اهنجه بیلدیرمکده و بیگلر - جه آثار نافعہ حَقَنده معلومات ویرمکده درلر .

طباعت سایه سنده در ، که کتابلری ، رساله لری غایت اهنون فیاتله ایدینمکده یز ؛ بو واسطه ایله عالمده بونجه فنونه ، بونجه صنایعه وَ سائر هر دورلو ترقیاته سهولتله مالک اولمقده یز .

سایه معارف و ایه حضرت پادشاهیده گرك پای تخته ، گرك
ولایات شاهانه ده خلی مطبعه لرشاد اولونمش ، و بر چوق لسانلرده
کتاب و غزته طبع ایدیلکده بولونمشدر .

تعلیملر : طباعت کشف اولونمادن اول کتابلر نه دورلو بایلیردی ؟ -
کاغد یرینه نه قوللانیلیردی ؟ - باصمه جیلقی نه وقت ایجاد ایدیلدی ؟ - کیم ایجاد
ایشدر ؟ - بزده ایلك مطبعه نه وقت و کیملر طرفندن آچیلدی ؟ - باصمه
یازیلر نه دن بایلیردی ؟ - دوکه یازیلری کیم ترتیب ایدر ؟ - ناصل ترتیب ایدیلیر ؟ -
نه گکی آتله کتاب باصیلیر ؟ - فن طباعتک نه گکی فائده لری واردر ؟

سکزننجی قرائت

عکس صدا و مقابله بالمثل :

عکس صدا نك نه اولدیغنی بیللمین بر چوجوق ، برگون قیره
چیقار ؛ سونجندن « هوا هوا » دییه باغیرر . قارشى طرفدن کندی
سسی گکی بر سس ایشیدیر . سسک گلدیگی یرده باشقه بر چوجوق
وارده کندیسنی تقلید ایدیور ظن ایدر . « سن کیمسک ؟ » دییه
باغیرر . قارشیدن ده : « سن کیمسک » دییه عین صدایی ایشیدیر .

چوجوق ، بوکا گوجنه رك : « سن دلیمسک ؟ » دییه حاقیرر .
قارشیدن بو سوزك ده طبقیسنی ایشیدیر . چوجوق حدتله نیر ؛ قلب
قیره جق ، ناموسه طوقونه جق بر طاقم سوزلر سویلر . اوته دن ده عینی
سوزلر کندیسنه عکس ایدر . حاصلی : هر نه سویلر سه قارشیدن ده
عین وجه ایله مقابله اولونور . نهایت دشمنی بولوب اوج آلق اوزره
اطرافى طولاشغه باشلار ؛ فقط وجودی اولمیان دشمنی بولما نیجه

[عکس صدا] سسک گریه گلمه سی . | یاپلان برشیته ، بکزر برشی یایمق .
[مقابله بالمثل] بر شیثک قارشیلغنی ، یعنی : | [حدتله نیر] قیزار ؛ اوفکه له نیر .

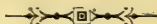
اویٹہ گیدوب بو حالی والدہ سنہ نقل ایدر . والدہ سی دہ ایشی آگلا .
 یوب : « اوغلم ! او ایشیتد کلاک ، ہب سنک سویلہ مش اولدیغک سوز .
 » لردر . بوکا : { عکس صدا } دیر لر . سویلہ کہ : بر کیسہ ، طاغلق ،
 » قایالق ، مغارہ لق ، قویو و صہرنج گبی یرلردہ خیزلیجہ بر سس
 » چیقارنجہ سس ، اورالرہ چارہ رق گری دونوب تکرار لانیر . ایشتہ
 » سگادہ بو حال واقع اولمش ؛ آنجاق بیلمش اول ، کہ بونکله بر قبا .
 » حتدہ بولونمش و قباحنگی میدانہ قویمش اولدک ؛ چونکہ فنا سوزلر
 » سویلہ مشسک دہ او سوزلر گری دونوب سگا گمش . اگر ای سوزلر
 » سویلہ مش اولسہ ایدک بالطبع سن دہ ای سوزلر ایشیدہ جک
 ایدک » دیر .

بونک گبی بزده هر کسه ای معاملہ ایدر ، خاطر لرینی خوش
 ایتمک چالیشیر ایسہک آنلر طرفندن دہ اویلہ جہ معاملہ کوروروز .
 ایشتہ بوکا : { مُقَابَلَه بِالْمَثَل } دیر لر .

انسان ، کیسہ دن کندیسنه جزئی بر ضرر گمہ سنی ، فنا معاملہ
 کورمہ سنی ایستہ مز . مادام کہ بویلہ در کندیسبی دہ ہیج بر کیسہ یہ بر
 ضرر ویرمہ مہ لیدر . بعض کرہ ای معاملہ یہ مقابل سائر لری طرفندن
 بد معاملہ اولونسہ بیلہ ینہ صبر ایدوب کملک خصوصندہ مقابله بالمثل
 ایتمہ مہ لیدر .

انسان ، ایشتہ بورالرینی بیلہ رک ، هر کسک مزاجنی آگلا یہ رق
 ممکن اولدیغی قدر خوشنود ایتمک چالیشمالیدر .
 تعلیملر : عکس صدا نہ یہ دیر لر ؟ - مقابله بالمثل نہ دیمکدر ؟ - قیرہ

چقان کیم ایدی؟ - جوجوق نه ایشیدی؟ - نیچون «سن کیمسک» دیه باغیردی؟ - کیمه فارشی حایقیرمشدر؟ - اطرائی نیچون طولاشدی؟ - بو حالی کیمه آگلاندی؟ - والدهسی نه دیدی؟ - جوجوغک صداسنه بگنزر صدایی چقاران و سوبله دکلمینه تقلید ایدن کیم ایدی؟ - سس ناصل اولوبده گری دونمشدر؟ - عکس صداه نه گبی یرلرده واقع اولور؟

طوقوزنجی قرائت

امثال حکمه

برچوق حصه آینه جق سوزلر واردر، که آنلره: {امثال حکمیه} دیرلر. انسان، بونلری بللر، اونوتماز، هر حال و حرکتی ده آنلره اویدورور ایسه چوق مستفید اولور. ایشته شو آشاغیده کیلر آنلردندر:

۱ - حکمتک* ابتداسی الله قور قوسیدر.

۲ - قلبکک راحت اولماسنی ایستر ایسهکک وجدانگی* پاک طوت ا

۳ - جناب حقتک هر شیئی کوردیکنه ایمانی اولان آدم، نه کیزلی، نه ده آشکار صورتده گناه ایشلر.

۴ - ایشله یین دمیر پارلار. ایشله مه یین دمیر پاسلانیر.

۵ - میدانه کله سی ممکن اولان ایشلرده صبر و ثبات، مؤفقییتی

تأمین ایدر.

۶ - تنبلک ایله ایشسزک، فقر و ضرورت قاپیسنک آناختاریدر.

ایلر.

[تأمین] امین برحاله قومیق؛ یعنی: برایشک

ایلروده مطلقا اوله جفته انجه منیت

ایدیلک.

[ضرورت] یوقسولوق.

[مستفید اولور] فائده گورور؛ فائده له نیر.

[حکمت] بوبوک عقلیلیق؛ چوق بیلگیچلک.

[وجدان] برحس داخلی و باطنی در، که انسان،

آنک واسطه سیله ائی، یاخود فنا برشی

پایمش اولدیفته قلباً قناعت حاصل

ایدر؛ یعنی: یورگی آشا گوره شهادت

- ۷ - جواهرك قىتى وار ، اما نصيحتك قىتى اوله ماز .
- ۸ - انسان ؛ بيله ديگى شيلرى صورمقدن چكىنه مه ليدر .
- ۹ - بيله مك عيب دكل ، اما بيلك ايسته مه مك عيبدر .
- ۱۰ - بر شئي ايجه آكلا يوب ديكله مكسزىن حُكم اتمه مه ليدر .
- ۱۱ - بچاق ياره سى گچر ، اما ناموس قاراسى گچمز .
- ۱۲ - حدت و شدت حالنده نه حُكم ايت ، نه ده مجازات ؛ زيرا حدت زماننده عقل اولماز ؛ اوفكه ايله قالقان ، زيان ايله اوطورور .
- ۱۳ - حدت ، طاتلى ، اما ثمره سى آجيدر . نصيحت ، آجيدر ، اما ميوه سى طاتليدر .
- ۱۴ - باشقه لر ينك چكدكلىرى مشقته دقتله باقار ايسه ك سنككىنى خفيف بولورسك .
- ۱۵ - انسان ؛ نه فقرندن طولايى حقير اولمالى ، نه ده زىنكىلگى ايجون مغرور .
- ۱۶ - انسان ؛ مُسرف اولمازسه پاره لر چابوق بريگير .
- ۱۷ - يالگىز عبادتله جسته گيريلمز ؛ سلامت قلب لازم ؛
- ۱۸ - انسان ؛ بيتيره مه يه جكى ايشى ؛ اوزرينه آلاماليدر .
- ۱۹ - بر شينك قىتى ؛ الدن كيتدكدن صوكره بيلينير .
- ۲۰ - جفايى چكمه ين آدم ؛ صفا نك قدرىنى بيلمز .

[حقير] اعتبارسىز ؛ آشاغى .
 [مغرور] غرورلانان ؛ كنديشه گوه نير
 (گوه نير) اولان .
 [مصرف] اسراف ايدن ؛ يعنى ؛ لزوم
 حقيقيسى اولما ديقى حالده مالى صرف
 ايله ين .
 [سلامت قلب] يورك طوغرى باغى .

[جواهر] الماس ، ياقوت ، زمرد گى اڭ
 قىمتلى طاشلر .
 [حكيم] وجدانآ ، عقلا ، فكرآ بر شيشه ؛
 « شويله در » ، يا خود « بويله در » ديك .
 [شدت] سرتلك ؛ سرت خوبولوق .
 [مجازات] جزا و يرمك ؛ جزا لاند يرمق .
 [مشقت] بويوك زحمتلر ؛ گوجاسكلر .

اوننجى قرائت

گوه زه لك - آز سويله مك

اسانك قلى، صديقدر؛ دوداقلرى،
 كليددر؛ لسانى، آناختاريدر. معرفت،
 او آناختارى محافظه، ايتكدر.
 [عمر بن عبد العزيز]
 سوز، دوايه بگزر؛ لزومى قدرينك
 استعمالى، فائده لى، زياده سى،
 مضر در.
 [عرو بن عاص]

گوه زه لك، پك فنا بر خويدر. اوگنى، آرقه سنى دوشونمه دن
 سوز سويله ين آدمدن كيسه حظ ايتمز.

چوقجه آچيق اولان آغيز، ايجنده دگرلى برشى بولونمايان كليدسز
 صديغه بگزر. بونك ايجون بر شئي ايجه دوشونمه دن سويله مه مه -
 ليدر. آز سويله مك، چوق ديگله مك، هم مقبول، هم ده فائده ليدر.
 كوچوكلر، اڭ زياده ديگله مكى عادت ايمه ليدر لر. يالگنز بيله دكلرى
 مسئله لرى، بويوكلردن سؤال ايمه لى؛ اوگرندكلرى علوم و فنوندن
 بحث ايله مه ليدر؛ فقط «بن بيليرم، سز بيليز سگنز» گي بر طرز ده
 دكل، ساده جه و اوگرنديگنى بيان ايتك يولنده اولما ليدر.

سكوت ايتكده كوجلك چكن آدم، عالم صايسيله ماز. بونك
 ايجون عالمر، هر شيدده اولدينى گي سوز و صحبتده اعتدالى توصيه
 ايتملر در.

ايدى .
 [علوم] (علمك جعى) علملر؛ بيلگيلر؛
 بيلينه جك، اوگره نيلاه جك شيلر.
 [فنون] (فنگك جعى) فنلر؛ علمه باغلى بو-
 لونان و آنسكله حاصل اولان صنعتلر.
 [سكوت] صوصوق.
 [توصيه] بر شينك ياييلماسى مناسب اوله جغنى
 سويله مك؛ خبر و يرمك.

[محافظه] گله جك ضرر و زيادنن كندى
 قورومق؛ صاقينق .
 [عمر بن عبد العزيز] ملوك امويه دن در .
 هجرتك ۹۹ سنه سننده مقام خلافتيه
 گچمشدر؛ ۱۰۱ سنه سننده وفات
 ايتشدر. خصائل عمدوحه سى مشهور در .
 [دوا] علاج .
 [عرو بن عاص] اميرلك اڭ زكى، اڭ
 عقليلرندن در. معاويه نك مستشارى

گوه زه آغيزه، انسانه اوليه شيلر سويله تير، که صاحبي، بالآخره
سويله ديگنه پشيمان ايدر .

«انسانك سلامتي، ديلني ضبط ايمه سنده در» مألنده اولان :
«سلامة الانسان في حفظ اللسان» سوزي ده جملِ حَكْمِيَّةٌ عَرَبِيَّةٌ -
دندر .

فرانسه قرالردن بشنجي [شارل] ه: «حَكِيمٌ» عنواني وير يلمش
ايدي . مشار اليهك قونوشماسي او قدر لطيف ايدي، که ايشيدنلر
خيران* اولورلردي . باخصوص شايانِ دِقْتِ وَ عِبْرَتِ در، که آز
سويله مگي عادت ايدنمش ايدي . برگون مجلسنده بولونانلر يکديگرينه
«طَلَاقتِ لسان، شايانِ غِبْطَه* بر کالدر .» ديدکلريني قرالِ مشاراليه
ايشيده رك: «أَوْت! فقط سکوت ده آندن آشاعني قالماز .» جواني
وير مشدر .

حضرت عمر: «سلامت و عافيت اون قسم ايسه طوقوزي
سکوتدر» بويورمش .
چوق سويله ين آدم، معلوماتلي گورونه يم ديرکن جهالتني گوسته -
رير؛ عقللي اولديغني گوسته ره يم ديرکن عقلسزغني ميدانه قور .

[طَلَاقتِ لسان] ابني و پارلاق سوز سويله مک .
[غِبْطَه] باشقه سنده بولونان بر ايلگنک
کئديستنده ده بولونماسي آرزو ايديش .
[حضرت عمر] خلفاي راشدین حضرتانک
ايکچيسيدر . ابو بکر الصديق (رضي الله
عنه) دن سوگره امير المؤمنین اولمشدر .
حرکات حکميانه و عادلانه سيله مشهوردر .
هجرتک ۲۳ نجي سنه سنده ۶۳ ياشنده
وفات ايمشدر .

[بالآخره] سوگره؛ سوکنده .
[جمل حکمييه] حکميانه، عاقلانه سويله ين
گوزل سوزلر .
[حکيم] ائجه و درين شيلر بيلن؛ يعني:
چوق عقللي و بيلگيچ آدم .
[خيران] بر شيتک گوزلگنه و يا ايلگنه
شاشمق .
[شايان دقت] دفته لايق و ياقيشان شي .
[عبرت] اورنک آينه جق شي .

اون برنجی قرائت

تحصيل علم - اوقومق آرزوسی

اطبُؤُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ ﴿٦﴾ رُتِبَةُ الْعِلْمِ أَعْلَى الرُّتَبِ

بشكندن مزاره قدر علم آرایئز. علم رتبه سی، رتبه لرك اڭ عالیسیدر.

عمر انسانك اڭ سویملی وقتی، تحصیل علم ایله دیگی زماندر. انسانلر ایچنده: شرفلی بولونمق، آبویئنگ محظوظیتلرینی موجب اولمق، حیانتك صوڭ زمانلرینه قدر پارلاق بر عمر گچیرمك، هب تحصیل علوم و فنون سایه سنده اولور.

تحصیل علم و اوقومق آرزوسی، انسانك فکرنی جلالاندیر. مغه، ایی دوشونمگه، ایی حساب ایتمگه، سوزینه، حُجبتنه ظرافت و حال و حرکتنه نزاکت و یرمگه سبب اولور.

اوقومق آرزوسی سایه سنده در، که انسان، خلقت عالمدن بری نلر ایجاد ایدیلش، دهانه شیر ایجاد ایدیلمگه بولونمش ایسه جمله سنه وقوف پیدا ایدر. زمانمزه قدر نه حاللر واقع اولمش، انسانلر نه دورلو عمر گچیرمشلر ایسه جمله سنی خبر و یریر؛ گوز اوڭنه کتیریر. الحاصل: انسان ایچون اوقومق، علوم و فنون تحصیل ایله مك قدر ذوقلی برشی یوقدر. عالمده: زراعت، تجارت و هر نوع صنعتده کورولن ترقیاتك جمله سی، علوم و فنون سایه سنده وجوده کلمشدر. برچوق ذواتك هنر و معرفتلی، وفاتلردن صوڭره بیله دیلارده سویاه نیر؛ تاریخلرده اوقونور. اوڭبی ذوات مشهوره نك تاریخلرده برر بویوك نام بیراقمش اولدقلرینك سببنی آراشدیره جق اولسه ق

جمله سنک او قومغه آرزولری ، تحصیل علوم و فنونه سعی و غیرتلی اولدینی گورولور .

آوروپا، آز مدت ظرفنده پک چوق ترقی اتمشدر ؛ سببی، معارفه پک زیاده رغبتلیدر .

§ [امام غزالی] حضرت تارینه : « علومده بومرتبه ناصل واصل اولدک؟ » دیدکلرنده : « هر بیله دیگمی صورمقله . » جوانی ویرمشدر .
§ مشاهیر حکمادان [بوفون] ه : « بو قدر معلوماتی ناصل تحصیل ایتدک؟ » دیبه صورمشلر : « بردوزی به چالیشق و اوزون مدت تجر به لرله اذمان و ملکه حاصل ایتمکه » دیمش .

§ انگلیز مشاهیر حکماسندن [نه وتون] ه : « قوانین طبیعیه بی ناصل بولدک؟ » دیبه صورمشلر : « دائماً احوال طبیعته نظر دقتله باقرق ؛ یعنی : هر شیئی اطرافله مطالعه و ملاحظه ایده رک . » جوانی ویرمش .
§ مشهور [شیخ فخرالدین عراقی] ، بش یاشنده ایکن مکتبه

حالره هپ اوقاعده و قانونه تابعدر .
[مطالعه] بر شیئی آشلامق ایچون دایما
آشا باتوب دوشونمک .

[ملاحظه] دوشونمک ؛ دقتله دوشونمک .
[شیخ فخرالدین] طوغوشی : [همدان] شهری
ایسه ده عراق طرفلرنده چوق سیاحتلر
ایتمش اولماسندن : [عراق] دیبه شهرت
بولمشدر . آثار مقبوله سی واردر . هجرتک
۶۸۸ سنه سنده وفات ایتمشدر .

[عراق] عراق، ایکی در . بری : عراق عرب ،
دیگری : عراق عجم . عراق عرب، بغداد،
بصره و موصل طرفلیدر . عراق عجم ده
ایرانده بر قطعه جسیه در ، که باشله
شهرلری : اصفهان ، کاشان ، سلطانیه
و همدان در . ایسته بو ایکی قطعه دن
برنده طوغان آدمه [عراق] دینیر : « شیخ
فخرالدین عراقی » گبی .

[امام غزالی] علوم عقلیه و نقلیه ده زمانتک
برنجیسی ایدی . برچوق تألیقاتی واردر :
« کیمیای سعادت » ، « احیای علوم » ،
« جواهر القرآن » نام کتابلره آثار مشهور-
ره سندن در . هجرتک ۴۵۰ سنه سنده
طوغمش ، ۵۰۵ نده وفات ایتمشدر .
[ادمان] ذهن آلیشقانلغی ؛ یعنی : بر شیئه
چوق دوام ایتمکدن حاصل اولان آلیشقانلق .
[ملکه] بر شیئتک اجراسنده حاصل اولان
آلیشقانلق .

[قوانین طبیعیه] طبیعتک قانون و قاعده
لری ، که مشیت الهیه ایله انسان و حیوانلرک
طوغوب بویومه سی ؛ اوتلرک بیتمه سی ؛
صولرک بوغو اوله رق هوایه چیقوب قاز
و یاغور حالنده تکرار یره ایتمه سی ؛
کره ارض ، آی ، گوئش و سائر بیلدیز-
لرک منتظماً دونوب حرکت ایتمه لری ؛
گیجه و گوندوز اولماسی و سائر بوگی

ویریلدی . طوقوز ماه ظرفنده کلام قدیمی تامیله حفظ ایله دی .
سنی اون یدی به وارینجه به قدر زماننده بولونان علوم عقلیه و علوم
نقلیه نك جمله سنی تحصیل ایله دی . [همدان] شهرنده [شهرستان]
مدرسه سنده علوم ایله مشغول اولدی . نهایت نظم و نثرده زماننك
فریدی اولدی .

§ انگلیز مشاهیر حکما سندن [پنك] ، هنوز اوج یاشنده ایکن
اوقویه بیلدیگی ، طوقوز یاشنه وارینجه به قدر طوقوز لسان اوگرندیگی
و علم حسابی مکمل صورتده بیلدیگی ، روایات تاریخیته دندر .
بوزات بویودکده : «مرامك الندن بر شی قورتولماز» مألنده
اولان : «بر آدمك یایدیغنی ، هر آدم ده یاپه بیلیر» . سوزینی کندیسنه بر
مبدأ اِتخاذ ایتشدی ؛ کیم نه یاپارسه کندیسی ده یایمغه چالیشیردی .
کیسه کندیسنی بوسو دادن واز گچیره مزدی . ایشته بوسایه ده هر
فنده عصرینك فریدی اولدی .

§ [امام علی] کرم الله وجهه حضرتلری بویور مشلردر ، که :
«یتیم ، پدر و والده سی اولمایان دگل ، علم و ادبدن ، فضل و کمالدن
محروم اولاندر .»

تحصیل علم ، بالکیز مکتبلره مخصوص دگلدر ؛ خواجه سز اوله -
رق سعی و غیرتله ده چوق شیلر اوگره نیلیر .

و تاریخ کتابلرینه گچن شیلر .
[مبدأ] باشلانغیچ : ابتدا .
[اِتخاذ] ایدیخك .
[امام علی] خلفای راشدینك دوردنچیسیدر ؛
داماد حضرت پیغمبری و امام حسن
و حسینك پدریدر .
[فضل و کمال] بیلگیچك و کامللك .
[سعی و غیرت] چالیشوب چابالامق .

[علوم عقلیه] عقل ایله بولونان علمر .
[علوم نقلیه] کتب الهیه دن اوگره نیلن علمر .
[مشغول] بر ایشله اوغراشان .
[نظم] وزنلی ، قافیله لی سوزلر .
[نثر] وزنلی ، قافیله لی اولمایوب طاغینیق ،
یه ، دوزجه و عاداتا یازیلان و یا سوله -
ن سوز .
[فرید] بر ایشی ده بولونمایان ؛ تک اولان .
[روایات تاریخیه] آغیزدن آغیزه سوله ن

§ اون سکزنجی عصرک مشاہیر حکما سندن [بوڑھاو]، ۴۰
 یاشندن سوگرہ علم طبابت تحصیلنہ مراقایتدی؛ آز مدت ظرفندہ
 مکمل صورتہ اوگرندی. شویله کہ: ہم عصرندہ بولونان بالجناہ
 طبیبیرہ تَفَوُّقُ ایتدی؛ ہمده او علمده بک چوق اصلاحات اجرا
 ایله دی.

بوزات؛ هکیمک اوکرنگه باشلادیغی وقت بر طاقم جاہلار ایله
 اجبآسندن بعضیلری: «[بوڑھاو]، قرقندن سوگرہ هکیم اوله.
 «جق، اما حیفاکه بزى تداوى ایدہ میه جک؛ زیرا او وقتہ قدر کیم
 «اولور، کیم قالیر!» دبیہ رک کندیسنی تعریضہ آلیرلردی؛ لکن
 آز مدت ظرفندہ او ایله بر هکیم اولدی، که جمله سنی حیرتده بیراقدی؛
 تحصیلک بر سن مخصوص اولمادیغی فعلاً اثبات ایله دی. کندیسنی
 تعریضہ آلان اجبآسندن چوغنی دوچار اولدقلری خسته لکلردن
 قورتاردی. بونلر [بوڑھاو] ک اجبآسی بولوندقلرندن طولایی
 کندیلرینی بختیار عد ایدرلر ایدی.

§ تحصیل علمک بر سن مَعِينَةً مُخَصَّرًا اولمادیغی حس و فعلاً
 اثبات ایدنلردن بری ده: قسطنونی ولایتی داخلندہ آق قایا ناحیه.
 سنک ات ییمز قریه سی مُعَلِّی: خطیب اوغلی احمد افندی نام ذاتدر.
 افندی مومی ایله، ۸۷ یاشنده اولدیغی حالده توسیع معلومات:

[سن مخصوص] بللی بر یاش.
 [فعلاً اثبات] سوز ایله دعمل، یاپه رق
 بر شینک اجراسنی گوسترمک.
 [بختیار] بختلی؛ بختی، طالعی یاور اولان.
 [سن معین] بللی بر یاش.
 [مختصر] یالکتر بر شینته مخصوص اولان.
 [توسیع معلومات] بیلدیگی شیلردن دها
 زیاده اوکرمنگه چالیشمق.

[طبابت] هکیمک.
 [طبیبیلر] هکیملر.
 [تفوق] باشقلرندن اوستون و یوکسک اولمق.
 [اصلاحات] بر شینته، اولکی حالندن دها
 ابی بر حاله قویمق.
 [احبا] احبابلر؛ دوستلر.
 [تعریض] قاپالی، اورتولی سوزلرله بر
 کیسه فی چکیشدیروب احوالمنک.

ایچون دارالمعلمین گیده رک کندینی شاگردان صیره سنه قید ایتدیر-
دیگی، ۱۸ مایس سنه ۳۰۹ تاریخلی درسعات غزته لرنده او قومئشدر.
ایشته بر اثباتده بو اولویور، که: علوم، فنون و صنایعده کی
ترقیاتک جمله سی، او قومق آرزوسی و سعی و غیرت ثمره سیدر؛
بونجه کشفیات و مخترعات جدیده دخی او سایه ده وجوده گمشدر.
اولا: گوزلرمزک اوکننده بر هوا اولان و بوش بر شی ظن
اولونان بخارده، بیگلرجه آت قوتی اولدینی کشف اولوندی؛
هر کسی حیرتده بیراقدی.

بوغو، اولای بعض صنعتارده قوللانیددی؛ سوکره لری واپور
ایجاد ایدیلدی. بو بوغو سایه سنده آیلره محتاج اولان یوجلیقلر،
برقاج گون ظرفنده اجرا اولونمغه باشلادی. بوغو، گیت گیده بوتون
فابریقه لره ادخال اولوندی. بویله لکله بیگلرجه آدمه محتاج اولان
ایشلر، برقاج آدمله یا پیلنمغه باشلادی. دها سوکره لری دمیر یوللر
احداث اولونوب ایشله دیگی یرلری فیض و برکتله تولدوردی.
سوکره: معدن کوموری کشف اولوندی. آندن ده هوا
غازی چیقاریلدی. بو سایه ده اویله بر ایشیغه مالک اولدق، که

یاپیلان محل.
[ادخال اولوندی] گیردیریلدی.
[احداث] یئگی شیلر چیقاروب میدانه
گتیرمک.
[فیض] بولوق.
[معدن] آلتون، گوموش، باقیر، دمیرگی
طوپراق آلتندن چیقاریلان شیلرک بو-
لوندینی محل. بونلرک هربری طوپراقدن
چیقار. «معدن کوموری» دینیان ده
بونلردن بریدر.
[مالک] صاحب: بر شیٹک صاحب اولان.

[دارالمعلمین] خواجه یتیشدیرمگه مخصوص
اولان مکتب.
[کشفیات] اولندن بیلنمه دیگی حالده یئکیدن
بولونوب میدانه چیقاریلان شیلر.
[مخترعات جدیده] اولدن وجودی اولمادیغی
حالده یئگی ایجاد ایدیلن: صنعتلر، هنرلر،
معرفتلر.
[برهوا] هوایه طوغری چیقان.
[بخار] سویگ ایصیناسندن، قاناماسندن
حاصل اولان بوغو.
[فابریقه] ماکنه واسطه سیه کلبتلی شیلر

باي تخت* و بويوك شهرلرلك سواقلارنى ، بعض بناالرىنى تنوير* ايتمكده
 و كچه لرى عادتا گوندوزه تحويل ايله مكده در . اولرده ياقدىغمز صو-
 لى غاز ايسه - يرلردن چيقان صوگوزلى گي - منبعلردن چيقار ياپر .
 صوگره : { فوطوغرافيا } ، يعنى : { ترسيم ضيائى } دىنيان
 صنعت عجبىبه كشف اولوندى . الك ماهر رساملرلك، گونلرجه ،
 ايلرجه چاليشوب عىنى يابه مادقلرى رسملر، بوسايه ده برايكى دقيقه ده
 ياپىلغنه باشلا دى .

دها صوگره : { الكتريق } دىنيان قوه غريبه كشف اولوندى .
 بوسايه ده ده نه قدر هترلى ، معرفتلى بر شكل و رسم اولسه در حال
 عىنى عىنه هر دورلو معدن اوزربنه چيقاريله بيلير ، كه بوكا : { غالوا-
 نيزما } ديرلر .

بوندن صوگره : بو الكتريق قوتىيله دىيانك براوجندن او بر
 اوجنه نقل خبر و حوادث ايدن { تلغراف } ايجاد ايدىلدى . تللر
 واسطه سيله صورت غريبه و سرعت عجبىبه ده طاغلىرى ، دكزلرى
 آشه رق بر آنده نقل حوادث ايدىيور . بوندى باشقه الكتريق،
 سائر بزچوق شيلرده قوللانلقده در . گيت گيده كيم بيلير دهانه
 ايشلر مزه ده يارايه بقدر .

[ماهر] ايش و صنعتى تماميله بيان : اوگرتمش
 بولونان؛ غايت استاد اولان .

[رسم] رسم ياپان صنعتكار .

[الكترىق] بعض جسملرلك سورتمه حالنده ،
 صيقلق و سائر دورلو احوالده اطرافندهكى
 خفيف جسملرى كندينه چكملك خاصه سى ،
 كه هر جسمده آز چوق بولوتور .

[قوه غريبه] شاشيله جق بر قوت .

[حوادث] حادثه لر ؛ يعنى : يلكى ظهور ايدن

خبرلر ؛ يلكى واقع اولان شيلر .

[باي تخت] پادشاه ، امپراطور و قراللك
 طورديغى شهر .

[تنوير] نورلاندىرمق ؛ ايدىنلق ايتك .

[تحويل] بر شيشى باشقه صورت و حاله قومق .

[فوطوغرافيا] ضيانك تاثيرى و بونك ايجون

ياپىلش اولان بر آلتك ياردىمى ايله معدن

لوحه ، كاغذ و يا جام اوزربنه بر شيشك

رسمى چيقارمق و بويولده چيقاريلان

رسم .

[عجبىبه] گورولمه مش حال ؛ شاشيله جق شى .

اڻ سوگره لری: { تہ لہ فون } ایلہ { فونوغراف } احداث اولوندی.
تہ لہ فون، اوزاق بر محلدن دیگر بر محلہ عادی تلار واسطہ سیلہ نقل
صدا و صحبت ایتنگہ خدمت ایلہ یور.

فونوغراف ایسہ: سسلری، سوزلری عینلہ ضبط ایدیور.
اقتضای حالہ اوسس و یا سوزلری شاشیلہ جق درجہ دہ عینی عینہ
طیشاری ویریور.

تعلیم: عمر انسانک اڻ سویملی وقتی نہ زماندر؟ - تحصیل علمہ نہ گپی
مزیتر وار؟ - گچن زمانلردہ کی احوالہ نہ ایلہ واقف اولورز؟ - انسان
ایچون اڻ زیادہ ذوقلی نہ وار؟ - صنعت، تجارت، زراعت نہ ایلہ ایلری
گیدر؟ - تاریخلردہ نہ ایلہ بویوک نام بیراقیلیر؟ - آوروپانک آزمدت
ایچندہ ترقیسنک سببی نہ در؟ - اڻ امام غزالی تحصیل حقندہ نہ دیمش؟ - امام
غزالی ناصل بزات ایدی؟ - اڻ بوفون نہ دیمشدر؟ - بوفون کیم ایدی؟ - اڻ
نہ وتونہ نہ صورمشلر؟ - نہ وتون نہ جواب ویرمش؟ - نہ وتون کیم ایدی؟ -
اڻ شیخ فخرالدینک تحصیلجہ اولان حالی ناصل ایدی؟ - کنیدیسی زہ لی ایدی؟
- اڻ پیتک ناصل آدم ایدی؟ - طوقوز یاشنہ قدر نہ اوگرتمشدر؟ - پیتک
هانگی ملتن ایدی؟ - اڻ تحصیل حقندہ امام علی حضرتلری نہ بویورمش؟ -
علم، دہا زردہ تحصیل اولونور؟ - اڻ بوژهاو کیم ایدی؟ - علم طی نہ وقت
اوگرتمک مراقنہ دوشدی؟ - بوژهاو نہ بی اصلاح ایتشددر؟ - بوژهاوی
تعریض ایدنلر کیم ایدی؟ - کنیدیسی زہ لی ایدی؟ - اڻ دارالمعلمینہ گیرن کیم
ایدی؟ - نہ ایچون ونہ وقت گیردی؟ - علوم و فنون سایہ سنندہ اڻ اول نہ
کشف اولوندی؟ - بخار هانگی شیلردہ قوللانیلدی؟ - هانگی ایشمزہ
یارادی؟ - هوا غازی زہ دن چیقاردیلر؟ - غاز نہ ایشمزہ یارادی؟ -
صولی غاز زہ دن چیقار؟ - ترسیم ضیائی نہ دیمکدر؟ - بوندن نہ فائدہ
گورولدی؟ - الکتریق نہ لردہ قوللانیلہ بیلدی؟ - الکتریقک هنری نہ در؟
- تلفرافک فائدہ سی نہ در؟ - تہ لہ فونک هنری نہ در؟ - فونوغراف نہ در؟
- نہ یہ خدمت ایدر

اون ایکنجی قرائت

بالون

انسانلر، علوم و فنون سایه سنده دگزلرده واپورلر، قاره لرده
دمیر یوللر واسطه سیله قولایجه گزوب طولاشمق یولنی بولدیلر؛
برده هوالره چیممق، هوانک بوشلغنده گوناگون تدقیقات اجرا
ایتمک اوزره {بالون} دینیلن آلتی ایجاد ایتدیلر.

۱۷۸۳ سنه میلادی سنده ایلك دفعه بالون یاپان، هوایه چیقاران،
[مونغولیه] قارداشلر اولمشدر. صوگره هر طرفه یایلدی.

بالون، جانفسدن یاپیلیر. ایچی، {مؤلد الماء}، یاخود هوا غازی
ایله طولدورولور. اوزری، بر طبقه {غوم الاستیق} ایله صیوالی
و بر ایپک آغ ایله اور تولودر.

بو آغک آشاغی قسمنده، سبت گبی قامشدن اورولی بر تکنه
آصیلیدر. بالونجی، بونک ایچنده او طورور. بر لکده - ایچلری
قوم ایله طولو - بر طاقم طور بهلر آلیر. بالونک یوقاریسندن بنجره
گبی بر و یا ایکی نفسلک واردر. بالونجی، بونلری بر ایپ واسطه -
سیله ایسته دیگی وقت آچوب قابه به بیلیر.

بالونی هوا غازیله طولدورمق ایچون لزومی قدر یوکسک دیره ک
دیکیلیر. دیره کارک باشنده کی ماقاره لردن گچیریلن ایپلر واسطه سیله

بالون ایچون دخی قوللانلقده در. «مولد
الماء»، بر چوق جسهلرده بولوندیغی گبی
صوده دخی واردر. الک زیاده کومور و طوز
معدنلرنده بولونوز. هجرتک ۱۱۸۰
تاریخنده [قواندیج] نام ذات بولمشدر.

[واسطه] برایشک یا بیتللسنه یاردیمی اولان شی.
[تدقیقات] ایینه دن ایینه به آرشدیریشلر.
[مولد الماء] رنکسز، قوقوسز و یا ناماز بر
نوع غازدر. اجسام سائره نک الک حقیقیدر.
بونک ایچون بر چوق شیلرده اولدیغی گبی

بالون ایچہ یوقاری قالدیریلیر . مناسب بر درجه یه کینجه ایپله
باغلی اولدینی حالدہ معآقده* طور دورولور .

صوگرہ بورولر واسطہ سیلہ بالونک آشاغی طرفندہ بولونان
آغزندن هوا غازی طولدورولور . غازہ بالونک ایچنہ طولدقہ بالون
خفیفہ شیر؛ کندی کندینہ معآقده طورہ جق بر درجه یه گلیر . آرتق
ایپلر - اوست طرفندہ باغلی اولان محلدن - چوزولوب تکنہ -
سنہ باغلانیر . ینہ غازک طولدورولماسنہ دوام اولونور .

نهایت بر درجه یه گلیر، کہ بالون کندی کندینہ یوکسلہ
باشلار . آرتق ضبطی گوج بر حالہ کینجه بالونجیلر تکنہ یه بینرلر .
قوم ایله طولو اولان طور بہ لردن بر مقداری طیشاری آتیلیر؛
بالونک تکنہ سنہ باغلی اولان ایپلر، آرتق صالیویریلیر؛ بالون هوا -
لانغہ باتلار . هوا طبقہ لرینک آغیرلغی، بالونک آغیرلغندن نہ قدر
زیادہ ایسہ بالون دہ او قدر زیادہ چابوققلہ هوا یه یوکسایر . بالون،
یوکسلہ یوکسلہ بر درجه یه گلیر، کہ کندی آغیرلغی، هوانک آغیرلغنه
مساوی اولور . او حالدہ بالون دہا زیادہ یوکسلہ مز . یالکیز روز -
گارلرک تاثیرینہ تابع اولور .

اگر بالونجی دہا یوقاریلرہ چیقمق ایسترسہ قومک بر قسمی دہ
آتار . بو وجہ ایله بالون بر درجه دہا خفیفہ شہ رک دہا یوکسلہ -
بیایر .

آنحاق بر درجه واردر، کہ بالون اوندن دہا یوقاری چیقاماز؛
زیرا اوندن یوقاریلرک هواسی غایت صوغوق و پک قورودر . بالون

او مرتبه به گلینجه بالونجینک گوج نفَس آلدینی ، بالونک ده بورو-
شوب بوزولمگه باشلادینی واقعدر .

بالونجی ، اگر آشاغی اینمک ایسترسه بالونک تپه سنده قاپالی اولان
بردیگی آچار . دلیک آچیلینجه بالونده کی { مولد الماء } ویا هوا غا-
زینک بر مقداری طیشاری چیقار . رینه اشبو غازدن دها آغیر
اولان هوا گیرر . هوا گیر دجه بالونک آغیر لنی ده او نسبتده زیاده-
له شیر . بو صورتله بالون آشاغی اینمگه باشلار ؛ لکن پک خیزی اینم-
مک ایچون یره یاقلاشدینی وقت بالونجی ، قالان قومک بر مقداری ده
آتار .

برده : { آلتِ سُقُوطِيَّةٌ } دینیان بر شی واردر ، که بر تهلمکه به
اوغرا نیله جنی وقت بالونجی ، او واسطه ایله تهلمکه دن قور تولور .
بو آلت ، غایت قوی بر قاشدن یابیلیر . شمشیه شکلنده در ؛
ایپرله بالونک تکنه سنه باغلیدر . اورته سنده بر دیگی واردر . تهلمکه
وقتنده بو دلیک آچیلینجه ایچنه هوا گیرر . او زمان آلت ، چادر
گبی آچاییر ؛ هوانک آقندیسنی قولایلاشدریر ؛ بالونک اینیشنک
خیزی تعدیل ایدر ؛ بالونی ، موازننده * طوتار . بو سایه ده قولایجه
و سلامتله آشاغی اینیلیر .

بو آلت ، یالکز تهلمکه زمانلری ایچون دکلدر ؛ بالونجیلردن بری
ویا ایکسی ، آرکه داشلرینی بالونده بیراقوب آشاغی اینمک ایسترلرسه
اوگاده خدمت ایدر .

[آلت سقطیه] اینمک آلت ؛ آشاغی اینمک | اورته حاله گتیرمک .

ایچون قوللانیلان آلت . | [موازننده] برطارتیده ؛ یعنی : بر بردن نه

[تعدیل] اورته ؛ یعنی : قرارنجه ؛ (برشی) | زیاده ، نه اکسیک .

ایشته تحصیل علم و هنر سایه سنده انسانلر، قوشلر گبی هوالرہ
چیمق، یوکسلرہ چیقوب ده یردن گورولمه ین انواع شیرلی سیر
ایتمک یولنی ده بولمشلر در. هنر و معرفت اوغورنده چالیشانلر، دائمًا
یکلی یکی شیرلر ایجاد ایتمکدن، ایجاد اولونانلری ده دها زیاده مکمل
حاله قومغه چالیشمقدن گری طور مازلر. بوسی و غیرت ایله انسانلرک
ذکاسی، اوله امید ایتمکده در، که بالون دخی اینروده سائر نیجه
نیجه ایشلر مزه خادم اوله جق بر حاله قونه جقدر!

تعلیملر: بالون نه در؟ - ایلك بالونی کیم یایمشدر؟ - بالون ناصل و نه دن
یابیلیر؟ - بالونجی نیچون برابر قوم آلیر؟ - بالونک نفسلگی نه ایچوندر؟
- بالونی نه ایله و ناصل طولدورورلر؟ - بالون نه وقت معلقده طورور؟ -
بالون نه زمان یوکسلرگه باشلار؟ - قوم نه وقت طیشاری آتیلیر؟ - بالون
نه وقت هوالانیر؟ - نه درجه یوکسله بیلیر؟ - بالونجی نه ایچون ینه قومی
یره آتار؟ - نیچون ایسته دیگی قدر یوقاری چیقهماز؟ - اینلک ایچون نه
یابیلیر؟ - نفسلگک قباغی نه وقت و نه ایچون آچیلیر؟ - آلت سقوطیه نه
ایچوندر؟ و ناصل شیدر؟ - بالونک خدمتی نه در؟

اون اوچنجی قرائت

تحصیل علم - او قومق آرزوسی

(۱۱ نجی قرائتک باقیسی)

استانبول، لوندره، پارس مشهر، عمومیلر ینه قونولان انواع

آچیلان بویوک عملر. «سرگی» عمومی
دخی دیشیر.

[مشهر عمومی] هر دولت اها ایستدن هنری،
صنعتلی و اوسته لقی اوله رق یایمش اولدقلری
شیلرک نمونه سی. عالمه گوسترمک ایچون

معمولاتِ صناعیّہ فی نظرِ حیرت‌لہ گورنر، علوم، فنون و صنایع سایہ -
سندہ دنیاہ نہ گبی شیر ایجاد ایدیلش اولدیغنی و دہا نہ لر وجودہ
گلہ بیلہ جگنی تسلیم و تصدیق ایدرلر .

مذکور سرگیلری دقتلہ تماشاً ایدنلرک - بعض شیردن ماعدا -
غرب ایلہ شرقِ معمولات و مصنوعاتی بیندہ بر فرقِ عظیمِ ترقی
گورہ جکلری شہہ سزدر .

بر چوق صنعتلرک، ممالکِ شرقیہ دن ممالکِ غربیہ گچمش اولدیغنی
تاریخجہ مثبت ایکن غرب اہالیسنک صنایعہ گورولن بوتقریلرینک
سببی نہ در؟ - شہہ یوق کہ - آنلرک، کسبِ هنرہ ، تحصیلِ معارفہ
بزدن زیادہ رغبت و غیرت ایتہ لریدر . بناء علیہ بز دخی علوم و فنون
تحصیلنہ آنلر گبی چالیشلم ، غیرت ایدہ لم!

§ [بوسونہ] ، چالیشقانلق خصوصندہ بر مثالِ مشہورہ در .
بوزات، گوندوزلری دقیقہ ضایع ایتہ یرک چالیشدقن سوکرہ
کچہ لری دہ دورت ساعتدن زیادہ او یومازدی . بوسایہ دہ پک
چوق معلومات کسب ایتمش و خیلی مهم اثرلر بیراقشدر .

§ او قومق آرزوسی، یالکزر ارککلردہ دگل ، قادینلردہ دخی
موجوددر . ایچلرنده کتاب تالیف ایدنلردہ چوق ظهور ایتشدر .

[فرق عظیم ترقی] ایلریلہ مکدہ کی بویوک
فرق .

[مثبت] اثبات اولومش ؛ صحیح اولدیغنی
بیلینش اولا .

[بوسونہ] فرقیہ مشاہیر ادبا و خطبا -
سندندر . بر بوق آثاری وارد . میلادک

۱۶۲۷ سنہ - سندہ طوغش ، ۱۷۰۴ دہ
وفات ایتشدر .

[کسب] قازانمق ؛ الہ گتیرمک .

[مهم] اہمیتلی ؛ پک لازملی .

[معمولات صناعیہ] کندی کندینہ حاصل
اولمایوب ال ایلہ یاپیلان ؛ یاخود ماکنہ
واسطہ سیلہ ایشلہ تیلن صنعتہ دائر (شیلر) .
[صنایع] صنعتلر .

[تماشا] سیر ایچک ؛ بائوق .

[غرب] گونشک باتدیغنی سمت ؛ یعنی : گون
باطیسی و او طرفہ دوشن مملکتلر .

[شرق] گونشک طوغدیغنی سمت و او سمتہ
دوشن مملکتلر .

[مصنوعات] صنعت ایلہ یاپیلان شیر .

فرانسہ دہ [صوفی] نام برقیڑک، کوچوک یاشندن بری اودرجه او قومغہ ہوسی وار ایمش، کہ بر کتابی تمامیلہ او قویوب بیتیرمہ دجکہ ائندن بیراقاز ایمش .

مزبورہ، هنوز اون اوج، اون دورت یاشندہ ایکن الینہ گچن بر تاریخ ہندسہ کتابندہ، مہندس مشہور [آرشید] ک ترجمہ حالی او قور . بوندہ، حکیم مشار الیہک ہندسہ جہ اولان مراقنی گورور؛ کندیسہ دہ علم مذکورک تحصیلی مراقنہ دوشر . پدینک کتبخانہ . سندہ براسکی علم حساب و ہندسہ کتابی بولور؛ کمال شوق و غیرتہ او قومغہ دوام ایدر .

عالمہ سی ایسہ بونک تحصیلنی، کندیسنک حال و سننہ او یغون گورمہ دکلرندن بو سؤدادن واز گچمہ سنی نصیحت ایدرلر؛ شوقی قیرمغہ چوق چالیشیرلر؛ لکن بر دورلو موقوق اولہ مازلر . ہیچ اولمازسہ کچہلری او قومقدن منع ایتمک اوزرہ یانندہ آتش، موم بولوندور . مازلر ایدی؛ فقط ینہ منع ایدہ مزلر ایدی . نہایت کندی حالنہ ترک ایتمکہ مجبور اولدیلر . علم ہندسہ یی اودرجه تحصیل ایتمشدہ، کہ یارس انجمن دانشی طرفندن چوق دفعہ نائل مکافات اولمشدر . § فرانسہ مشاہیر حکما سندن [بوفون] دیر کہ : گنجگمدہ

یایلان دولاب . [کمال شوق] تام آرزو؛ اولانجہ ہوس . [انجمن دانش] علوم وقتونہ دائر ایشلرک ادارہ سننہ باقیق و ایلریلہ مہ سنہ چا - لیشمتی ایچسون غایت بیلگیچ ذاتلردن تشکیل ایدن ہیئت . [نائل] مرادینہ ایریشن؛ آرزوسنہ قاووشان . [مکافات] یایسلان ای بر ایشہ قارشیلق ویریلن شی .	[ہندسہ] خطرک، سطرک، حچملرک اولچولرنی بیلدیرن علم . [مہندس] ہندسہ علمی بیلن؛ ہندسہ ایلہ مشغول اولان . [ترجمہ حال] بر آدمک بوتون عمرندہ یاپدیغی شیلرک و بولوندیغی باشلیجہ حالرک نقل و بیانی . [کتبخانہ] کتابلرک قونولدیغی محل؛ کتابلرک طوبلیجہ بر یردہ بولونمق ایچون مخصوصاً

اویقوینی چوق سوزدیم. بوسبیدن وقت عزیزمک یاریسنی، اویقو
 تنبلگیله گچیر بیوردیم؛ صباحلری گچ قالییوردیم. خدمتکارم بولونان
 [زوزف]؛ کندیسنه اولونان تنبیه اوزرینه بنی صباحلری ایرکن او
 یاندر مغه چوق جهد ایدردی؛ فقط موفق اوله مازدی. برگون
 گونش طوغمازدن اول بنی اویاندیروب یاتاغمندن قالدیره بیایرسه
 کندیسنه بر مقدار آقچه ویره جگمی وعد ایتدم. ایرته سی گون صباحلین
 ایرکن بنی اویاندر مغه گنبنجه حد تلندیم؛ اوده بیراقوب گیتدی. ایر-
 ته سی گون یینه بومأموریتینی ایفاده قصور ایتمه دی؛ لکن بن یینه او
 درجه حد تلندیم، که بیچاره آدم قورقوسندن قاچوب گیتدی. قالدیرنمده
 کندیسینی چاغیروب: «زوزف! سن ده نه قورقاق آدمسک! یینه بنی
 ایرکن قالدیره مادک؛ بن ده یینه وقتی غائب ایتدم؛ سن ده برشی
 «قازانه مادک. بوندن سوکره بردها اویاندر مغه گلدیگک وقت
 «بن نه قدر سنی تکدیر، تعزیر ایتمه اصلاً قُتور گتیرمه! بنی یاتاقدن
 «قالدیر مادقچه بیراقوب گیتمه، که وعد ایندیگم مکافات آله سک!»
 دییه کندیسنه اکیداً تنبیه ایله دم.

ایرته سی صباح زوزف مأموریتینی حقیله اجرایه موفق اولدی.
 بن، هر نه قدر تکدیر و تهدید ایتدم ایسه ده بنی یاتاقدن قالدیر مادقچه
 بیراقادی. بن ده وعدمی اجرا ایتمکله برابر برده تشکر ایتدم.
 ایشته بوجه ایله ایرکن قالقمنی عادت ایدیندم. یازدیغم کتابلرک بر
 قسمی، بوسایه ده وجوده گلشدر.

§ [غلینتهس] نامنده آتلهلی گنجک بری، کوچوکلگنده آز بر
 شی تحصیل ایتمش ایدی. بو ذاتک فقر حالی، تحصیل عمله اولان آر-

زوسنی منع ایده مه دی. اوصیره ده آتہ ده حکمت* درسی ویرمکده او۔ لان [زہ نون] نام فیلسوفک* درس لرینی دیکله مگه پک آرزوکش* ایدی؛ لکن فقر حالی بوکا مانع اولویوردی. درسه گیتسه هرگون بییه جگنی تدارک ایده مه یه جگدی؛ گیتسه سه درسدن محروم* قاله جقدی. نہایت: گچہ لری بر باغچه ده صوتا شیتقله، دگر من چویرمکله گچینه جگنی تدارک ایله؛ گوندوزلری ده درس آلمه گیدر ایدی. کندیسنک بو فقر حالی بیلنر: «بودیقانی چالیشمادینی حالدہ ناصل گچینوب ده درسنه دوام ایده بیللیور!» دیه تعجبده قالیرلردی؛ حتی حقدہ سوء ظنہ واردیلر. مملکتک والیسی، بو حالی ایشیتدی؛ حضورینہ جلب ایله استنطاق* ایتدی. [غلینتہ س] ده گچہ لری صوتا شیبہ رق، دگر من چویره رک گچیندیگنی بیان ایتدی؛ باغچوان ایله دگر منجینک شہا۔ دتلیله ده اثبات ایله دی.

والی، دلیقانلینک بو آرزوسنه تعجب ایتدی. آنک بو مسالکنی* بگندی. کندیسنه بر مکافات ایتک ایستہ دی؛ لکن خواجہ سی [زہ نون]، بوکا مساعده* ایتہ دی.

بوگی مسالرہ تراجم احوال و تاریخلر ده پک چوقدر. بو۔ رادہ یالکز بو قدرله اکتفا* اولوندی.

[حکمت] هر شیئک صحیح واصل سبب لرینی بیان ایدن بر علدر.	[حضور] بووک برذاک قارشینده بولونیش. [جلب] گتیرتمک.
[فیلسوف] علم حکمتی سون؛ مسلکی حکمتہ اویغون اولان؛ قناعتکارقله عمر گچیرن غایت عقلی و بیلگیج آدم.	[استنطاق] برکیسه دن برچوق شیلر سورہ۔ رق اوکیسه دن سوز، جواب ایستہ مک.
[آرزوکش] آرزو چکن؛ یعنی: بر شیئہ آرزوسی، هوسی اولان.	[مسلك] بر ایشده طوتولان یول، گیدیش.
[محرور] بر شیده نصیبی اولمایان؛ آرزو ایتدیگی و یا محتاج اولدیغی شیئہ ایرمه یں.	[مساعده] منع ایتہ مک؛ یعنی: بر شیشی یا بق ایچون قارشى طورماق؛ اذیت ویرمه مک.
[سوء ظن] فنا ظن؛ کوتو بلله یش.	[تراجم احوال] (ترجمہ حالک جمعی) برکیسه۔ نک یا شادیغی مدتیجه ایتدیگی شیلرک حکایہ سی.
	[اکتفا] کفایت ایتک؛ الیرمک.

تعلیملر : صنعتلرک چوغی زره دن آورو پایه گجدی؟ - ﴿بوسوئه﴾ ناصل آدم و هانگی ملتن ایدی؟ - شهرتی نه دندر؟ - ادبا و خطبا نه دیمکدر؟ - ﴿صوفی﴾ نام قیزک او قومق آرزوسی ناصل ایدی؟ - اون دورت یاشنده ایکن نه یاپاردی؟ - صوفی ناصل چالیشیردی؟ - زره دن مکافات آلدی؟ - ﴿بوفون﴾ کیم ایدی؟ - ژوزهف کیم ایدی؟ - بوفون، خدمتجیسنه نیچون آنچه ویر- مگی وعد ایله دی؟ - ﴿غلینتهس﴾ کیم و ناصل آدم ایدی؟ - ﴿زه تون﴾ ناصل آدم ایدی؟ - غلینته سگ اداره سی نه بولده ایدی؟ - والی، دلیقانی بی نیچون جلب ایتدی؟ - دلیقانی کیدن مکافات آله جقدی؟ - مکافات آلمغه کیم مساعده ایتدی؟

اون دور دنجی قرائت

ایک بوجگی

ایک بوجگی، ابتدا چین و هندستان طرفلرنده ظهور ایتمشدر. سوکره استانبولک عثمانیلر طرفندن قَحْمَدَن اَوَّل [ژوستیان] نام قرال، مخصوصاً هندستانه آدملر گوندردی. بونلر، ایک بوجگنک نه یولده بسلندیگنی اوگرندیلر. تُخْمَنی گزلیجه آورو پایه آشیردیلر. سوکره هر طرفه یاییلدی. ایک، ایلک ظهورنده آغیر لغجه آلتون ایله آلینوب ساتیلیر ایدی.

بو بوجک، ابتدا اوافق تُخْم گبی بر یومورطه دن عبارت او- لور. بو تخم، قولتوق آلتنده و یا باشقه صیحاقل محله بر قاچ گون طورونجه ایچنده اوافاجق قورد پیدا اولور؛ دوت یاپراغیله بسله- نیر. اوتوز- قرق گون قدر یاپراق ییر. بعض آغاجلردن دوشن طیر- تیللر قدر بویور. گیتدکجه کوچوک پارماق قدر اولور؛ رنگی ده اسمره چالار بیاضدر.

بویونجه یه قدر بر قاچ دفعه اویقویه یاتار. دورت دفعه دری

دگیشدیریر . سوک دفعه دری دگیشدیردیگی وقت بولوندیغی یرک اطرافنه آناج دالیری قویارلر . بوجک، بودالارک اوزرینه چیقار . بر قاج گون ظرفنده اوروجک آغی گی اغزندن اینجه جک تمار چیقاریر . بوتلدن کنديسنه - هر طرفی قاپالی - بر یووا یاپار . بو یووا، طبق خُرما شکلنده اولور؛ یومورطه یه دخی بگزر . کندی اوزرنده اوردیگی بو قابوغه : { اییک قوزه سی } دیرلر . بوجک، یوواسنی تامیله اورونجه بو قوزه ایچنده جانسز بر حالدہ قالیر . سوکره قوزه نی صیحاق صو ایچنه آتارلر ؛ حیوان، اوراده اولور . قوزه، چوزولوب اییک اولور . بر قوزه نک تلی، بعض کره ۴۰۰ آر- شون قدر اولور .

قوزه لرک ایی جنسندن بر مقدارده تخملق ایچون صاقلارلر . بو تخملق قوزه نی، اون بش گون کندی حالنه بیرا قیرلر ؛ بوجک، قو- زه بی دهلر ؛ کلبک شکلنده طیشاری چیقار ؛ فقط اوچاماز ؛ یرده سورونور . اوچامادیغنک سببی ده قانادرینه گوره وجودی بویوک اولدیغی در . بو صیره ده دیشیسی یومورطالار ؛ یعنی : تخم دوکر . آرتق ارکگی ده ، دیشیسی ده ییبه جک آرامایوب تلف اولور .

ملکمزده : بروسه ، ادرنه و سلانیک ولایتلرنده چوچه چیقار . قوزه دن چیقاریلان ایپکدن، دورلو دورلو قاشلر یاپیلیر . چاشافلر ، مندیللر ، شمیسلر ، ائوابلق هر دورلو ایپکی قاشلر، هب بوجک قوزه سی سایه سنده در . چوق فاندہ لی بر حیواندر . یک چوق آدملر ، فایلیالر، بو یوزدن گچینیرلر .

تعلیملر : اییک بوجگی اییک اوکجه نره ده ظهور ایتشدیر ؟ - استابوله نه صورتله گلدی ؟ - اییک بوجگی ابتدا نه حالدہ اولور ؟ - ناصل قورد حالته

گلي؟ - نه ايله بسله نير؟ - قاج گون يم يير؟ - ناصل وَ نه قدر بويور؟ -
 نه رنکده اولور؟ - نه قدر اويقويه ياتار؟ - قاج دفته دري دگيشدير ير؟
 - آغزندن نه چيقار ير؟ - يوواسني نه دن ياپار؟ - يووا نه شڪده اولور؟
 - اييگي ناصل چيقار ير لر؟ - بوجك ناصل كلبلکه نير؟ - بوجكك يومورطه سي
 نه ايشه يارار؟ - ممالك عثمانيه نك زده لرنده چوقجه اييك چيقار؟

اون بشنجي قرائت

بحري ايله بدری

بدری اسمنده فقير بر چوجوق وار ایدی . بر قيتلق * اناسنده
 اتمك بولمق ايجون بر کويه گيتدی . او کويك اڭ زنگينلرندن برينك
 بحري اسمنده بر اوغلي وار ایدی . بحري نك النده بويوك بر اتمك
 پارچه سي اولديغي حالدہ اولرينك اوگنده طورمقده ایدی .

بچاره بدری ! آجلقندن هلاک اولمق درجه سنه گلشدی . بحرينك
 النده کی اتمکي گورونجه يانسه واردی : « رجا ایده رم بر لقمه اتمك
 وير ؛ زیرا آجلقندن اولويورم » دیدی . بحري ايسه بدری به : « هايدي
 بولکه گيت ! سکا ويره جك اتمگم يوقدر . » ديه رك رد ایتدی .

آرادن بر سنه گچدی . بحرينك کچيسي غائب اولمشدی . آرايوب
 بولمق اوزره طاغه چيقدی . پك زياده يورولدی . صوسزلقندن ده
 باييلق درجه سنه گلدی . بر دامله صو بوله مادی . طولاشير ايکن بر
 آغاج کولکه سنده بدرينك او طورديغنی ، قويونلرني اوتلاتديغنی ،
 ياننده بر صو دستيسي بولونديغنی گوردی ؛ همان يانسه قوشدی .
 بحري : « آمان برادر ! بگا بر يودوم صو وير ؛ زیرا صوسزلقندن

[قيتلق] بييه جك وَا ايچه جك شيرلک بو- | زمان . اصل طوغرسي : « قحط » در .
 لوتماديغي ، يا خود پك آز بولونديغي حال ، | [هلاک] اولمک ؛ تلف اولمق .

بایلیورم . « دینچہ بدری : « ہایدی یولگہ گیت ! سکا ویرہ جک
صویم یوقدر . « جوانی ویردی .

وقتیاہ بدرینک برقمہ اتمک ایستہ یوب دہ ویرمہ دیگی ؛ بحرینک
خاطرینہ گلدی ؛ آغلا یہ رق عفونی رجا ایلہ دی . عالی جناب بدری !
مرحمت ایتدی ؛ دستئی بی بحری یہ ویردی . بحری ؛ صوسزلغنی کچیر-
دی . ممنون ، متشکر* اولدی . « بگا ویردیگک بو صویک حقی اللہ
اودہسون ! « دیہرک دعالر ایلہ دی .

تعلیملر : فقیر چوجوق کیم ایدی ؟ - بدری قیتلق اثناسندہ نہ یاپدی ؟
- بحری کیم ایدی ؟ - کیم کیمدن نہ ایستہ دی ؟ - بحری نہ جواب ویردی ؟
- برسنہ صوگرہ نہ اولدی ؟ - بحری اورماندہ نہ گوردی ؟ - صوی
ایستہ ین کیم ایدی ؟ - بدری نہ جواب ویردی ؟ - بحرینک خاطرینہ نہ
گلدی ؟ - بدرینک عالی جنابغنی نہ ایدی ؟ - بحری نہ دعالر ایتدی ؟

اون آلتنجی قرائت

انسانک وجودندہ کی اعضا

انسانک وجودندہ کی اعضا، او قدر مکملدر، کہ اوگرہ نیلدکجہ
شاشیلیر . جناب حق، انسانکی پک زیادہ صنعتلی یاراتمشدر .
انسانک باشی، بدنک یوقاری طرفیدر . باشنک اوزرنده صاحب
وار در . صاحبک آلتندہ : { قفا طاسی } دینین کمیک وار در . بو

[عالی جناب] کوتولگہ قارشی ایملک ایتمکلہ | [متشکر] تشکر ایدن .
بو یوکاک گوستہرن (ذات) .

طاسك ایچنده بین بولونور . عقل ۽ انسانك بیننده در . هر شیئی
آکلاماز، بین واسطه سیله در .

قفانك اوڭ طرفنده کی صاحبزیره : { آیین } دیرلر . آلتنك
آلتنده ایکی قاش واردر . قاشرك آلتنده ایکی اویوق اولوب بونلره :
{ گوز چوقوری } دینیر . بو چوقورلرک ایچنده گوزلر واردر . گوز
اولماسه ایدی بز برشی گوردمز ایدك . گوزلری، توزدن، دها سار
شیلردن محافظه ایتك ایچون اوزرنده گوز قاپاقلری و قاپاقلرک
کنارنده ده کیر بیکلر واردر .

ایکی گوزك اورتی سندن باشلا یه رق آغیزه قدر ایکی طرفی دیک بر
بورون واردر . اگر بورنمز اولماسه قوقو طویه ماز و ائی نفس آله -
مازدق . بورنمزک ایکی طرفنده یاناقلر، یاناقلرک ایکی طرفنده ده بر
قولاق واردر . اگر قولاقلر مز اولمایه ایدی سسلری ایشیده مز دك .
بورونك آلت طرفنده دوداقلر و ایکی دوداغك آراسنده آغیز وار
در . آغیزك اوڭ و یان طرفنده آلتلی، اوستلی دیشلر بولونور . بو
دیشلر، بویوك آدملرده : ۳۲، چوقوقلرده : ۲۰ دانه اولور . دیشلر،
وجودك دگر منیدر . یمگی، پارچه لار؛ آزر؛ اوگودور . آغیزده برده
{ دیل } واردر . آنکله سوز سویله نیر . دیل واسطه سیله طات آلتنیر .
آغیزدن سوکره چکله گلیر . انسانك آلت چکله سی اوینار . چکله لرک
یاننده و آلتنده توکروك بزلی واردر . بو بزلی سایه سنده آغیز مز دایما
ایصلاق طورور . چکله دن سوکره گردن و بویون گلیر . بونك ایچ
طرفنه : { غیرتلاق } دیرلر . غیرتلاق دن گوگس بوشاغنده کی آق جگر -
لره اینن بر بورو واردر . آلتیان نفس، ایشته بویولدن کچه رك انسانك
گوگسك ایکی طرفنده بولونان جگر لره گیدر . هوا بوروسنك یو -

قاری او جسدہ کی غیر تلاق، طبقی دودوک گبی سس چیقاریر . آق جگر، صاعلی صوللی ایکی دانہ در؛ آرالزندہ {قلب} واردر . قلب، انسانک وجودندہ بولونان قانلرک ظوبلانیدیغی و اورادن هر طرفہ طاغیدیلدیغی پردر .

برچوق دامارلر، قلبدن باشلایہ رق انسانک هر طرفنہ یاییلیر . بودا . مارلرک کیمسی، قلبدن تمیز قان آلوب گوتورور . کیمسی، سیاہ، یعنی : بیس قانی قلبہ کتیریر . بویوندہ و غیرتلاغک آرقہ سندہ بر بورو دہا واردر . اودہ معدیہ اینر . معدہ، {غاندا} دینیلن طولوم شکلندہ در . انسانک گوگسندہ ایکی ممہ واردر . گوگسندہ اون ایکی چیفت دہ کیمک واردر . بونلرہ : {قابورغہ کیمکی} دینیر . گوگسک اوک طرفندن قابورغہ کیمکلرینی برلشدیرن کیمک، گوگس کیمکیدر .

انسانک اگسہ سندن قویروق صوقومنہ قدر اوزانمش {بل کیمکی} واردر . بل کیمگنک ایچی او یوقدر . او او یوقدہ مر دار ایلک بو . لونور . قابورغہ کیمکلری، آرقہ طرفدہ بل کیمگنہ بیتیشیرلر .

انسانک اوموز باشلرندہ بر قول واردر . قول کیمکلری، اوج دانہ در . اللرہ بونلرہ بیتیشیکدر . اللردہ بشر پارماق واردر . هر پارماق، اوچر کیمکدن یاییلشدر . یالکز باش پارماق دہ ایکی کیمک واردر . انسان، اللری واسطہ سیلہ ایستہ دیگنی طوتار؛ ایستہ دیگی یرہ آصیلیر؛ آنکلہ بر شیئک ناصل اولدیغنی آکلار . پارماقلرک اوجلرندہ، پک زیادہ حس واردر .

انسانک گوگس بوشاغیلہ قارن بوشاغی، آندن یاییلمش مکمل بر پردہ ایلہ یکدیگرندن آریلمشدر .

انسانك قارىندە معدە و باغىر ساقلىق واردر . باغىر ساقلىق، ايكي دورلور . بىرى : اينجه ، ديگىرى : قالىن باغىر ساقلىق . قالىن باغىر . ساقلىق، اورمە گىي بوغوم بوغوم باغلىدر . معدە ايله اينجه باغىر ساقلىق، سىدىگىمىز يىمكلىرى هضم ايدوب اريتمگە يارار . اريسه مەين و يا بىر قىسمى اريوب دە پوصە حالندە قالىن يىمكلىرى، قالىن باغىر ساقلىق گىدر . باغىر ساقلىق ادين يىمكلىرىك آرتىغى طىشارى يە چىقار .

قارنىك اچىندە برده قرە جگر واردر ، كە صفرا ياپار . صفراء { اود كىسە } سنده طويلانىر ؛ آغىر آغىر اينجه باغىر ساغە آقار ؛ يىمكلىرىك اريمه سە يارار .

قارنىك اچىندە ساغلى صوللى ايكي دانده { بو برەك } واردر . بونلر، سىدىگى قاندىن آيبرە رق بر يول ايله { مئانە } يە گونده ريرلر . او رادىن طىشارى آقيدىلير .

قارنىك صول طرفندە برده { دالاق } واردر . بونك وظيفە سى نە اولدىغى هنوز اينجه بيانە مە يور ؛ فقط دامارلرە آقان قاننىك اچىندە : { كر يوات } دىنلىن غايت كوچوك ، يووارلاق ماددە لر واردر ، كە دا لاغىك خدمتى، بو كر يواتى يامىق اولدىغى ظن ايدىليور .

بونلردىن باشتمە قارنىك اچىندە و معدە نك آرقە سنده { پانقرە آس } دىنلىن بر بىز واردر . بونك حاصل ايتدىگى توكروك گىي صوللى مايع دىخى هضمە خدمت ايتمكده در .

قارندىن سوكرە : قالچە كىمكلىرى ، باجاقلىق و بالدىرلر گىير . ايكي باجاق و بالدىر كىمكىنگى برلش سىدىگى يره : { دىز } دىنير . دىزلر، اگىير ،

[مئانە] سىدىگىك ، وجوددە طويلاندىغى | [كر يوات] كره نك اسم تصغىرى اولان كرىوونك جىي ؛ يعنى : كره جىكلر . محل .

قاتلانیر بر محل اولدیغندن انسان آنک اوزرنده اوطورور . باجاقلر .
دن صوگره آياق واردر . آياقلرک هر برنده بش پارماق واردر .
انسانز، آياقلری واسطه سیله یورور ، قوشار .

انسانک وجودی، طیشاریدن ذری ایله قاپلیدر . وجودک بعض
یرلرنده قیللر چیقار . پارماقلرک اوجنده طیرناقلر واردر . آنلرده :
طیرمانغه ، اینجه جک شیلری طومتغه یارار .

برده سیکیرلر واردر ، که آنلر واسطه سیله انسان هر شینی طو-
یار ؛ ایسته دیگی عضوی قییلداتیر . بونلر، قفا طاسنک ایچنده کی بئندن
و بل کیگینک ایچنده کی مُردار ایلکدن چیقار . سیکیرلر، وجودک
هر طرفنه اینجه اینجه یاییشدر .

تعلیملر : باشده کی عضول نه در ؟ - گوز قاپاقلری و کیریکاری نه ایشه
یارار ؟ - آغیزک ایچنده نه وار ؟ - دیشلر قاج دانه اولور ؟ - دیلک وظیفه .
سی نه در ؟ - توکروک بزى زده بولونور ؟ - انسانک نفسی زده دن گچرہ
- سس نه واسطه ایله چیقار ؟ - یمک زده به گیدر ؟ - قلب زده ده در ؟ -
دامارلر زده دن یاییشغه باشلار ؟ - آق جگر قاج دانه در ؟ - قاج عدد قابور .
غه کیگی وار ؟ - باجاق کیکیکرینک برلشدیگی یره نه دیرلر ؟ - انسانک
طیش طرفی نه ایله اور تولمشدر ؟ - قول کیکیکری قاج پارچه در ؟ - باغیرصاقلر
زده در ؟ - یمکک هانگی قسمی باغیرصاقلره گیدر ؟ - باغیرصاقلر قاج
دورلودر ؟ - صفرائی هانگی عضو حاصل ایدر ؟ - انسانده قاج بوبرک
وار ؟ - وظیفه لری نه در ؟ - سیدیک طوبلانان بره نه دیرلر ؟ - دالاغک
خدمتی نه در ؟ - بل کیگی زده دن زده به قدر اوزانیر ؟ - ایچنده کی اویوقده
نه واردر ؟ - سیکیرلر نه ایشه یارار ؟ - سیکیرلرک ایلك چیقدیغی یر زده .
سیدر ؟ - سیکیرلر زده بولونور ؟

[عضو] انسانک وجودنده بولونان : ال ، باغیرصاق گبی پارچه لرندن و آلتلرندن
آياق ، قول ، باجاق ، یوزک ، جگر ، هر بری .

اون یدنجی قرائت

ارض - معدنیات

(برنجی قسم قرائتدن مابعد)

آلتون - آلتون، ایکی نوعدر . بری : { طاغ آلتونی } ، که بلور و یا یابراق حالنده قایلر ایچنده ظهور ایدر . دیگرگی : { قوم آلتونی } در، که بعضاً : گوموش ، باقیر ، قورشون ، کیل ، قوم ، چاقیل ، چاقاق طاشلریله برلکده دانه ، یاخود کولچه حالنده بولونور . خالص آلتونک رنگی، صاریدر . آلتون : آغیر ، پارلاق ، یو-موشاق ، هر معدندن زیاده یاییلیر ، اینجه لیر؛ پاسلانماز ، چورومز ، آتشدن پک گوج اریر بر معدندر . ایشه بو خاصه لری و نادر بو-لوندیغی ایچون قیتلیدر .

آلتوندن : سیکه ، یوزوک ، بیله زیک ، کویه ، گردنک ، ساعت ، قوردون و سائر سوسه دائر بر چوق شیلر یاییلیر .
ممالک شاهانه نك : آیدین ، قونیه ، سیواس ، دیاربکر ، معموره العزیز ، جزائر بحر سفید ولایتلریله شرقی روم ایلیده و بیغاسنجا-غنده آلتون معدنلری بولونور .

کوموش - گوموش، اکثریاً : صاج ، تل و بعضاً دال شکلنده ، یاخود دامار حالنده طاشلر ایچنده بولونور . آز دفعه خالص اوله رق چیقار . اکثریاً : قورشون ، آنتیمون ، کوکورت ، آلتون و باقیر ایله قاریشیق ظهور ایدر . گوموش ، بیاض ، پارلاق ، سرت ، اینجه صدالی ، تل گبی اینجه له شیر ، یابراق گبی یاییلیر ، جلا-لاندقجه پارلار بر معدندر . گوموش ، اگر خالص اولمازسه رنگی

صاری و سیاهه چالار . گوموشی، دها زیاده سرتاشدیرمک ایچون ایچنه بر مقدار باقیر قاتیایر . بو حالده : قویو مجیلقده ، جواهر جیلکده ، سیکه یا بیلقده ، دها سائر ادوات و تزیناتده قوللانیایر . بو معدن، دنیانک هر طرفنده مبدولاً ظهور ایدر .

ممالک شاهانه ده بولونان عموم گوموش معدنلرینک عددی، ۲۵۰ دن زیاده در . اڭ چوق چیقان یرلر : طرزون، سیواس، خداوندگار، قونیه، معموره العزیز و سلانیك ولایتلریدر .

چینقو - چینقو، یا لکترجه بولونماز؛ بعض کره سائر معدنلرله قاریشیق بولونور . بزده چینقویه : { توتیا } ده دنیایر . بزده : خداوندگار، آیدین، طرزون ولایتلرنده و دها پک چوق یرلرده چیقار . بو معدن، بر قاج عملیاتدن گچیریله رک توز حالنه ده قونور؛ بو یا جیلقده قوللانیایر . تخته حالنه قونوله رق : اولرک داملرینی اورتتمکده و اولوق، بورو، قوغا، بانیو، حوض و سائر بعض شیلر یا بقده قوللانیایر . چینقو، زهرلی اولدیغندن بییه جک، ایچه جک قابلر یا بیلماسی نجاز دگلدر .

چینقو، چیقاریلدیغی زمان سرتجه اولور . رنگی ایسه اکثریا اسمز، بعض کره ده : صاری، یشیل و قیرمزی اولور .

تَنکَه - تنکه، آریجه بر معدن دگلدر . اریدیلوب دوگو له رک تخته حالنه گلش، قالای ایله جلا و یریش دمیردن عبارتدر . بوده : خانه و باغچه صو قابلری، اولوق، قوطو، مَشْرَبَه و سائر خلی شیلر یا بیلقده قوللانیایر .

طُوُز - طوزه، دگر صولرندن، طوزلو گوللردن و قاینالردن

چیقار؛ بعض طوبراق ایچریسندہ قایا حالندہ دە بولونور۔
 طوزلو صولر، هوادہ ایصدیلہ رق، قازاندہ قاینادیلہ رق بوغو۔
 سی چیقار؛ صافی طوزی قالیر۔

طوز، یمکرہ لذت ویریر؛ یینن شیلری، سیندیرمگہ یاردیم ایدر؛
 حیوانلرک دریلرینہ دوکولہ رک، بالقلرک و سائر حیوانلرک آتلیرنہ
 اکیلہ رک طوزلانیر؛ بویلہ لکلہ طوز، آنلری قوققدن، چورو مکدن
 حفظ ایدر۔ جاجیلقدہ، صودا یامقدہ قوللانیایر اشتہالی یم۔ یمہ لری،
 سمیزلنمہ لری ایچون داوارلرہ یسیدیریلیر۔ طوبراغی اصلاح ایتمک و
 قوتلشدیرمک ایچون قاریشدیریلیر۔

ممالک شاہانہ نک: آنقرہ، قسطمونی، سیواس، بغداد، آر۔
 ضروم، قونیہ، بیروت، آیدین، سلانیک، خداوندگار و جزائر
 بحر سفید ولایتلرنده: قایا، گول، قایناق و دگز طوزلری چوقچہ
 چیقار۔ دھا سائر محللردہ طوز معدنلرمن کثیردر۔

تعلیم: آلتون ناصل بولونور؟ - آلتونک خاصہ لری نہ در؟ - آلتون
 نہ گبی ایشلرہ یارار؟ - بزده نزلردہ چیقار؟ - گوموش ناصل بولونور؟
 - خاصہ سی نہ در؟ - ناصل سرتلشدیریلیر؟ - نہ دورلو ایشلرمنہ یارار؟ -
 بزده نہ قدر گوموش معدنی واردر؟ - اک زیادہ نزلردہ چیقار؟ - چینقو
 ناصل بولونور؟ - چینقونک باشقہ نہ اسمی واردر؟ - ہانگی ولایتلردہ چیقار؟
 - چینقو نہ ایشلرمنہ یارایور؟ - نہ رنکدہ در؟ - گتسک نزلردہ چیقار؟
 - نہ دن پارلاق اولویور؟ - "تسک نہ ایشلرمنہ یارامقدہ در؟ - گتسک طوز نہ
 صورتدہ بولونور؟ - طوزی ادہ ایتمک ایچون نہ عملیات اجرا اولویور؟ -
 طوز نہ گبی ایشلرمنہ یارار؟ - ہانگی صنعتلردہ قوللانیایر؟ - داوار۔
 لرہ نیچون طوز یسیدیریلیر؟ - نیچون طوبراغہ قاریشدیریلیر؟ - بزده نزلردہ
 طوز چیقار؟ قاج دورلو طوز معدنلری واردر؟

اون سکنزنجی قرائت

اڭ گوزل چچکلر

جميله نامنده بر قادينڭ، جمال و ڪمال اسمنده ايكي ارڪك،
نجيبه و نسيبه اسمنده ده ايكي قيز چوجوغي واردى. جميله خانم، بر
گون جمله سنى گزمگه گوتورور. بر باغچه يه گير، گزرلر. جمال،
غابت ذكى بر چوجوق ايدى. چچكلر ايچنده اڭ زياده بگنديگى،
گل ايدى. همشيره لرينه گوسته ره راء: «شو چچكلرڭ ايچنده اڭ
گوزلى گل دگلى؟» ديهه صوردى. نجيبه ده: «شوزنبق ده گو-
زلاڭده آندن آشاغى قالماز ظن ايدهرم.» ديهه بيان فكر ايتدى.
نسيبه ايسه: «منكشه يي ده اونوتمايڭ؛ زيرا اوده گوزلاڭده سائر
چچكلردن اعلا* در.» سوزيني درميان* ايتدى. ڪمال دخى: «اوت!
سائر چچكلرڭ هيچ برى بونلر قدر گوزل دگلدر؛ هله شو زنبقى -
هپسندن اول آچيلديغى، بزي اگلنديريگى ايچون - پك زياده
سوهرم؛ باق نه قدر گوزل! بزم باغچه ده كي چچكلره بگزه يورلر.»
ديهه آنلرڭ سوزلرني تصديق* ايله دى.

والده لرى جميله خانم، چوجوقلرڭ بو محاوره لريني ايشيدينجه
خوشلاندى. آنلره ديدى كه: «آفرين چوجوقلم! سزڭ بگه نوب
» سوديگكز چچكلر، صحىما پك گوزلدر. آنلرڭ هر برى، ايلگه،
» فضيلته برر مثالدر. زنبق، عفته، منكشه، عصمه، گلده حجاب*

بلشمه لرى؛ جواب آلوب ويرمه لرى.
[عفت] جرمندن، گناهدن قاچينوب عرضلى،
ادبلى اولوق.
[عصمت] عرضليق؛ ناموسليق؛ صوجسزلق.
[حجاب] اوتانمقلق؛ اوتانغانلق.

[اعلا] چوق ابي.
[درميان] (بر سوزى) اورته يه قويوق.
[تصديق] الجه سويله ن سوزڭ صحيلگنه
حكم ايتك؛ گرچكلنك.
[محاوره] ايكي ويا ده زياده آدملرڭ سو-

«مئالدر. دقت ایدیگز، که: عفتده، عصمتده، حجابده، آنلرگی گوزل
 «اوله سگز. اگر بونلر: لکه لی، چامورلی اولسه لر ایدی بویله سود-
 «جکمی ایدیگز؟ البته سومن ایدیگز. بونک گی سزده پاکدامن او-
 «لور، عفت و عصمتگری لکه دار ایتزه سگز سزی ده هرکس سؤر.
 بوندن باشقه بو چیچکلر، لسان حال ایله سزه دیرلر، که: «بزی،
 «گوزلگمز ایچون سووب تحسین ایله دیگگز گی جناب حقه، ایی
 «آملره وهر ایی شیئه محبت ایتمه لیسگز؛ مدح و ثنا ایله مه لیسگز. سزده
 «بزم گی سویملی اولورسه گز سزی ده هرکس هم سؤر، هم مدح ایدر.»
 تعلیملر: گزمکه گیدنلر کیملر ایدی؟ — گزمکه گوتورن کیم ایدی؟
 — نه یه تصادف ایتدیلر؟ — جال همشیره لرینه نه گوستردی؟ — نجیبه نه
 دیدی؟ — نسیبه نه درمیان ایتدی؟ — کمال نه یی تصدیق ایله دی؟ — تصدیق
 نه دئمکدر؟ — والده لری نه دیدی؟ — چیچکری نه لره بگزدی؟ — والده-
 لری چیچکلر اوزرینه نه نصیحت وپردی؟

اون طوقوزنجی قرائت

قناعت*

قناعت، بیتیز، توکنیز خزینه در.

[حضرت علی]

قناعت، انسانه دینجه فرض، عقلمجه ده ممدوحدر. بونکله برابر
 قناعت، کسبی، طلبی مانع دگلدر؛ یعنی: انسان، النده بولونان نعمته
 شکر و قناعت ایتمکله برابر دها زیاده سنی جناب حقدن طلب
 و کندی سعی و غیرتیله ده کسب ایده بیلیر.

[طلب] ایسته مک .

[مانع] منع ایدن؛ برشیتک اجرا اولونما مسنه

سبب اولان .

[نعمت] اییلک؛ احسان؛ یعنی: خوش درلک

ایچون لازم اولان شی .

[پاکدامن] اتگی، یعنی: عرضی، ناموسی

تمیز اولان .

[قناعت] چوغه طمع ایته یوب آزه قانع

و حالندن خوشنود اولیق .

[ممدوح] مدح ایدیلش؛ بجه نیلش اولان .

قناعت ایدن آدم، دائماً کندینی مسعود بولور. ضیافتخانه لرده، ذوق و صفا ایچنده ایش گبی عمر سورر؛ چونکه بر آدم، قناعت یولنی طوتونجه آرتق هیچ غم چکمز. «شویله اوله مادم»، «شونی آله مادم»، «بونی یاپامادم». گبی بر طاقم خیال و آرزولره عمرینی راحتسز لکله گچیرمز. ایشته بویله آمملری اولمایان آدم، راحت یاشار. دنیاده صحیح بر لذت وار ایسه اوده قناعتده در. لایقیله دوشو- نولسون! بر انسان، نائل اولدینی نعمته «آز» دیمه یوب شکر و قناعت ایدرسه او آدم، بویوک بر راحت ایچنده بولونور. بوندن باشقه قناعت صاحبی اولانلر، هرکس ایله خوش گچینمگه، خلقی خوشنود ایتمگه چالیشیرلر. هرکس ده بویله آدملره رعایت ایدر. قناعتسز لکدن گله- جک فناقلر ایسه پک چوقدر. جمله دن بری ده حسد در.

عالمده هرکس سعادت قی آرار؛ لکن پک آزلی بوله بیلیر؛ زیرا چوقلری، سعادت قی اویله یرلرده، اویله شیرلده آرارلر، که آنلرده اصلا سعادت یوقدر؛ حتی چوق دفعه سعادت ظن ایتدکاری شیرلر، عین سفالتدر. سعادت، اکثریا کندنی پشینده دوشلردن اوزاق قاچار. احنف حضرتلری: «دنیاده هر نه ایسته دمسه نائل اولدم.» دیمش. «بو ناصل ممکن اولور؟» دیمه صورولدقده: «ممکن و قابل اولمایان بر شی ایسته مه دم» جوابی ویرمشدر.

§ حکمای یونانی دن مشهور [سوقراط]، غایت فقیر ایدی؟

والیرینک ده مستشاری ایدی. غایت: عقلی، تدبیری، حلیم بر ذات ایدی. سوزی، حکمتی، نصیحتی، تأثیرلی ایدی. ۶۷ تاریخنده [کوفه] شهرنده وفات ایتددر.

[مسعود] سعادتلی؛ یعنی: هر وجه ایله راحت اولان کیسه. [امل] آرزو؛ اومولان، امید ایدیلن شی. [حسد] برکیسه ده بولونان ایبلگی چکه- مه یوب آنک زوالی ایسته مک. [احنف] بی تمیم قبیله سستک رئیس، عراق

لکن اُجْبَاسی طرفدن هدیّه اولونان شیرلی قبول ایتزدی . بوندن طولای زوجه سی دایما سِتم ایدردی . برگون اهل ثروتدن [آنیغون] نامنده بری، سوقراطه هدیه گتیردی . سوقراط قبول ایتدی . بوندن طولای [آنیغون] گوجه نه رک : « خانه ک چوق . داز ؛ یملرک پک بایاغیدر ؛ او قدر فقیرسک ، که یالین آباق گزر . و قیشین گیدیگک انوابی یازین ده گیهرسک . شو حالدده ایکن ینه . گلن هدیه لری رد ایدرسک . » دییه عیبلادی . [سوقراط] ده جواباً دیدی ، که : « اگر سن سعادت ، ثروته باغیدر ظن ایدرسه ک بو فکرک باطلدر . اگ اقتضالی شیردن ماعداسی ، سعادت حاله مُغایردر ؛ چونکه احتیاج آرتدجه سعادت آزالیر . »

S بر فقیر ، [سوقراط] ه : « پاره بگا کفایت ایتمه یور ؛ گچینه . مه یورم ؛ نه یاپهیم ؟ » دییه صورار . [سوقراط] ده جواباً : « پاره ک سکا کفایت ایتمه یورسه سن پاره که کفایت ایت ! » جوابی ویریر .

تعلیم : قناعت نه دیمکدر ؟ - قناعت نه جهته فرض و ممدوحدر ؟ - قناعت نه بی مانع دگلددر ؟ - قناعتلی آدم ناصل عمر سورر ؟ - قناعتک فائده لری نه در ؟ - قناعتزلگک ضرر لری نه در ؟ - سعادت نه ایله اولور ؟ - سوقراط ناصل آدم ایدی ؟ - سوقراطه کیملر هدیه ویریرلردی ؟ - زوجه سی نیچون ستم ایدر ایدی ؟ - آنیغون ، سوقراطه نه سویله دی ؟ - سوقراط نه دورلو مقابله ایدی ؟ - سوقراطه نه سویله دی ؟ - سوقراط نه جواب ویردی ؟

[زوجه] بر آدمک نکاحلی قاریسی .
[ستم] برینه اذیت و جفا ویره جک صورتده
[باطل] یا کیش ؛ طوغری اولمایان .
[کفایت] کافی اولق ؛ الیرمک .
سویله تیلن کنایه لی سوزلر .

يگر منجی قرائت

بر جوانك حكايه سی

آناطولی کویلرندن برنده [طورسون] نامنده بویوجک بر چو-
جوق وار ایدی . بو چوجوق، کویک حیوانلرینی گودر بر چوبان
ایدی .

برگون قویولردن بری سورودن آریلیر؛ اورمان ایچنه گیره رک
غائب اولور . قویونی آراکن آتاجک آلتنده یاتمش بر آدم کورور .
بی چاره پک یورغون، پک آج ایدی؛ گوج حال ایله نفس آله بیلور-
دی . چوجوق، بو آدمک یانته یاقلاشینجه مرقوم : « چوجوغم !
« آجلقدن ، صوسزلقدن بایلیورم . بگا بر پارچه صوء ، اتمک ویره-
بیلیرمیسک؟ دون آوه چیقدم ؛ یولی شاشیردم ؛ بورالره دوشدم . »
دیر . طورسون، طغارچغنده بولونان بر مقدار اتمک ایله پینیری
چیقاروب آوجی یه ویریر .

آوجی، بر از قوت پیدا ایدنجه کندیسنی آلوب بر صو باشنه
گوتورور . آوجی، صوینی ایچر ؛ بر چوق دعالر ، تشکرلر ایدر .
صوگره بینلرنده شوپله بر محاوره گچر .
آوجی - گل سنی خانه مه گوتورهیم ؛ اولادم گبی بسلهیم ؛
مسعود و بختیار ایدهیم .

چوجوق - بن بوراده مسعودم . آنام ، بابام واردر . آنلری
پک سوهرم . آنلرده بی سوزلر . زنگین دگلز ، اما بزه لازم اولان
شیلردن ده محروم دگلز .

آوجی - سن بوراده چور چوپدن یاپیش بر قولبه ایچنده او-

طور بیورسک . بزم، سرای گبی خانم واردر . اوراده ایجه راحت
ایدرسک . بوراده سنک بر صو ایچه جک طاسک بیله یوقدر . اورایه
گله جک اولورسهک گوموش و آلتون طاسلر ایله صو ایچرسک ؛
دورلو دورلو طاتلی یمکلر بیرسک .

چوجوق - بزم قولبه مزه، ظن ایتدیگک گبی سفیل حالده
دکلدر . یشیل یابراقلی ، میوه لی آغاجلر ایچنده و گوزل بر آصمه لقی
آلتنده در . ایچدیگمز صو ایسه شو یاقینده بولونان قاینالردن چیقوب
قولبه مزک اوکندن گچن طاتلی و براق بر صودر ، که هیچ بر صویه
دگیشتم . بییه جگمز ، سار هر شیمزده آکا گوره در .

آوجی - شهر مزده دخی گوزل چچکلر ، میوه لی آغاجلر وار .
بزم غایت گوزل ، مکمل بر باغچه م واردر . هر دورلو چچکلر ،
آغاجلر ایله طولودر . ایچنده گوزل بر شادروان ده وار ، که فسقیه .
لرینک گوزل لگنی تعریف ایدهم ؛ گورمگه محتاجدر . صو ، اوفسقیه .
لردن فیشقیریر ؛ طوپ طوپ هوایه طوغری یوکسه لیر ؛ هوایی
فشنگی شکلنی آلیر ؛ صوکره کوپوک کسیلوب مزمر حوضه دوکولور ؛
حوضک اطرافی ، گوزل چچکلر ، یشیلکلر ایله مزیندر .

چوجوق - بزم اورمانک گولگه لکلری ایچنده آقان صولرک
چاغلیرلی ، سزک او شادروانلی فسقیه لردن چوق اییدر . قولبه مزک
اطرافنده بولونان : چایرلر ، چمنلر ، گوزل قوقولی چچکلر ، سزک
باغچه دن دها گوزلدر . قایالردن فیشقیره فیشقیره آقان ، تپه لردن
کوپوره کوپوره آشاغی دوکولن ، چاغیل چاغیل چاغلایان صولرک ،

[شادروان] جامع حویلرلنده و بعض قوناقلرک
باغچه لرنده بولونان فسقیه لی بووک حوض .
[مزین] زینتلی ؛ سوسلی .

[براق] صافی و یارلاق اولان .
[مکمل] تکمیل ایدیش اولان ؛ یعنی : هیچ
اکسیگی اولمایان .

چايرلر اوزرندن سوزوله سوزوله آقديغنى گوردجكه سوينيريم . هيچ بويله بر منظره دن واز گچيليرمي ؟

آوجي - چوجونم ! سن سويلديگنكي بيله يورسك . آياغكه گان بر قسمتي تمك ايسته يورسك . شهرده منتظم مکتبلمز واردر . او- راده هر دورلو علملري سكا تحصيل اينديره يم . گوزل تياترولرمز وار . اعلا اويونلر اجرا ايدرلر . آنلري سيز ايدرسك . چالغيجيلركه دورلو دورلو چالغيلريني ، خواننده لركه ، گوزل گوزل شرفيلريني ديكلر سك . پانايرلرمز ، سيرانكاهلرمز وار ، كه سيرجيلر ايله طو- لودر . گوزل گوزل گزر ، اگله نيرسك .

چوجوق - بكا لازم اوله جق قدر علمي ، كوميزك مکتبنده اوگردم . يري ، گوگي ، بزي و هر شئي يوقدن وار ايدن الله تعالى حضرتلرندن قورقق ، آنا مزه ، بابا مزه ، بويوكلر مزه محبت واطا- عت ايتك ، حاملزه شكر و جناب حقا ويرديگي نعمتلره قناعت ايله مك ، ايشمزده دقتلي و غيرتلي بولونمق ، بربريمزه يارديم ايتك بورجمز اولديغني شيمدي يه قدر اوگردم ؛ حتى سكا پينير ، اتمك ويزيشم ده بو بورجلردن بريني ادا ايتمش اولمق ايجوندر . بزم ده بزه گوره گوزل گوزل اگله نه جك شيلرمز واردر . سزك خوا- ننده لريكزك شرفيلري ، بزم بلبيلر مزك اوتوشندن دهار گو- زليدر ؛ ايشمز اولماديني گونلر ، کنارنده طاتلي ، براق بر صوبي بو- لوان آخاجلقده اوطورور ، گوزل گوزل اگله نيرز . برياندن بلبيلر

و چاغيران .	[منظره] گوزه خوش گورونن ير .
[سيرانكاهلر] سير يرلري ؛ اگله نه جك محلار .	[منتظم] نظامي ؛ يعنى : صيره سنده ، يولنده يابيلمش اولان .
[شكر] حالندن ممنون اولمق .	[خواننده] ابي و چوق شرق ، تركي بيلن

اوتر؛ بر طرفدن ده قارداشمله برابر چوبان تُرکیسی چاغیررز . بن،
 قوال ده چالارم . سسمنز، تا اوزاقلره گیدر . طاغلر، طاشلر،
 سسلرمنزی تکرار ایدر . آنامز، بابامز، بعض کره بزمه برابر بو-
 لونورلر . بعض دفعه ده سسمنزی ایشیده جک قدر اوزاقده طوروب
 دیکرلر . شکرلر اولسون! بوندن ای ذوق، بوندن آعلا صفا
 اولماز . زیاده سنی ده ایسته م .

آوجی - متتدار* اولدیغمه بر نشانه اولمق اوزره هیچ اولمازسه
 آلتون و گوموش آچه ایله طولو اولان شو کیسه می سکا ویره می .
 چوجوق - بزم پاره یه احتیاجز یوقدر . آلوب ده نه یاپه جغم؟
 والدهم ده قبول ایتمز . هم ده بکا طاریلیر؛ زیرا مکتبده اوقومش
 اولدیغ گبی اوده والدهمدن ده چوق دفعه ایشیتدم، که: « محتاج او-
 لانلره یاردیم ایتمک، انسانک وظیفه سیدر .» پاره یی قبول ایده جک
 اولسم ایتدیگم اییلگی صاتمیش اولورم . بن، سکا پینیر، اتمک ویر-
 مکله آنجاق بورجمی ادا ایتمش اولدم .

آوجی - یا بن سنک متتدارک اولدیغمی نه ایله بیان ایده می؟ هر
 حالده بندن بر شی المادجه قلم راحت ایتمز .

چوجوق، آوجینک بو قدر ابرام* ایتمه سنه بناء آنک اوزرئده
 گوردیگی گوزل رسملی بر شیشه یی قبول ایده بیله جگنی سویله دی؛
 آوجی، کمال ممنونیتله ویردی؛ چوجوق ده وداع* ایده رک آیریلدی؛
 صیچرایه، اوینایه قویونلرینک یانسه گیتدی .

[وداع] بری بوندن آیریله جغی وقت: «اللهه
 ایصماریلاق»، «اللهه امانت اول» دیمک
 و یا بوگی سائر دعا لر ایتمک .

[متتدار] گوردیگی اییلگه قارشی اییلگده
 بولونمق اوزده کندینی بورجلی بیلن .
 [وظیفه] یا بیلما سی بورج اولان شی .
 [ابرام] برشیٹی: «یاپا» دیبه زورلامق .

بو حکایه دن مقصد، او چوجوق گبی چوبان اولق ویا کویلولگی
شهریلگه ترجیح* ایتمک دگلدر؛ آنجاق آنک گبی تربیه لی، قناعتی
اولق و باخصوص طوغدینی، یا شادینی یری سومکدر.

تعلیملر: طورسون زه لی و نه ایش یاپار ایدی؟ - چوبان، قویونلری
آزارکن نه گوردی؟ - گوردیگی آدم چوجوقدن نه ایسته دی؟ - چوجوق
نه ویردی؟ - آوجی چوجوقله زه یه گیتدیلر؟ - طورسونه نه تکلیف ایدی؟
- چوجوق آوجینک تکلیفی نیچون قبول ایتمه دی؟ - آوجی چوجوغه نه ویر
مک ایسته دی؟ - چوجوق اون نه دیبه قبول ایتمه دی؟ - صوگره طورسون
آوجیدن نه آلدی؟ - چوبان ایله آوجی نه اولدیلر؟

یگرمی برنجی قرائت

فقیرک - زنگینک

هرکسک حُسنِ تَوْجُهِنِ اهلِ ثروتِ اوزرینه جلب ایتمه نک
برنجی چاره سی، ثروتی، جمعیتِ بشریّه نک منافعنه خدمت ایده جک
صورتده قوللا مقدر.

[گیون] نام ذات، یالکز بر جهته ثروتدن خوشنود ایدی.
اوده وطندا شارینه معاونت ایتمگه، آنلرک سفالتلرینی تخفیف ایله مگه
مقدر* اوله بیلدیگی ایدی.

[پوگیون] نام ذاتک دخی استحقاقِ ثروتِ خصوصنده کی فضیلتی،
یونانستانده شهرت بولمشدی.

میلادک ۹۹۹ ع سنه سنده وفات ایتمشدر.

[تخفیف] خفیفلشدیرهک.

[مقدر] اقتداری اولان؛ برشبی یا په ییلن.

[پوگیون] آتینه لی مشهور بر جنرالدر.

نطقاریله ده مشهور در. میلاددن ۳۱۷

سنه اول وفات ایتمشدر.

[استحقاقِ ثروت] زنگینلگی خوارگورمک؛

آندن خوشلاماق.

ترجیح [برشبی] باشقه سندن اوستون طومق.

[حسن توجه] برکیمسه ای گوز ایله باقمق.

[اهل ثروت] ثروت صاحی؛ زنگین؛ پاره.

سی چوق اولان.

[جمعیت بشریه] انسانلرک بر آرایه طوبلا.

نوب یا شامه لری.

[منافع] منفعتلر؛ فائده لر.

[گیمون] آتینه لی مشهور بر جنرالدر.

او ائناده [ماگدونیا] حکمداری بولونان [اسکندر]، بوگیونک
 بو حالندن حظ ایتدی . بر ممنونیت اثری اولوق اوزره کندیسنه
 احسان اوله رق کئیتلی مَبْنَعْ گوندردی . بوگیون ایسه احسانی
 گتیرنلره : « اسکندر نچون بو پاره یی گونده ریور ؟ » دییه سؤال
 ایتدی . « آئینه ده هرکس دن زیاده حقانیتی سَور بر ذات اولدیغکزی
 بیلدیگی ایچون . » جوانی ویردی لر . بونک اوزرینه : « اگر اسکندر
 بی او یله بیایر ایسه بیراقسین ، که دائماً او یله قالدیم ! » دییه رک
 احسانی قبول اتمه دی .

مومالیه ، بو پاره یی ردّ ایله دیگی زمان او درجه ضرورته
 ایدی ، که اؤنده بر خدمتچیس ییله یوقدی . کندیس یی صو چکر ،
 زوجه سی ده اتمک پیشیر ایدی . باشقه دفعه لرده ده مناسبت
 دوشدکجه کندیسنه ، اسکندر وَ خَلْفَری طرفندن خلی هدیه لر
 گوندر یلمش ایسه ده دائماً ردّ اتمشدر .

بر دفعه احسان گتیرنلر ، بوگیونه : « هیچ اولماز ایسه اولاد لرک
 ایچون قبول ایت ! » دییه ابرام ایتدی لر . بوگیون : « اولاد لر م اگر
 » عقلی ایسه لر بگا یتیشن ، آنلر ده یتیشیر ؛ عقلی دکلر ایسه بو-
 » لونان بیله زیاده در . » جوانی ویردی .

بوجواب ، « عقلی اولادک وار ایسه مالی نیلرسک ؟ عقلسز اولادک
 وار ایسه مالی نیلرسک ؟ » دییه مشهور آتالر سوزینی آگدیریر .

تعلیملر : زنگینلر هرکسک حسن توجهنی ناصل قازانالیدر ؟ - گیون کیم
 وَ زه لی ایدی ؟ - نه جهته ثروتندن خوشنود ایدی ؟ - بوگیون کیم
 وَ زه لی ایدی ؟ - نه یوزدن شهرت بولمشدی ؟ - اسکندر بوگیونه نچون

احسان گوندردی؟ - احسان گتيرنلره نه صورولدی؟ - نه جواب ويريلدی؟
- صوگره بوگون نه سويله دی؟ - بوگونه باشقه دفعه احسان گتيرنلر
نه تکليفده بولنديلر؟ - کنديسي نه جواب ويردی؟

يگرمی ايکنجی قرائت

اسراف ، اداره ، بخل

انسانك صاحب كال اولديغي، اوج شیده بيلينير : آزاجق آزاجق اولور بيسار
ارباب رأی و فطانت ايله گوروشمه سنده، خلق ايله اي ارباب رأی و فطانت ايله گوروشمه سنده .
گچينه سنده ، بخل و اسرافدن اجتناب ائمه سنده . [شج سعدي]
[عبد الله بن جعفر]

اسراف، دينجه حرام، عقليجه مردود در . اسراف، لزومندن
زياده و هيچ يري اولماديني حالده مالني صرف ايتمكدر . بو حالك صو-
گئي چوق تهلكه ليدر . مُسرف آدم، نه قدرده زنگين اولسه ينه
ضرورته دوشر؛ زيرا مسرفك اداره قاپيسي آچيقدر . آچيق قا-
بیدن هر ايستين ايجري گيره بيلديگي گي فقيرلك ده گيره بيلير؛ فقط
اداره لي آدمك قاپيسي قابالي اولور . فقيرلك، اويله آدمك قاپيسنه
وارسه بيله ايجري گيره مز .

بونكله برابر انسان چاليشقان ده اولورسه هيچ بروقت ضرورت
چكمز؛ گچينه جگني ده ، ايلروده كي احتياجني ده تايمين ايتمش اولور .
اداره، بش ياره ايله آله بيله جك شينه اون ياره صرف ايله مه-
مك ، لزوم حقيقيسي گورولمه دجه بر شي صتون المامق ، مصرفني

[بسيار] چوق .

[مصرف] حددن زياده و لزومسز يره ياره

و مال صرف ايدين .

[لزوم حقيقي] گرچكدن لازم اولان .

[مردود] رد اولومش : يعني ؛ قبول او-

لونا ماش اولان .

[صرف] خرج ائمك ؛ الدن چيقارمق .

ایرادینہ اویدورمق ، نہایت : ہر شیدہ إعتدال* اوزرہ طاورامق ،
ھیج بر وقت وَ ہیج بر وجہ ایله حدینی آشیرما مقدر . ایستہ اداره .
نک اصل شرطری بونلر در .

بخل ، یعنی : خسیسلك ایسه : بر آدمك، مالی جانندن بیله
اسیرگه مه سیدر . بخیل* آدم، ایچہ جك ، گییہ جك شیلرینہ بیله پاره
صرف ایتمك ایستہ مز ؛ مثلا : اتمگك ، میوه نك وَ سائر بوگی شیلرک
تازہ سنی ، ایسنی آلفه قُدزتی* وار ایکن : بایاتنی ، فناسنی آلیر . اثوابك
یکسنی آلفه مقتدر ایکن : اسکی ، بیرتیق ، کیرلی اثواب گییہر . گوزل ،
هوادار یرده ساکن اولمق مناسب ایکن : قاراگلق ، هواسز ، نملی
اولان وَ وجوده ضررلی بولونان یرلرده ساکن اولور .

حاصلی : «بخل» دینیلن فنا خوی ، معاذ الله بر کره انسانده
عادت و طبیعت حکمنه گیرسه پک فنا حاللره دوچار وَ بلکہ تلفنه
سبب اولور .

اداره لی آدم ایسه : ایی یر ، ایی ایچر ، تمیز گییہر ، گوزل وَ
هوادار بر محلدہ او طورور . بوش شیلره پاره صرف ایتمز ؛ فقط
لزوم حقیقیسی گوروان شیدن ده پاره اسیرگه مز . یرینه گوره بر پا .
رہی ، بر ایگنہ بی آرار ؛ فقط اقتضاسنه گوره بیك غروشی آراماز .
اعانہ ، زکات ، صدقہ ویر مکده وَ سائر خیرلی ایشلرده سخاوت*
گوسته ریر . وطنك ترقیسی ایچون : مالی جاننی اسیرگه مز . بخیل
ایسه بونلرک هپسندن قاچینیر .

[اعتدال] اورته ، قرار ؛ نه چوق ، نه آز اولمق .	[اعانہ] یرینه برشی ویرمکه یاردیم ایله مک .
[بخیل] پاره سنی ، مالی حددن زیادہ و عیبلا .	[زکات] کندی مالندن فقرا یه حصہ چیقار .
نه چق صورتده اسیرگه بوب صاقلایان آدم .	مق .
[قدرت] بر شیئی یا په بیلک قوتی .	[سخاوت] مردک ؛ جوائمردک ؛ چوق چوق
[ساکن اولمق] بر محلدہ طورمق .	احسان وَ اییلک ایتمک .

§

زنکینگ بری، قیزی اولندیرمک ایستر؛ فقط پارلاق صورتده دوگون یاپوب ده بیهوده پاره صرف ایتمه یی، اصول ادارهیه موافق* گورمز. بونک ایچون دوگونه صرف ایده جگی پاره لر ایله اون ایکی فقیرک قیزلرینی اولندیریر؛ بورج ایچون حبسخانه لرده قالمش اولان برخیلی فقرا یی قورتاریر؛ بر طاقم فقرا یه ده اعانه ویریر. الحاصل: دوگون پاره لرینی بویله خیرلی ایشلره صرف ایدر. ایشته بویله آدملرک آدلری، هرکسک دیلنده سویله نیر؛ کتابلرده یازیلیر.

§

بر وقت لوندره ده بویوک بریانغین ظهور ایتمشدی. پک چوق فقرا و بیچارگان، یرسز، یوردسز قالمشردی. بونلره اعانه طوبلا- مق اوزره طرف طرف جمعیتلر* تشکیل اولونمش ایدی. جمعیت اعضا سندن بعضیلری، اهل ثروتدن برینک خانه سنه اعانه طلبنه گیدرلر. خانه صاحبی غایت حدتلی بر حالدہ بولورلر. براز سوکره حدتنک سببی آکلاشیلیر. مگر خدمتی قیز، اوجی یاقیلامش اولان بر کبریتی یره آتمش ایتمش. اعضا لر بو حالی گورونجه بر برلرینه: «بویله بر کبریت ایچون بو قدر حدتله ن آدمدن، گرچه اعانه امید ایدیلز؛ لکن بورایه قدر گلش ایکن بر شی دیمه دن عودت ایتمک ده او یاماز.» دییه رک نه ایچون گلدکلرینی خانه صاحبنه بیان ایدرلر. خانه صاحبی، هنوز حدتی باقی اولدینی حالدہ صندوق او طه سندن دورت یوز انگلیز لیراسی گتیریر؛ جمعیت اعضا سنه ویریر. جمعیت

آرایه طوبلانماسی، برلشجه سی.

[موافق] اویغون.

[جمعیتلر] بر ایش ایچون بر قاج آدمک بر

اعضاسی، اظہارِ حیرت، ایدینجه صاحبِ خانہ: «نه تعجب ایدیورسکر؟
 «اگر اوجی یا تمامش اولان کبریتی محافظہ ایتمه یه جک درجده مُسرف
 «اولسه ایدم شیمدی خیراته صرف ایدہ جک قدر پاره بیریکدیره مه -
 «یه جکدم . سخنی* اولمق ایستہن آدم، اصولِ اداره یه رعایت* ایتہلی.»
 دیشدر .

تعلیم: اسراف ناصل شیدر؟ - مسرف ناصل اولور؟ - اداره لی آدم
 ناصل اولور؟ - بخل نہ در؟ - بخیل آدم ناصل اولور؟ - بجز بر زنگین،
 قیزی نہ دورلو اولندیردی؟ - بجز زہده بویوک یانغین اولمشدی؟ - فقیرلہ
 نہ حال اولمشدی؟ - نیچون جمعیتلر تشکیل اولونمشدی؟ - بر زنگینی، اوندہ
 نہ حالده بولدیلر؟ - زنگین نیچون حد تلشمشدی؟ - اعضال نہ بیان ایتدیلر؟
 -- خانہ صاحبی نہ یابدی؟ - اعضال تعجب ایدینجه خانہ صاحبی نہ دیدی؟

یگرمی اوچنجی قرائت

صبر

محنتہ صبر ایت «عجی» ! تا ایرہ سین راحتہ؛
 حق دیشدر بوسوزی: «الصبر مفتاح الفرح.»
 [ارباب بصیرت، زیادہ صبر
 ایلہ متصف اولانلردر .
 [ابن طاهر]
 [سلطان سایان قانونی]

صبر، بر آغاجہ بگزرم، کہ کوکی، آجی، میوه سی، طائیدر. صبر،
 بالجملہ فضیلت قاپیلرینک آناختاریدر. انسان، صبر ایلہ دُشمئنی بیلہ
 دوست ایدر. هیچ برکیمسه ایلہ دشمنک قیدندہ اولماز. بر آدم، دُشمئک

صبردر . [ارباب بصیرت] فراستلی؛ بر شیئی قلباً، فکرآ تماماً گورنلر و ادراک ایدنلر . [متصف] صفتلایمق؛ کندندہ برصفت اولمق؛ مثلاً: «احمد، حسن اخلاق ایلہ متصفدر» دینلیجه: «احمد، حسن اخلاق صاحبدردر» دیمک اولور.	[اظہار حیرت] تعجبی میدانہ چیقارمق؛ شاشدیفنی بیان ایتک . [سخنی] جومرد اولان: احسانی، ایلگمی چوق اولان. [رعایت] اعتبار ایتک؛ گوزتمک . [الصبر مفتاح الفرح] (کدردن قورتولوب) سونجیلی و راحت اولمانک آناختاری؛

کو تولگنہ صبر و محمّل ایدر، حتی کوتولگہ قارشئی اییلکده بو۔
لونورسه دشمنئی پشیمان ایلر۔

هر کسده آرز، چوق صبر و حدت واردر؛ فقط ایش، صبری
قوتلندیرمک، حدتکنه جگی زمان آندن حاصل اوله جق فنا و تهلکه۔
لی حاللری ملاحظه ایده رک حدتنه غلبه ایله مکرر۔

صبرک فائده سنی بیلنلر نادر در۔ یک چوق آدم، صبر سزلق یو۔
زندن دورلو دورلو فناقلره اوغرارلرده ینه صبرک قیتنی بیلزلر۔
صبرلیق، ذاتاً آداب دینیه اقتضاسندندر؛ حتی حق تعالی

حضرتلرینه اطاعتز اولوب اولمادینی، صبر مزدن بللی اولور۔

[سوقراط]ك فضائل معروفه و خصائل مشهوره سندن بری: صبر
و ثباتی، دیگرى ده متانت قلبیه سی ایدی۔ هیچ بر شیدن کدر اتمز،
فتور گتیر مزدی۔ نه قدر حدتلی ایدی ایسه او قدرده صبر و ثباتی،
متانت قلبیه سی وار ایدی۔ بو سایه ده حدتنه دائماً غایه ایدردی۔

برگون تربیه سز، عارسز بر آدم، سوقراطه شدتلی بر طوقات
اورمش۔ حکیم مشارالیه گوله رک: «انسان، باشنه نه وقت زره
گیجک لازم اولدیغنی بیلمز؟» دییه رک اکتفا ایله مشدر۔

تعلیملر: صبر نه یه بگزور؟ - صبر، فضیلتلرک نه سیدر؟ - صبر ایله نه
اییلکدر حاصل اولور؟ - حدت، نه ایله تسکین اولونور؟ - صبر، نه یاک
اقتضاسندندر؟ - صبردن نه بللی اولور؟ - سوقراطک صبری ناصل ایدی؟
سوقراطه کیم طوقات اوردی؟ - سوقراط نه سوله دی؟

[آداب] ادبیلر؛ یعنی: ای، تربیه لی خویلر۔	[معروفه] بیلدیش؛ بلانش اولان (مؤثه
[فضائل] (فضیلتک جمع) روحک دائماً ایلیک	مخصوص)۔
یاغنه و فناقلدن قاچیتغنه میل اتمه سی۔	[خصائل] خصلتلر؛ خویلر؛ طبیعتلر۔

یگرمی دور دنجی قرائت

حاضر جوابلق

بر آدم، هنوز پدرینک میراشنه نائل اولمش بر ذاته گیدر: «افندم!
 «نائل اولدیغکز میرانک یاریسی بندر؛ چونکه بن، سزک قارداشگزم.»
 دیر. او ذات ده: «عجائب! نه دن بنم قارداشم اولویورسگز؟» دیه
 صورتونجه مرقوم جواباً: «الله الله! همز حضرت آدمک نسلندن
 «دگلی یز؟ بو جهتله جمله من بر پدرک اولادی اولمازمی یز؟» دیر.
 موما الیه ده: «آکلاشیلدی!» دیه رک چیقاروب بر آلتون ویریر.
 حریف، بر آلتونی گورونجه: «بو قدر بیك ایرالق میرانک یاریسی
 بر آلتونمیدر؟» دیه صورار. بونک اوزرینسه اوته کی: «صوص!
 «برادر صوص! اگر دیگر قارداشلمن طویه جق اولورلرسه پایگه
 «بر آلتون دگل، بر غروش ده دوشمز.» جوانی ووروب صاوار.

§

بر کوچوک چوجوق، اتمک آلق ایچون فرونه گیدر. اتمگی
 خفیف بولونجه اتمکچی به: «غالبا بو اتمک اکسیکدر.» دیر. اتمکچی
 ده: «دها ای یا! یوکک خفیف اولور.» جوانی ویریر. چو-
 جوق: «پکی» دیه رک اتمگی آلیر؛ بش پاره اکسیک ویریر، گیدر.
 اتمکچی، آرقه سندن: «بکا باق! چوجوق! پاره بی اکسیک ویردک.»
 دیه باغیریر. چوجوق گری دونه رک: «دها ای یا! کیسه گه خفیفلاک
 اولور.» جوابیله مقابله ایدر.

§

صباحلری یا تاغندن گج قالمغنی عادت ایدینش بر چوجوق وار
ایمش . برگون پدری دیر که : « صباحلین ایرکن قالقوب ایشه گیدن
» بر آدم یولده بر کیسه پاره بولمش . « چوجوق ده : « اویله ایسه
» پاره بی غائب ایدن آدم، دها ایرکن قالمش اولمالی . « سوزیله مقابله
ایدر .

تعلیم : بر آدم، میراث ییدی به نه دیدی؟ - میراث ییدی نه صورتی؟ -
او آدم نه جواب ویردی؟ - میراث ییدی نه ویردی؟ - حریف نه سویله .
دی؟ - نهایت میراث ییدی نه جوابده بولوندی؟ - « کوچوک چوجوق
زیه به گیتدی؟ - آتمک حقنده نه دیدی؟ - اتمکچی نه سویله دی؟ - بوکا
قارشی چوجوق نه یاپدی؟ و نه جواب ویردی؟ - « گج قالقان چوجوغک پدری
نه سویله دی؟ - یولده گیدرکن پاره بولان کیم ایدی؟ - چوجوق پدرینه
نه جواب ویردی؟

یگرمی بشنجی قرائت

اسرار ثروت*

زنکین بر آدمک اوغلی، اداره بیلمزدی . برگون پدرینه : « نه
» یابدک ده بو قدر زنکین اولدک؟ بن بو قدر غیرت ایدیورم ، غایت
» اداره لی طاورانیورم ده ینه گوج حال ایله ایکی اوغنی بریره گتیره .
بیلیورم . « دیهه حالنی بیان ایدر . پدری ، او صیره ده یانمقده او -
لان ایکی مومک برینی سوندوره رک دیر که : « اوغلم ! ثروته مالک*
» اولمانک سرّی، لزومندن زیاده صرف ایتمه مک و ایکینک یرینه بر
» ایله اداره ایتمکدر . «

[مالک] صاحب .

[اسرار] سرر ؛ گیزلی شیلر .
[ثروت] زنگینلک ؛ مال و پاره نك چوقلغی .

ابی رفیقک تأئیری

شاعر لردن بری، ابی رفیقک انسانه اولان حسن تأئیرینی
آکلامق ایچون شو سوزی سویله مشدر:

«برگون گزر ایکن یرده یاری قورومش بر یپراق گوردم .
«نظر دقتمی جلب ایله دی . اله آلام . غایت لطیف قوقوسندن
«خوشلاندیم . یپراغه دیدم که: «سن گلمیسک ، عنبرمیسک ، که بوقدر
«لطیف قوقویورسک؟» یپراق ده جواباً: «بن نه گلم ، نه ده عنبر؛
«فقط بر زمان گلر ایچنده قالدیم ده قوقوسی بگا کچدی .» دیمشدر .

§

بر فیلسوفه، طانیادینی بر آدم گوسته ریله رک: «شو آدمی ناصل
بیلیرسکیز؟» دیهه صور مشلر . فیلسوف ده جواباً: «کیلرله قو-
نوشدینی خبر و یردیگنیزده ناصل آدم اولدینی سویله رم» دیمش .

فنا رفیقک تأئیری

بر گنج، سفیه بر آدم ایله گزر ایکن حکمدان طانیادینی برینه
راست گلیر . گنج، قیزاریر، بوزاریر . حکیم، گنجه کی بو حالی
گورونجه: «اوغلم! سنده بر اثر محبوبیت گورمکله غایت ممنون
«اولدم؛ فقط بوندن صوگره موجب محبوبیتک اوله جق کیسه لرله
«دگل، باعث افتخارک اوله جق آدم لرله آرقه داشلق ایتدیگکی
«گورمک ایستهرم.» دیر .

[حسن تأئیر] بر قوتک بر شیئه گوزل صورتده گجه سی .	[سفیه] ذوقنه ، صفاسنه ، هوا و هوسنه تابع اولان (کیسه) .
[نظر] گوز باقیشی .	[اثر محبوبیت] اوتامق اثری ؛ اوتانغانلق نشانه سی .
[دقت] بر شیئه ایجه عقل و ذهن و یرمک ؛ بر شیئی گرگی گی آکلامق ایچون عقلک وار قوتی و یرمه .	[باعث افتخار] اوغوندیرمکه سبب اولان (حال) .

تعلیل: ہر شاعر، گزرکن نہ گوردی؟ - یاپراق نہ دن شاعرک خوشنہ گیتدی؟ - یاپراغہ نہ سویلہ دی؟ - شاعر یپراقدن نہ جواب آلدی؟ - فیلسوفہ نہ گوستہ ریلدی؟ و نہ صورولدی؟ - فیلسوف نہ جواب وپردی؟ - ہر گنج آدم نہ یاپیوردی؟ - کیہ راست گلدی؟ - حکیم گجہ نہ سویلہ دی؟

یگرمی آلتنجی قرائت

نانکورک - منتدارلق

نانکورک یورگی، ہر چولہ بگزر، کہ نہ قدر یاغموور یاغسہ طویمق بیلز؛ اوزرنده ہیج برشی بیتمز. نانکوردن ہر دورلو فنالق اومولور. نانکورلگک صوگی، سفالتدر.

انسانک یورگندہ حاصل اولان فنا حالارک، طبیعتارک اگ آچا۔ غی، نانکورلکدر. اویلہ نانکورلر واردر، کہ چوق دفعہ ولی نعمت لرندن گوردکاری اییلکلردن طولای منتدار اولماقدن باشقہ آکا قارشی فنالق ایتمگہ بیلہ قالقشیرلر.

اویلہ نانکور و مُنکرِ نعمت آدملردہ واردر، کہ کندی نانکور۔ لکلرینی قایاتمق ایچون: «انسانک ایتدیگی ہر اییلک، کندی فائدہ۔» سی ایچوندر؛ ہر اییلک آلتندہ مطلق ہر منفعت شخصیہ گزلیدر۔» دیرلر۔ بویلہ آدملر، منتدارلق بورجلرندن قورتولمق ایچون ایشتہ بویلہ انسانک وجداننہ دە قاریشیرلر؛ او مبارک موقعدہ بیلہ فنالق اثری آرارلر؛ اگ بویوک فضیلتلردن برینی انکار سوداسندہ بولونورلر۔

[ولی نعمت] اییلک صاحبی؛ اییلک ایدن.

[منکر نعمت] گوردیگی اییلگی انکار ایدن.

[منفعت شخصیہ] کندی نہ عائد فائدہ.

[نانکورک] اییلک بیلہ مزالک.

[منتدارلق] لرندن گوردولن اییلگی بیلک، طایمق، خاطرہ صاقلامق.

[نانکور] اییلک بیلز، اییلک طایجاز اولان.

مثلاً: «فلان آدم، بزه بوییلگی ایتدی ایسه شو ویا بونیتله ایتدی.» دیرلر. حاصلی: بونلرک افکار باطله سنجه گویا بر منفعتی اولمادججه کیسه کیسه یه بر اییلک ایتمز؛ بعض کیسه لر، کندیسنی گویا بر محتملی سخاوتلی ودها بیلم نه لی گوسته ره رک آندن کندیسنه بر فائده چیقارمق ایچون بعض اییلکلرده بولونور ایش .

واقعا بر طاقم آدملر واردر، که بعض خصوصه یالکیز کنندی منفعتلری ایچون اییلک ایدرلر؛ لکن بو حال، هرکس حقیقده قبول اولونور شی دگلدر .

بونکله برابر: «هرکس نانکور در» ده دینیله مز؛ پک چوق اییلک طانیر و بیلیر آدملرده واردر. بونلر، اییلک صاحبی دایما خیر ایله یاد ایدرلر؛ حتی قارشیلیق اوله رق الدن گلدیگی قدر بر اییلک ده کندیلری ایتمگه چالیشیرلر. بونک ایچون بویله سفسطه لری رد ایله دایما انسان انسانه اییلک و یاردیم ایتمکدن گری طورما- مالیدر .

الحاصل: پادشاهنه، ولی نعمتنه، آناسنه، باباسنه، وطننه، ملتنه قارشی نانکور اولان آدم، آلچا قدر. اییلک ایدنلرک قبلرینی یوقلامق ایسه جائز دگلدر. او، بر حکمت الهیه در، که سر و سببی بیلمک، هر دورلو غیباری بیلن حق تعالی حضرتلرینه مخصوصدر .

عالمده اییلک گبی گوزل شی یوقدر. شوقدر وار که اییلگه لایق اولانلری ایجه انتخاب ایتمک لازمدر. ناصل که محصولدار اولمایان

[رد] گری یه چویرمک؛ قبول ایجه مک .

[الهییه] اللهه مخصوص .

[انتخاب] آیرمق؛ سچمک .

[محصولدار] محصول ویرن؛ اکیلن شیئی

بیتیرن .

[باطله] طوغری اولمایوب یا شلش اولان .

[واقعا] گرچک؛ صحیح .

[یاد] آتمق؛ فکره، خاطره گتیرمک .

[سفسطه] گورونوشده طوغری، حقیقته

یا شلش اولان: ظن، زعم، سوز .

طوراغه اكين تۇم نه قدر ابي ده اولسه ينه بر شي حاصل ايده مز. شوده صحيجدر، كه ايبلك ايده نك طويديني سوينج، ايبلكي كوره نك حس ايله ديگي سوينجدين زياده در.

تعليملر : نانكورك يورگي نه يه بگزدر؟ - نانكوردن نه لر اومولور؟ - نانكورلگك صوگي نه اولور؟ - انسانده اك آلاق طبيعت نه در؟

ضروب امثال

ده وه جي ايله گوروشن، قايسني بو.	يالانچينك اوي يانمش، كيسه ايناما.
يوك آچالي!	مش.
سويله بدن، ديكله ين عارف * گر ك.	ينگجه : « نيچون يان يان گيدر سك؟ »
شريمك كسد يگي يارماق آچماز.	دييه صور مشلر . « سرده قابا دا.
هر سوزي سويله مه ! يرك قولاغى وار.	ييلق وار » ديمش .

يگرمي يدنجي قرائت

رنكلر

رنكلر، نظرلره خوش گورونور؛ قلبره صفا ويرير؛ بر چوق ايشار مزه يارار .

گوك، اووالر، چايرلر، چمنلر، اوتلر، يپراقلر، چيچكلر ايله حيوانلر ك، قوشلر ك توپلري ودها نيجه نيجه شيلر ك رنكلري، هپ انسانك نظر حيرتني جلب ايدر .

انسانك گوزي، هر رنكدن زياده يشيله باقمه دن خوشلانير . طبيعته ده هر رنكدن زياده يشيل رنك بولونمقده در .

اصل رنكلر، يديدر . سائر بوتون رنكلر، بونلر ك آز چوق بر

برلرینه قاریشدر بیلماسیله حاصل اولور. آنک ایچون بونلره: {الوان اصلیه} دینیر. واقعا گونش طوغدینی زمان حدسز، حسابسز رنگلر بولونمقده در؛ لکن اڭ زیاده گوزه چارپانلر، بویدی رنگدر. بونک ایچون بونلره: {الوان طبیعیته} ده دینیر. بویدی رنگدن هر برینک گورونوشلری مساوی درجهده دگلدر؛ گورونوشی اڭ چوق اولان: «مور»، اڭ آز اولان: «قیرمزی» در؛ بناء علیه رنگلر، حکمت طبیعیته کتابلرنده شویلهجه صیره لائمشدر:

مور، لاجوردی، ماوی، یشیل، صاری، طورونجی، قیرمزی.

بیاض ایله سیاه، رنگدن صاییلماز؛ چونکه بیاض، بوتون رنگلرک برشمه سی، سیاهده ترکیبنده هیچ بر رنگ بولونما ماسی ایله حاصل اولور.

اهل حکمت بیننده خیلی مُباحثه لر اولمش؛ نهایت برچوق تجر به دن سوکره شو یوقاریده تعریف اولونان صورت، قبول اولونمشدر. صابون کوپوگی اوفله نوب قاپار تیلنجه بر «کره جک» حاصل اولدینی معلومدر. بو کره جک، ایلك اوکجه گوزمزه بیاض گورونور؛ لکن اوفتمکده دوام اولوندقجه او کره جک اوزرنده، باخصوص اڭ اینجه طرفی اولان تپه سنده، بویدی رنگ آشکار صورتده گورولور. رنگلر حقنده سائر مثاللر وار ایسه ده چونغی فتی در؛ آلتیه محتاجدر. بوراده، اڭ قولایلرینک ذکر یله اکتفا اولونمشدر.

گونشک ضیاسی، {منشور} دینیلن اوچ طرفلی بر بلوردن

یانلی بر جسمدر. بوشکلده یاپیش بلورک ایچندن ضیا گچدیگی زمان آتی، دورلو دورلو رنگلره آیروب گوسته رن آلت.

[اهل حکمت] «حکمت طبیعیته» دینیلن
فتی بیلن.
[منشور] آویزه جای گچی اوچ و یا دورت

گچدیگی حالده بویدی رنگ گورولور . یاغوردن صوگره بعض کره
گوك یوزنده یای شکنده گورولن {علامہ سما} ده دخی بویدی
رنگ گورونور .

بویدی رنگک، آز چوق بربرینه قاریشدریلماسندن بک چوق رنگ
حاصل اولور . بوراده باشیجه لرینک صورت ترکیبی بیان اولونور :
طورونجی - قیرمیزی ایله صاریدن ترکیب اولونور . ده آچیق
اولق ایچون، صاریدن، دها قویو اولق ایچون، قیرمیزیدن زیاده
جه قونور .

تیرشه - بیاض، ماوی، بر ازده یشیل رنگلردن ترکیب او-
لونور . ده آچیق اولق ایچون، بیاضدن، دها قویو اولق ایچون،
یشیل ایله ماویدن زیاده جه قاتیلیر .

فستیقی - صاری، ماوی و بیاضدن ترکیب اولونور . ده آچیق
اولق ایچون، بیاضدن، دها قویو اولق ایچون، ماوی ایله صاریدن
زیاده جه قونور .

یشیل - صاری ایله ماویدن ترکیب اولونور . ده آچیق اولق
ایچون، صاریدن، دها قویو اولق ایچون، ماویدن زیاده جه قونور .
مور - ماوی ایله قیرمیزیدن ترکیب ایدیلیر؛ لکن ماویدن آزجه
قونور . ده آچیق اولق ایچون، قیرمیزیدن، دها قویو اولق ایچون،
ماویدن زیاده جه قاتیلیر .

صوغانی - قیرمیزی، صاری، بر ازده سیاهدن [*] ترکیب ایدیلیر .

[*] سیاه، چوق قویو اولدینی جهته ساثر رنگره تأثیری زیاده در؛
بناء علیه هر هانگی رنگه داخل اوله جقسه تدریجا، یعنی : آزار آزار
قونولق ایجاب ایدر .

[ترکیب] بردن زیاده شیرلی بربرینه | قاریشدره رق باشقه برشی حاصل ایتمک .

دھا آچیق اولق ایچون، صاریدن، دھا قویو اولق ایچون، سیاھدن
زیاده جه قونور .

لعل - غاریبالدی ایله قیرمیزدن ترکیب ایدیلیر .

غاریبالدی - قیرمیزی ایله سیاھدن ترکیب اولونور . دھا آچیق
اولق ایچون، قیرمیزدن، دھا قویو اولق ایچون، سیاھدن زیاده جه
قونور .

پنبه - قیرمیزی ایله بیاضدن ترکیب اولونور .

ویشنه رنگی - صاری، سیاہ و لعلدن ترکیب اولونور . دھا آچیق
اولق ایچون، صاریدن، دھا قویو یاییلق ایچون، لعل و سیاہ قاتیلیر .
بوکا: {ویشنه چوروگی} دیرلر .

قهوه رنگی - سیاہ، قیرمیزی و بیاضدن ترکیب اولونور .
سیاھدن زیاده جه قویمق اقتضا ایدر .

لاجوردی - سیاہ ایله ماویدن ترکیب اولونور . دھا آچیق اولق
ایچون، ماویدن، دھا قویو اولق ایچون، سیاھدن زیاده جه قونولور .
هوئی - بیاض ایله چیویدیدن ترکیب اولونور . دھا آچیق
اولق ایچون، بیاضدن، دھا قویو اولق ایچون، چیویدیدن زیاده جه
قونولور .

زیتونی - مساوی مقدارده صاری ایله قیرمیزدن، بر از ده
سیاھدن ترکیب اولونور . دھا آچیق اولق ایچون، صاریدن زیاده جه
قونور .

جوزی - قیرمیزی، صاری و سیاھدن ترکیب اولونور؛ لکن
قیرمیزی آزجه قونور . دھا آچیق اولق ایچون، صاریدن، دھا قویو
اولق ایچون، قیرمیزدن زیاده جه قونور .

نفی - یشیل ایله ماویدن ترکیب اولونور؛ لکن ماوی زیادہ جہ قونور.

تعلیملر: انسانک اڭ زیادہ خوشلانیدی رنگ هانگیسیدر؟ - طبیعتده اڭ چوق بولونان رنگ هانگیسیدر؟ - بیاض ایله سیاہ نیچون رنگدن ضایبتاز؟ - الوان اصلیه قاجدر و هانگیلیدر؟ - علائم سما بزه قاج رنگده گورونور؟ - رنگارک نوعلری دها باشقه نه لرده گورولور؟ - نه واسطه ایله گورولور؟ - طورونجی رنگ ناصل یابیلیر؟ - تیرشه هانگی رنگردن یابیلیر؟ - فستیق؟ - یشیل؟ - مور؟ - صوغانی؟ - لعل؟ - غاریبالدی؟ - پنه؟ - ویشنه رنگی؟ - قهوه رنگی؟ - لاجوردی؟ - هوانی؟ - زیتونی؟ - جوزی؟ - نفی؟

یگرمی سکزنجی قرائت

یالان سویله مه مک

یالان سویله مه نك دورلو دورلو مضرّتی واردر. یالان، هر حالده میدانه چیقار؛ صاحبی اوتانديرير؛ رذیل ایدر. یالان سویله- ینک قدر و حیثیتی قالماز؛ طوغری سویله سه ده آرتق کیمسه اینانماز؛ بویوکلرک و هرکسک نظرندن دوشر؛ کندیسنه برایش احواله ایدیلمز؛ امنیت اولونماز؛ کندیسنی سون بولونماز.

طوغری سویله ین آدم ایسه هر کسک حسن توجهنی قازانیر؛ قدر و قیمتی آرتار؛ کندیسنه مهم ایشلر احواله قیلینیر؛ بولوندیغی خدمتدن دها بویوک ایشلره لایق گورولور؛ هرکسک یاننده سوزی مقبول اولور. یالانجی ایسه بونلرک جمله سندن محروم قالیر؛ هرکس کندیسندن نفرت ایدر.

[احاله] یابیله جق ایشی باشقه سنه ایصمارلامق. | [نفرت] خوشلانماق؛ استکراه ایتمک.
[مهم] اهمیتی؛ یعنی: چوق لزوملو اولان.

بر آدم، يالان سويله مكله باشقه سنك حقوقنه طوقونمش و يالگز
كندى منفعتى آرامش اولور؛ حال بو كه حقيقتده، باشقه لرندن
زياده كنىدىسى ضررلى چيقار. عالمده يالانچيلىق يوزندن چكيان
زيانك حدى، حسابى يوقدر.

انسانلر، بربرلىنى طوغرى بيلگه بورجلو و حقايدر. آنك
ايچون يالانچى آدم، باشقه لر ينك بو حقى غصب و انكار ايتمش،
كندىسنه ايديلن امنيته خيانت ايله مش اولور. الحاصل: انسان
كامل اولانلر، يالان سويله مگى هيچ سؤمز لر.

تعليملر: يالان سويله ينك حالى ناصل اولور؟ - طوغرى سويله ينك حالى
نه در؟ - كيملر سوگيلى اولور؟ - كيمدن نفرت ايديار؟ - امنيته خيانت نه
ديمكدر؟ - انسانلر ك شانى نه در؟ - انسان كامل ناصل اولور؟ - نيچون
«انسان كامل» دينير؟

يگرمى طوقوزنجى قرائت

ايكى چوجوغك ظرافتى

ايكى چوجوغه، سفره ده يمك ايسته مه مه لرى ايچون پدر و وا-
لدلرى طرفندن تنبيه اولونمش ايدى. برگون هر ناصل ايسه بونلردن
اركك چوجوغك اوگنه يمك قويمى اونوتور لر. بي چاره چوجوق،
هم اطاعتده فُصور ايمه مك، هم ده آج قالمق اوزره بريول دوشو-
نور. سفره نك اوزرنده بولونان طوزلقدن بر مقدار طوز آلير؛ طبيا-
غك ايچنه قويار. والدينى بونى گورور؛ نه يابه جغنى سؤال ايدر لر.
چوجوق ده: «بگات ويريرسه گز طوزلايوب ييه جگم.» دير.

[حقوق] حققر: انسانك حقى اولان شيلر. | [والدين] آنا، بابا.
[غصب] باشقه سنك حقى زور ايله آلمق. | [سؤال] صور مق.

قیز قارداشندده هر شیدن ویرمشلر؛ یالکز اڭ سودیگی بریمکدن ویرمگی اونوتمشلر. او دخی قارداشی گبی بر تدبیر دوشونور: «شوندن ییدم، بوندن ییدم، اما شو اوته کندن ییمه دم.» دیر. قیزکده بو ظرافتی تحسین اولونور؛ او سودیگی یمکدن ده ویریلیر.

تعلیملر: ایکی چوجوغه نه تنبیه اولونمش ایدی؟ - طباغنه طوز قویان هانگیسی ایدی؟ - طوزی نیچون طباغه قویدی؟ - والدینک سؤالنه چوجوق نه جواب ویردی؟ - قیز قارداشی نه دیدی؟ - نیچون اوپله دیدی؟ - چوجوقلرک بو تدبیرلرندن نه حاصل اولدی؟

اوتوزنجی قرائت

میزان هوا - بارومتر

میزان هوا، هوانک آغیرلق درجه سنی، یعنی: هوای نسیمینک تبدلاتنی گوسته ریر بر آتدر.

حکمت طبیعیّه دن اولان بو آلت، تاریخ میلادک ۱۶۴۳ سنه سنده ایجاد اولونمشدر. موجدی، [غاليله] نام حکمت شناس مشهورک شاگردانندن ایتالیالی [توریچلی] نام ذاتدر. عینی زمانلرده فرانسه ارباب فنونندن [پاسقال] نام ذات دخی طاغلرک و او مثللو سائر موقعلرک یوکسکلرکرینی اولچمک ایچون ایتدیگی تجربهلرک نتیجه سی اوله رق بو یولده بر آلت ایجاد ایله مشدر.

اوملارینی . [حکمت شناس] حکمته آشنا اولان؛ یعنی: حرارت، ضیا، الکتریک، صدا و جسم گبی فنلر حقدده تجربه ایدن و معلوماتی بولونان کیمسه. [ارباب فنون] فن صاحبلی؛ زیاده فن بیلنلر.	[تدبیر] بر ایش یا حق ایچون دوشونولن، طوتولان یول . [هوای نسیمی] یوکسلدکجه حال و طبیعتلری باشقه باشقه اولان هرا طبقه لرندن بزه اڭ یاقین اولان و اطرافیزی قابلامقده بولونان هوا . [تبدلاتی] دگیشمه رینی؛ باشقه باشقه

میزان الهواء، بر اوجی قاپالی بر جام بورودر . بورونك ايجنه
جیوا طولدورولمش و آچیق اولان طرفی، ینه جیوا طولو بر چا-
ناغه طالديرلمشدر . دها صوكره لری بو آلتك سائر نوعلری و بونلر
میاننده جیواسزی دخی احداث ایدلمشدر .

جیوالی نوعندن اولان میزان هواده، جام بورونك بونجه او-
زادیلش بر تخته وار در ؛ بورویه بیتیشك اولان بو تخته نك اوز-
رنده، میلیمترو حسابیله اشارتلی وار در .

قوراق هوا، نملی هوادن خفیفدر ؛ بناء علیه جیوا، نه درجه
یوقاری چیقارسه هوانك او قدر قوراق، و نه درجه آشانغی اینرسه
هوانك او قدر نملی اولدیغنی گوسته ریر .

هوانك زیاده قوراق حالنده جیوا، ۹۷ سانتیمترویه قدر
چیقار . یاغمورلو، فورطنملی حالنده ده زیاده جه اینر . شدتلی بر بورا
و قاصیرغه وقوعندن اول جیوانك چار چابوق بر قاج سانتیمترو
آشانغی ایندیگی وار در .

هوانك ای و یا فنا اوله جنی حقنده میزان الهوانك گوستر .
دیگی حسابك، بعضاً طوغری چیقما دینی واقعدر . بوده الك زیاده
غایت اوافق جمده اولان آلترده گورولمشدر . رَصَدخانه و کیمیا-
خانه لرده بولونان کنیش و ثابت بارومترولرده ایسه بو خطاء همان هیچ
حکمنده در .

مخصوص .

[کیمیاخانه] علم کیمیا عملیاتخانه سی ؛ یعنی:
گرک عضوی، گرک همدنی باجمله
جسملری اورتگه، بری بریله برلشمیومگه
(ترکیب ایتك)، برلشمش اولانلری
آبیرمغه (تعلیل ایله مک)، خاصه لرنی
و تأثیر لرنی آکلامغه مخصوص بنا .

[میلیمترو] مترونك بیكده بر یایی .

[سانتیمترو] ۱۰۰ پارچه یه تقسیم اولونان
مترونك بهر پارچه سی . (بر مترو، بر ییچی
آرشون قدردر .)

[رصدخانه] گوش، آی، ییلدیزگی اجرام
سمایه نك حرکتی تدقیق ایتك و هوانك
احوالی آکلامق ایچون یاییسلان بنای

مؤخرأ باشقه امين بر طريق بولونمشدر . شويله كه : { ميزان
الهوا } و { ميزان الحراره } التلريه برده { مقياس رطوبت } دينين
آلت ، برلكده قوللانيليور . بو وجه ايله هوانك صحيحاً ياغمورلو ، يا-
خود آچيق اوله جنى آكللا شيلقده در .

هوانك درجه لرى بيلينك اوزره جيواسز اوله رق إحداث او-
لوان ديگر بر آلت دها وار در ، كه هوانك تبدلاتنى ، ساعت يلقوانى
گي اوزرنده بولوان ايگنه سيه گوسترمكده در . شويله كه : تيسى گي
يووارلاق اولان بو آلتك اطرافى : « مختلف » ، « ياغمور » ، « زياده
ياغمور » ، « فورطنه » ، « پك قورى » ، « براق » ، « كوزل هوا » ديه
يازيلدر . اوزرنده « ساعت يلقوانى گي » ديدىگمز ايگنه ، - هوانك
مختلف حالرينه گوره - مذكور اشارتلى اوزرينه كيدوب طورور ؛
بو وجه ايله هوانك درجه سنى گوسته رير .

تعليملر : ميزان الهوا نه يي گوسته رير؟ - بو آلت هانگي فته عأددر؟ -
نه وقت ايجاد اولونمشدر؟ - موجدلى كيلدر؟ - ميزان الهوا نه دن عبا-
رتدر؟ - آلت اوزرنده نه دوراو اشارت واردر؟ - هوارك خفيفى و يا
آغىرى هانگيسيدر؟ - بونلر ناصل بيلينير؟ - هوانك زياده قوراق درجه سى
نه در؟ - هوانك تبدلاتنى دائما طوغرى گوسترمك اوزره نه احداث ايد-
يلدى؟ - قاج نوع ميزان الهوا واردر؟ - بارومترو نه ديمكدر؟

اوتوز برنجى قرائت

ايلىك ضايع اولماز

وقتيله [فاروس] آطه سى مُعَبَّر لرندن [قامبانى] نامنده بر ذات

[مقياس رطوبت] رطوبت اولچيسى ؛ نملى | بر آطه ايدى . شيندى ياريم آطه حالنده در .
هوانك اولچيسى .
[معتبر] اعتبارلى ؛ قيتلى ؛ دگرلى .
[فاروس] اسكندريه جوارنده اوللرى مشهور

وار ایمش . بو ذات، غایت مرحمتلی، انسانیتلی، فقرا پَرُوَزْ ایمش .
 بو سببدن وطنداشلیری، کندیسینی : « فقرا باباسی » اسمیله یاد ایدرلر
 ایمش . زوجه سی [اورانیا] ایسه بِالْعَكْسْ غایت خسیس بر قادین
 ایمش . کیسه یه اصلا ایلیک ایتمز؛ زوجنک ده ایلیک ایتمه سنی ایسته .
 من ایمش .

بر گون، یدیه جک، ایچه جک آلتق اوزره مذکور آطه نك لیمانه*
 بر گمی یانا شیر؛ گری دونه جگی زمان علی اسمنده بر اسلام چوجو-
 غنی اورایه چیقاروب قاچار . بی چاره علی، اوراده حزین حزین
 آغلامغه باشلار . او صیره ده [قامبانی] ده دگز کنارینه اینمکه ده .
 لونور . چوجوغنک فریادینی ایشیده رك یانسه گیدر : « چوجوغم !
 نیچون آغلا یورسک؟ » دیهه سؤال ایدر . چوجوق ده باشنه گانی
 آ گلا تیر . [قامبانی] : « کدز ایتمه، چوجوغم ! اومه گل ! بن سنی
 اولاد گمی سَوَزْ وَ بسله رم » دیر؛ آلوب اوینه گوتورور .

[قامبانی]، زوجه سنه : « [اورانیا] ! ایشته سکا بر چوجوق
 « گتیردم؛ گمیچیلر بورایه بیراقوب قاچمشلر . زواللی ! بوراده کیسه یی
 « طانیماز؛ رجا ایده رم، شو چوجوغه اولادک گمی باق ! تربیه ایت ! »
 دیر . زوجه سی ایسه ذاتا کندی ملتندن بیله اولسه ایلیک ایتمک
 ایسته مه دیگندن : « بو ترک چوجوغنی نه یایه جغم؟ » دیهه میریلداتمغه
 باشلار . [قامبانی] ده زوجه سنه : « اورانیا ! بنی دیکله ! ترک اولسون،
 « نه اولورسه اولسون؛ انسان دگلمی؟ قارداشمز صاییلیر . کندی

[لیمان] گمیلرک، واپورلرک باریندقلری دگز
 پارچه سی، دگز قیدیی
 [حزین] حزنلی؛ کدرلی
 [فریاد] باغیر مق؛ یوکسک سسله یازدیسه
 چا غیر مق .

[فقرا پرور] فقرایی سون وقاییران .
 [بالعکس] عکسی اوله رق؛ ضدی اوله رق .
 [خسیس] پاره سنی، مالی، حددن زیاده
 اسیرگه بن .
 [زوج] بر قادینک قوجه سی .

« جنسز اولان انسانلره آجیق، دینجه و عقلمجه فرض دکلیدر؟ »
بولنده بر طاقم نصیحتلر ایله کوچ حال قاندریر.

علی، خیلی زمان [قامپانی] نك اونده قالیر؛ بابا، اولاد گبی بر-
برلرینی سوزلر. نهایت بویونجه استانبوله گیتگی آرزو ایدر؛ اذن
آلیر؛ [فاروس] آطه سندن آریلیر.

علی، بر وقت خاطر دن چیقماز؛ لکن آرادن بر چوق سنه
گچینجه یاواش یاواش اونودولور. او صیره ده آق دگنر آطه لرنده
قورسانلر پیدا اولمش ایدی. بونلر، بر گجه مذکور آطیه چیقار؛
اوراده گوردکلری بر چوبانی طوتارلر. چوبانه: «اگر بو آطه نك
» ائک زنگیننی بزه گوستر مه یه جک اولور ایسه ک سنی تلف ایدر ز.»
دیرلر. چوبان ده قورقوسندن [قامپانی] نك اوینی گوستر مگه مجبور
اولور.

قورسانلر اوه گوردکلرنده [قامپانی] بر یول ایله قاچار. زوجه-
سنی اله گچیریرلر. «پاره لرك یرینی گوستر!» دیهه صیقیشدیریرلر.
قادین: «پاردمز یوق.» دیهه پک چوق یمینلر ایدر؛ فقط بر دورلو
اینامازلر. قادینه چوق اذیت ایدرلر؛ لکن کندیسى صوگ درجه ده
خسیس اولدینی و پاره یی جانسندن زیاده سودیگی ایچون بر دورلو
پاره نك یرینی خبر ویرمز. قورسان باشی، قادینک طاغه آشیریلما-
سنی، آغیر لغجه پاره آلینادقجه صالیوریلمه مه سنی قورسانلره امر
ایدر. قادینی طاغه آشیریرلر.

زواللی قامپانی! بو حال دن غایت کدرله نیر. زوجه سنی قورتاره-
بیئک امایله آطه نك مُتَصَرِّفِنَه گیدر. متصرف، زوجه سنی قورتارمغه

[قورسانلر] دگنر خیرسزلری؛ خیرسزلق | [تلف] یوق ایتمک؛ اولدورمک.
ایتمک ایچون دگنر اوزرنده گزئلر.

قادِر اولماديغنى ، فقط كيفيت [آغرىبوز] واليسنه عرض ايدايير
ايسه - حقا نيتى سور بر ذات اولديغندن - قورسانلرى بولدوروب
زوجه سنى قورتاره بيله جگنى بيان ايدر. [قامپانى] آغرىبوزه گيدر؛
والينك حضورينه چيقار.

والى، [قامپانى] يى گورور گورمن طانير: «بويورك! موسيو
[قامپانى]! اوطوريكز!» ديسه رك تلطف ايدر؛ قهوه گتير-
بيله سنى امر ايلر. بى چاره [قامپانى]، بو التفاتك سببى بيله من؛
نه ديسه جگنى شاشيرير.

والى، تكرار: «ناصلسكز! موسيو [قامپانى]! ان شاء الله كيفكز
«ايدير. مادام [اورانيا] ناصلدر؟ ايبيدر؟ [فاروس] دن ناصل
«گلديكز؟ زوجه كز ينه اسكى طبيعته ميدر؟ سز حالا اينلك ايتمكه
دوام ايدىورميسكز!» دير.

بونك اوزرينه [قامپانى] يه براز جسارت گايير. والى يه: «ذات
«عاليكز بنده كزى نه دن طانيورسكز؟» ديسه سؤال ايدر.

والى: «ناصل طانيم؟ موسيو [قامپانى]! سز بى طانيمايور-
«ميسكز؟ كوچوك على بى اونوتديكز مى؟» ديبينجه: [قامپانى]، همان
والى بى قوجاقلار؛ باشنه گلن حالى حكايه ايدر.

والى، قورسانلرى طوتدورمق اوزره درحال دورت گمى چيقا-
رير؛ چوق سورمن قورسانلر طوتولور. [قامپانى] نك زوجه سى
آشيريلدينى يردن صاغ، سالم قورتاريير؛ آغرىبوزه گتيريرلر. والى،

[تلطف] (بركيسه حقنده) اى معامله ايتك: خاطرئى خوش ايله مك. [التفات] بريله اى گوروشمك؛ گوزل قونوشمق.	[والى] بر ولايتك آمرى؛ يعنى: پاى تختلردن كوچوك، ناحيه، قضا و ساجاقدن بو- يوك اولان شهرلك ائ بويوك مأمورى. [عرض] بيان ايتك (گوسترمك).

ولی نعمتی بر قاچ گونلر مسافر ايدر؛ بك چوق هديه لرله ده تلطيف ايلر . سوگره [فاروس] آطه سنه متصرف تعيين ايتديرير؛ ليما نه قدر برابر گيدر؛ وداع ايتديگي صيره ده: «باباجغم! ايشكز دوشدگجه خبر «ويرك؛ عمرم اولدجه منتداريكز اولديغمي اونوتمايه جغم.» دير .

تعليملر: قامپاني كيم و نزه لي ايدى؟ - ناصل آدم ايدى؟ - زوجه سى ناصل قادين ايدى؟ - آطه به نه گلش ايدى؟ - نه ايچون گلش ايدى؟ - آطه به نه بير اقديلر؟ - چوجوق نه ايچون آغلايوردى؟ - چوجوق كيمه راست گلدى؟ - چوجوق حالي آكللاينجه قامپاني نه ديدى؟ - قامپاني چو- جوعى نزه به گوتوردى؟ - زوجه سنه نه تنبيه ايله دى؟ - زوجه سى قارشلق نه ديدى؟ - قامپاني زوجه سنى ناصل قانديردي؟ - على به ناصل باقيلدى؟ - على نزه به گيتدى؟ - آق دكز آطه لرنده نه پيدا اولدى؟ - چوباني كيملر طوتدى؟ - چوبانه نه ديديلر؟ - چوبان نه ياپدى؟ - قورصانلر اوده كيمي بولديلر؟ - قاديننه نه ديديلر؟ - قادين نه جواب ووردى؟ - قورصانلر ك ريشى نه ديدى؟ - اورانيا نه اولدى؟ - قامپاني زوجه سنى قورتارمق ايچون نه تدبير قوللاندى؟ - متصرف قامپاني كيمه گوندردى؟ - والى قامپاني نه يولده قبول ايتدى؟ - والى كيم ايدى؟ - قورصانلر ناصل طوتولدى؟ - اورانيا نه اولدى؟ - نهايت قامپاني ناصل تلطيف ايديلدى؟ - والى ناصل وداعلاشدى؟

اوتوز ايكنجى قرائت

طمع

طمع، اخلاق مذمومه دندر . طمعكار آدم، بوتون آرزولريني اله گتيرمك ايچون هر دورلو فنالغى ياپار . هيچ بر گناهدن صاقيماز . يالان سويلر؛ يالان يره يمين ايدر؛ حيله ياپار؛ حرام بير؛ خيرسزلق ايدر . حتى آدم اولدورمگي بيله گوزينه آلديرير .

[طمع] گوزى طويماق؛ آج گوزلى اولمق . | جق حال (مؤشه مخصوصدر) .
[مذمومه] ذم اولونه جق شى؛ عيبلا نه .

طمعکار، چوق شیئہ طمع ایدر؛ لکن ینہ ہر شیئہ محتاج قالیر۔
 آلتون، گوموش، انسانی مسعود ایدہ من۔ سعادت، ثروتک ای
 صورتدہ قوللائلماسیلہ حاصل اولور۔ طمعکار ایسہ یالکنز آلتونی،
 گوموشی سعادت ظن ایدر۔ طمع ایلہ طوبلانان آچہ، چوق کرہ
 وارنلرہدہ فائدہ ویرمن۔ طمعکارک، کیسہ یہ بر اییلگی اولمادقدن ما۔
 عدہ کندیسنہ بیلہ مرحمتی اولماز۔ طمع، حسیاتِ انسانیہ یی بیلہ
 حَقْ ایدر۔

§

بر اوردودہ بولونان ایکی، نفرک مدتِ عسکر یہ لری تمام اولور؛
 رخصت تذکرہ لرینی آیلرلر؛ وطنرینہ عودت ایتمک اوزرہ یولہ
 چیقارلر۔

بونلردن برینک، برادرلری و سائر خانہ خلقی وفات ایشمدی؛
 والدہ سندن باشقہ کیسہ سی قالماشدی۔ شہرہ یاقلاشینجہ بری، دیگر۔
 ینہ: «بونجہ وقتدن بری غزبتدہ ایدک؛ گل کندیمزی خانہ من
 «خاقنہ بیلدیرمہ یہ لم؛ باقہ لم بزى طانیہ جقلمی؟» دیر۔ اوتہ کی دہ
 قائل اولور۔ شہرہ گیرینجہ ہر بری کندی خانہ سنہ گیدر۔ سائر بر
 کیسہ سی قالمامش اولان نفرک والدہ سی، کندیسنی گورونجہ طا۔
 نیسہ ماز۔ اوغلی دہ یابانجی گی طاورانیر۔ او گچہ کندیسنی مسافر
 ایتہ سنی رجا ایدر۔ والدہ سی: «بنم یاتہ جق یرم یوقدر؛ مسافر قبول
 ایدہ مم؛ شورادہ بر خان وار؛ گیدوب اورادہ یاتہ بیلیرسک» دیر۔
 اوغلی: «جانم! اوزرمدہ بر مقدار پارہ واردر؛ اولور اولماز

[حسیات] انسانک بوتون طویغولری۔

[عحو] بر شیئی یوق ایتمک۔

[وفات] اولمک۔

[دیگر] اوتہ کی؛ اوبری۔

«یره گیده م؛ مرحمت* ایت ده بی اویکه قبول ایله!» دیه تکرار
 رجا ایدر؛ و: «آل شو پاره بی ده صاقلا!» دیه رک جیبندن بر
 کیسه پاره چیقاروب ویریر. قادین، پاره بی گورونجه سیگیلری گوشر؛
 کیسه بی آیر؛ مسافری قبول ایدر. یمک بیرلر؛ یانه جق وقت گیر؛
 مسافر، حالا اوغلی اولدیغنی بیلدیرمز. نهایت یاتوب اوپورلر. قا-
 دین، پاره یه طمع ایدر؛ گجه یاریسی قالقوب مسافرینی اولدورمگی قو-
 رار؛ تلف ایدر. صباح اولونجه اوتنه کی نفر، گلوب آرقه داشنی صو-
 رار. قادین ده خانه سنه اوپله بر آدم گلدیگنی انکار ایدر. نفر:
 «جانم سنک عسکرده بر اوغلك یوقی ایدی؛ ایشته بز دون آنکله
 برابر گلدک.» دیه بیان حال ایلر. او زمان قادین: «ایواه! اوپله
 ایسه اوغلی اولدورمشم!» دیه رک بایلوب یره دوشر؛ اما نه چاره!
 اولان اولمش؛ قوش الدن اوچمش بولونور.

تعلیملر: طمع ناصل شیدر؟ - طمعکار نه لری ارتکاب ایدر؟ - هر
 شیئه کیم طمع ایدر؟ - وارلقده سعادت نه ایله حاصل اولور؟ - طمعکارک
 کیمه فائده سی وار؟ - نهایت طمع انسانی نه یاپار؟ - ج وطنینه گیدن ایبی
 آرقه داش کیملر ایدی؟ - شهره یاقلاشینجه بربرلیله نه قرار ویردیلر؟ - یالکیز
 بر والده سی قالان نفر اوه گیدینجه نه یاپدی؟ - والده سی نه جواب ویردی؟ -
 قبول اتمک ایسته مه یجه نفر والده سنه نه دیدی؟ - والده سی صوگره ناصل
 اولدی ده قبول ایتدی؟ - قادین گجه نه دوشوندی و نه یاپدی؟ - صباح او-
 لونجه اولرینه کیم گلدی و نه صورتی؟ - قادین نه جواب ویردی؟ - اولن
 نفرک کندی اوغلی اولدیغنی قادین ناصل بیلدی؟ - نهایت قادینه نه حال اولدی؟

اوتوز اوچنجی قرائت

محتاجلره یاردیم - طول قادین ایله مسافری

بر چوجوغی، آج، محزون گوروب ده ییه جک ویردیگمز،

آنی سَویندیر دیکمز زمان قَلیمزده بر سونج حس ایتزمی یز؟
درسنی بئله یین بر چوجوغه یاردیم ایتدیکمز وقت خوشلانماز-
می یز؟

جنابِ رَبِّ رَحیم، مرحمت ایدنلره مرحمت ایتمگی وعد بو-
یور مشدر .

§ بر طول قادین، چوجوقلریله برابر سفالت و ضرورتک صوئک
درجه سنه وارمشدی . بر آقشام خانه سنک قاپیسی اورولور . قادین
قاپی بی آچینجه فقیر قیافتلی بر آدم ایجری گیر . کیجه مسافر قلما-
سنی رجا ایدر .

طول قادین، بی چاره نئک بو رجاسنی قبول ایلر . سُفره یه اوتو-
رورلر، مسافر باقار، که یمک پک آز . قادینه : «مادامکه بییه جگگز
» بو قدر آزدنر بی ناصل قبول ایتدیکمز؟ بو یمک، یالکز شو یاو-
» روجقلره یتمز . بونه قدر مرحمت !» دیر .

قادین، بر آه چکر؛ مسافرینه دیر که : «افندم ! بنم ده
» عُربنده اوغلم وار . حقگزده ایتدیگم معامله یه قارشلیق اوله رق
» حق تعالی حضرتلری ده بنم اوغله یاردیم ایدر .»

قادین بونی دیر دیمز مسافر آیاغه قالقار . وَ : «أوت ! والده-
» جگم ! ایتته جنابِ حق اوغلگزه یاردیم ایدیور . «دینه رک قا-
دینک النی اوپر . مگر بو مسافر، او طول قادینک عُربنده کی اوغلی
ایمش . والده سنی تجربه ایچون او یولده گوروشمگی مناسب گورمش .

[جناب] تعظیم؛ یعنی: بویومک و آغیرلامق	[رحیم] مرحمتی چوق اولان .
ایچون اللهک، بیغمبرلرک و بویوک ذاتلرک	[وعد] سوز و یرمک .
اسملرندن اول گتیریلن کلمه تعظییه .	[معامله] طاوراتمق؛ ایش گورمک؛ سوز
[رب] جمله نرک اصل صاحبی الله تعالی	سویله مک .
حضرتلری .	

بونک اوزرینہ آنا، اوغل، یکدیگرینہ صاریلوب اللہہ ذعا ایدرلر .
 طول قادینک اوغلی، غربتہ خیلچہ پارہ پیدا ایتمش ایش .
 آرتق والدہ سیلہ برلکده را حتجہ عمر گچیرلر .

تعلیملر : طول قادین نہ حالہ ایدی ؟ - اوینہ کیم گلدی ؟ - نہ رجادہ
 بولوندی ؟ - قادین نہ دیدی ؟ - مسافر سفرہ دہ نہ سویلہ دی ؟ - قادین نہ
 جواب ویردی ؟ - گن مسافر، قادینک نہ سی ایش ؟

اوتوز دوردنجی قرائت

یمک - ریاضت

معدہ طولغونلغی، وجودی خراب ایدر : ایراث مرض :
 ایلر : ادای فریضہ عبودیتہ : انسا نہ تنبلیک گتیربر ؛
 علتہ دوشوروز . اعتدال حرکت : ایسہ وجودی اصلاح
 ایدر بر خصلت ممدوحہ : در . [عمر الفاروق] [سعدی]

ریاضت، «ہر شینک حددن زیادہ سندن صاقینغ» دیمکدر .
 ریاضت، چوق ییبوب ایچمہ مک، سفاہت درجہ سندن ذوق و صفایہ
 دالما مقدر . بو حاللر، عقل و ادبجہ غایت فنا، دینجہ دہ حرامدر .
 ریاضت، پک بویوک بر فضیلتدر ؛ لکن طمع و خسیسلیک اثری
 اولمامالیدر . انسان، بودورلو فنا خوی و آرزولرینی یگر سہ ہر
 شیدہ حد اعتدالی آستماز .

[اصلاح] ای حالہ قویغی ؛ ایلشدیرمک .
 [خصلت ممدوحہ] مدح اولونہ چق حال ؛
 اوگونولہ بک طبیعت .
 [شکمپرور] قارن بسلہ یعنی ؛ چوق ییبون .
 [سفاہت] اولپودن ، قرارندن ، لزومندن
 زیادہ ذوقہ دوشمک .
 [فضیلت] بویوک ایلیک .
 [حد اعتدال] نہ چوق، نہ آز ؛ اورتہ درجہ .

[ایراث مرض] خستہ لق گتیرمک ؛ نخستہ -
 لغہ سبب اولوق .
 [ادای فریضہ عبودیت] عبادت فرضی ادا
 ایتمک ؛ فرض اولان عبادتی ، یعنی : نماز
 و دعا بورجی اودہ مک .
 [اعتدال حرکت] اورتہ حالہ طاورائغی ؛
 بر شینگی قرارنجہ ، یعنی : نہ پک چوق ،
 نہ دہ پک آز قوللائغی .

بريك، نه قدر نفيس*، نه درجه لذیذ* اولسه ينه آجلنی دفع
ایده جك قدر دن زیاده یمه مه لی؛ زیرا زیاده سی، معده یه اغیرلق،
هضمه* گوجلک ویریر. بونک ایچون قارنک طویدینی حس ایدیلنجیه
سفره دن گری چکیله لی.

عصر سعادتی حضرت پیغمبریده بولونان اطبادن، مکّه مکرّمه ده
طیبیلک ایدن [حارث بن کلدّه] دن: «دوای احسن نه در؟» دییه
سؤال اولونمش. «ییمکده اعتدالدر» دیمش. «علت نه در؟ دییه صو-
رولدقده: «آجیقمان طعام اوستنه طعام ایتمکدر». جوانی ویرمش.
یمکدن بر از اول و براز صوگره بدنّا بر ایشله مشغول اولوق،
گزینه رک وجودی حرکته طوتمق لازمدر. بونلر، اشتها آچغه،
یمگی هضم ایتمگه یاردیم ایدر. تنبلرک، ایشی گوجی اولمایانلرک،
ترزیلک و ساعتجیلک گبی بر دوزی یه اوپوره رق اجرای صنعت
ایدنلرک، - بلا فاصله - ذهنّا مشغول اولانلرک، هم اشتهالری آز
اولور؛ هم ده یمگی قولای هضم ایده مزلر.

§ یونان حکماسندن سقراط، غایت پرهیزکار اولدینی گبی شا-
گردانسه ده، خلقه ده بو فضیلتی توصیه ایلردی؛ و دایما: «انسانلرک
» بک چوغی، ییبوب ایچمک ایچون یاشامق ایستلر؛ بن ایسه یاشا-
» مق ایچون ییبوب ایچمک ایسترم.» دیر ایدی.

[طعام] بیک؛ بییه جک هرشی.	[نفیس] حظ ایدیله جک، خوشلانیه جق شی.
[بدنّا] وجود ایله؛ گووده ایله.	[لذیذ] لذتی؛ طادی ای اولان.
[مشغول] ایش ایله اوغراشان.	[هضم] سیندیزهک؛ یعنی: یینن شیرلی ایچه معدهده اریتمک.
[بلا فاصله] بر دوزی یه؛ طورمق سزین.	[عصر سعادتی] سعادتی عصر؛ بختلیق
[پرهیزکار] پرهیز ایدن؛ یعنی: چوق شی	و طالعلیلک زمانلری.
یبیبوب ایچمه بن؛ قرارنجیه ییبوب ایچن.	[دوای احسن] اذ ای علاج.
[توصیه] سپارش؛ ایصهارلامق.	

س مُلوكِ ايرانيه دن برينك نژدينه بر طيب گونده ريلير . طيبه ،
 سرايه داخل اولونجه سراي خلقنه اولا : « نه قدر و نه وقت يمك
 يرسكز ؟ » ديه سوال ايدر . آنرده : « قارنمز آجيقديني وقت ييرز ؛
 هنوز طويما دن سفره دن قارقارز . » جواني ويرير لر . طيب : « اويله
 ايسه نم بوراده ايشم يوق ! » ديه رك همان عودت ايدر .
 بزم باشلجه يمكلر مز : ات ، اتمك ، ياغ ، سود ، پينير ، خبوبات*
 سبزوات و ميوه لر در . اتمك ، پيشكينلگنه ، سودك ، تازه لگنه
 و خالصلگنه ، ياغك و پينرك ، حيله سز اولماسنه ، نباتات و سبزوات
 تك ، تازه لگنه ، حبوباتك ، بايات و بوجكلشم اولماسنه دقت اتمه لي .
 خام و چوروك يمش يمه مه لي ؛ اكشي ، طوزلي شيلر يميگه
 هوس اتمه مه لي . يميگي بك صبحاق يمكدن صاقيغالي ؛ زيرا گرك
 ديشلره ، گرك معده يه مضر تي وار در . هله اتمك و خمير ايشلريني
 صبحاق ايكن يمك ، دهها زياده ضرر ليدر .

اوتوز بشنجي قرائت

لطائف

بريسي ، آغلامقده بولونان بر چوجوغه نه ايچون آغلاديغني
 صورار . چوجوق ده : « آنه مك ويرديگي بر غروش غائب ايتدم ده
 « آنك ايچون آغلايورم » دير . او ذات ، چوجوغه بر غروش
 ويروب : « آل ده آرتق آغلامه ! » دير . چوجوق پاره يي آلينجيه
 اولكندن دهها زياده آغلامغه باشلار . « شمدي نيچون آغلايورسك ؟ »

[ملوك ايرانيه] ايران شاهلري . | [سبزوات] اسپاناي ، پيراصه ، باميه ،
 [خبوبات] بوغداي ، آريه ، نخود ، قاصو- | انگيزار گمي يينه جك يشيللكر .
 ليه ، پرنج و ساژه گمي دانته لي ذخيره لر .

دیهه صورولدقده: «اگر آنه مک ویردیکنی غائب ایتمش اولمازسه
«ایدم شیمیدی ایکی غروشم اوله جقدی. آنک ایچون آغلا یورم.»
جوابی ویریر.

§

بر ذات، آرقه داشلرندن بریله خُرما بیسورمش. او ذات،
بیدیگی خُرمارلک چگردکلرینی گیزلیجه آرقه داشلنک اوکُنه قویار.
بیسیوب بیتیردکن صوکره آرقه داشنه: «اما او بور ایمشسک! نه
قدر خرما بیمشسک! هله شو اوکُنده کی چگردکلره باق!» دینجه
آرقه داشی: «افندم! سز بندن ده او بور ایمشسکز، که خرمارلی،
«چگردکلریله برابر بیمشسکز. باقیکز! اوکُنزده هیچ بر چگردک
یوق!» دییه آنک لطفه سنه مقابله ایدر.

اوتوز آلتنجی قرائت

میزان الحرارة (مقیاس الحرارة - ترمومتر)

میزان الحرارة، هوانک صیحاق و صوغو قلفنک دَرجه سنی گوسته.
ریر بر آلتدر. بو آلت، جامدن یا پیلمش اوجی طوبوزلو بر باستونه
بکزر. طوبوزدن یوقاریسی، بر برینه مساوی تقسیماتی بولونان غایت
اینجه بر جام بورودن عبارتدر. طوبوز اولان طرف، قسماً جیوا
ایله طولودر.

میزان الحرارة، اریمکده اولان بوزک ایچنه قونولدیغی وقت بو.

[اوبور] چوق و صیق صیق بین؛ طویق | [بر برینه مساوی] بر بندن زیاده و یا اسیک
ییلمه بن. اولمایان؛ بر اوچوده اولان.

رونک چنانچی ایچندہ کی جیوا، آشانچی اینوب بر نقطہ دہ طورور۔ اشبو نقطہ یہ : { صفر درجہ سی } دینیر و اورایہ صفر اشارتی قونور۔ اگر اوزری قابالی اولہرق قاینار صویک بوغوسنہ طوتولورسہ بورو۔ دہ کی جیوا، یوقاری چیقوب بر نقطہ دہ طورور۔ او نقطہ دخی یوز درجہ اعتبار اولونمش ؛ بناءً علیہ اورایہ ۱۰۰ رقمی قونولمشدر۔

بو ایکی اشارتک آرا یرندہ کی مسافہ تی، بر برلینہ مساوی اولہرق : { درجہ } دینیلن یوز قسمہ آیریلمشدر۔ بو درجہ لر، گرک ۱۰۰ اشارتسک اوستنہ، گرک صفر اشارتسک آلتنہ چیزیلمشدر۔ دیمک کہ آریین بوزک حرارتیہ قایناک صویک حرارتی آراسندہ : ۱۰۰ درجہ واردر۔ بونوع میزان الحرارہ یہ : { سانتیگراد } اسمی ویریلیر۔

حرارتلری بر درجہ دہ اولمایان ایکی جسم، بر برینہ طوقونور، یا خود بری او برینک ایچندہ بولونورسہ حرارتی زیادہ اولان جسم، صیجاقلغک بر قسمتی، صوغوق اولان جسمہ ویریر۔ بو وجہ ایلہ کنندی حرارتی آزالوب صوغومغہ، اوتہ کی جسمک دہ حرارتی چوغالوب ایصینغہ باشلار۔ نہایت صیجاقلقلری عینی درجہ یہ گایر، قالیر ؛ بناءً علیہ بر شیک حرارتسک درجہ سی بیلنک ایچون ایچنہ میزان الحرارہ قونومالی ؛ جیوانک حرکتی، بر نقطہ دہ ثابت طورونجیہ قدر بکلہ مہلی۔

جیوا، پک زیادہ یاییلیر بر معدندر۔ بردہ پک چابوق ایصینیر وچوق گنج قاینار ؛ چابوق صوغور وچوق گنج طوکار۔ بویلہ تیز ایصینوب گنج قاینادینی، چابوق صوغویوب گنج طوگدینی و زیادہ یاییلیدی ایچوندر، کہ هوانک درجہ سنی اولچمک اوزرہ سائر صولی

شیلر ایچنده جیوا انتخاب اولونمشدر. ایشته بو خاصه لری ایچون جیوايه : { ناقل حرارت } ده دینیلشدر.

بر پنجره نك طیشاریسنده آصیلان میزان الحراره یه دقت اولو- نورسه صباحدن باشلایه رق اوگله دن ایکی ساعت سوکوره یه قدر هوا ایصیندجه میزان الحراره جیواسنك ده درجه درجه یوکسلدیگی گورولور. بونك گبی ده آقشام اوستی باشلایه رق بوتون گجه ، یعنی : ایرته سی صباح گونش طوغونجه یه قدر - حاصل اولان صوغوقدن ناشی - جیوا، آچالیر .

علوم و فنون سایه سنده ایجاد اولونان شیلر میاننده انسانلره خدمتی اولان مُخترعاتدن بری ده ایشته بو : { میزان الحراره } دینیلن آلتدر. انسانلره گرک هرگون کندی بولوندقلری یرلرک هوا سنك درجه سنی ، گرک سائر بلده لرک هوا سی ایله کندی مملکتنك هوا سی آراسنده کی فرق لری ، بو آلت سایه سنده آکلار لر . بو آلتك بر فائده سی ده : بر اوطه نك نه درجه حرارته لزومی وار ایسه عینی درجه ده ایصیتمه بیلمه مزدر ؛ چونکه موجود حرارت و یا برودتک لزومدن زیاده و یا اکیسک اولوب اولمادیغی ، بو آلت در حال بزه خبر ویریر . هله - الله اسیرگه سون - بعض خسته لکالر واردر ، که خسته نك بولوندیغی محلك صیجا قانی - طبیبك توصیه سی اوزرینه - نه درجه اوله جقسه او درجه بولوندور مق اقتضا ایدر . او حالده المزده بو گوزل آلتدن باشقه آلدانمایه جق امین بر واسطه مز یوقدر .

{ ناقل حرارت } حرارتی نقل ایدن : یعنی : اولجه هیچ یوق ایکن یئگی ایجاد اولو- صیجاقلغی بر یردن باشقه بریره گوتورن . نان هتئرلر ، معرفت لر ، آلتلر .

{ مخترعات } اختراع اولونان شیلر : یعنی : [بلده] شهر و کندی اطراف کوی لری .

میزان الحراره نك بر قاج نوعی وارد در؛ لکن عمومیتله قوللا-
بیلانله، ۱۰۰ درجه یه تقسیم ایدیلان {سانتیگراد} ایله ۸۰ درجه یه
تقسیم اولونان {ره تومور} در .

میزان الحراره، میلادك اون آلتنجی عصری نهایتلرنده ایجاد
اولونمشدر . ئوچدلیرى، حکمتشناس مشهور : [غاليله] ، [دیپل] ،
[سانتوریوس] نام ذاتلر اولمشدر .

تعلیملر : میزان الحراره نه یی گوسته ریر؟ - نه دن یابیشدر؟ - نه شکلده
در؟ - ایچنده نه وارد در؟ - میزان الحراره ایله صیجاغاك ایلک و صوگ درجه-
لری ناصل بیلینیر؟ - صوغوق و صیجاق ایکی جسم بری بریله برلشدر یلیرسه
نه حال واقع اولور؟ - جسملرك صیجاقلق و یا صوغوقلقلرینك درجه سی ناصل
بیلینیر؟ - میزان الحراره ایچون نه سببله حیوا انتخاب اولونمشدر؟ - میزان
الحراره نك قاج نوعی وارد در؟ - میزان الحراره نك فائده لری ، خدمتلی نه در؟
- میزان الحراره یه دهه نه اسم ویریلور؟ - ووجدی کیلدر در؟

اوتوز یدنجی قرائت

گوزل بر مثال

برقادین، هر آقشام چو جوقلرینی طوبیلا یوب اوگون نه یابدقلرینی،
نه اییلک ایتدکلرینی سؤال ایدر ایدی .

بر آقشام چو جوقلرك بویوکلری، نه یابدقلرینی برر برر سویلر لر .
صیره [گلشوم] ایله [گلزار] نام ایکی کوچوک قیز چو جوغنه گلیر؛
گلشوم دیرکه : «والده جگم ! بوگون آرقه داشلرمدن بری، درسلیرینی
» يك ابی بیلدیگی ایچون صنفمرك برنجیسی دییه خواجه من طرفندن
» مدح ایدیلدی . بن ده همان قوشوب آتی قوجا قلام . اوده سوینه
» رك بگا : سوکیلی رفیقهم ! نه گوزل طویفرك وار ایمنه !» دیدی .

گلزارده دیدی که : «بوگون یاننده بر قیز جغز او طور بیور ایدی .

• قارداشی اولمش ایمش . آغلا یہ آغلا یہ درسنی از برله یوردی .
 « آگا باقہ رق بن دہ آغلادم ؛ دیدم کہ : قارداشک اولدی ایسہ بنی
 » قارداسہ بیل ! اودہ باشنی قالدیروب بنی قوجاقلا یہ رق : بطا بوبوک
 » بر ایلیک ایتیک دیدی . بیلم نہ یایدم کہ او بگا اویلہ سویلہ دی .
 والدہ لری بونلری ایشیدنجه پک چوق ممنون اولدی ، اوّلا
 گلثومہ : « آفرین اولادم ! یانکدہ کی قیزک درسدہ سنی گچمش
 » اولدیغنی گورہ رک آگا حسد اتمہ یوب سوینمش اولدیغک ایچون
 قات قات آفرین ! » .

صوگرہ گلزارہ دونوب : « آفرین قیزم ! سکا دہ چوق چوق
 » آفرین ، کہ او قیزجغز ایلہ برابر آغلامقلہ گوزل بر وظیفہ اجرا
 » ایتمشک ؛ زیرا سوینلر ایلہ سوینمک ، کدرلہ نلرلہ دہ کدرلتمک ،
 » انسان ایچون بر وظیفہ در . سزکذہ : رفیقارکیزک سوینجلریلہ
 » سوینمکیز ، کدرلریلہ کدرلتمکیزلہ محبت قلبیہ کیزی بیان ایتمشکیز
 دیہ رک ایکسنتک دہ ایتدکلری برر ایلیک اولدیغنی بیسان ، و داما
 ایلیکدہ بولونمالرینی نصیحت ایلہ دی .

تعلیملر : برقادین آقشاملری چوجوقلربنہ نہ صوراردی ؟ - گلثوم کیمی
 قوجاقلا دی ؟ - نہ ایچون قوجاقلا دی ؟ - رفیقہ سی نہ سویلہ دی ؟ - رفیق
 و رفیقہ نہ دیمکدر ؟ - گلزارک یانندہ آغلایان کیم ایدی ؟ - آغلاماسنک سببی
 نہ ایدی ؟ - گلزار نیچون آغلادی ؟ - گلزار آغلایان قیزہ نہ سویلہ دی ؟ -
 بوکا مقابل او بر قیز نہ یایدی و نہ دیدی ؟ - والدہ سی گلثومہ نہ دیدی ؟ -
 گلزارہ نہ سویلہ دی ؟ - گلثوم ایلہ گلزار بو حرکتلریلہ نہ یامش اولدیلر ؟

ایلمنی قسم تعلیم قرآنک ۲۱ بجی لبعک فرسی:

۶۴	رنکر	۱	لقبه حقنده اخطارات
۶۷	اسراف - مجل	۲	نقطه لر حقنده اخطار مهم
۶۹	جسم انسان	۵	حریتی تبصیل
۷۳	عبر بخش بر کلام پادشاهی	۱۲	کافه - مقوا
۷۴	چهار - عثمانلیق: مشروطیت ،	۱۵	قطعه تاریخیه
	پادشاه، قازی و شهید لر حقنده شعر لر	۱۳	کوه زه ک - زو زکاک
۷۹	زلزله - یانار بلاغ - زیبکک	۱۸	میوان مارشی
	بر منظومه سی	۱۹	مکتب
	کوزل بر مثال	۲۱	صنعت
۸۰	لطائف	۲۵	ضروب امثال عثمانیه - آنالرسوزی
۸۶	تصرف - آنچه نک اهمیت	۲۶	جلوس پادشاهی (شعر)
۹۰	طمع	۲۷	عکس صدا و مقابله بالمثل
۹۱	ارضک طبقه لری - معدنیات	۲۹	طبابت - باصمه جلق
۹۷	ایبک ضایع اولماز	۳۶	حواس خمسۀ ظاهره
۱۰۰	قوشلر	۴۱	علم و ادب - قدر و حیثیت
۱۰۳	تورمان نیازی بک	۴۲	امثال حکمییه
۱۰۴	میزان الهوا - بارومتر	۴۴	ایبک چکی - بو جکمییک صنعتی
۱۰۶	بر کوچوک چوبان ابله آویجی	۴۶	آرقه داشلق - اجابلق
۱۰۹	آکل طعامک اصول فنی سی	۴۹	آرزوی تحصیل
۱۱۲	وطن شرفیسی (نامق کمال بک)	۵۶	بالون
۱۱۲	وطن و حریت شرفیسی (نگار خانم و موسیورا بول)	۶۱	بحری ابله بدری حکایه سی
		۶۲	حاضر جوابلق

پانه حال

دور استبداد ده درجی ممنوع اولان موادک دور حریتده یازبله بیلغه سندن ناشی اثره بر فورما دها علاوه ابدلیدی. بو مناسبتله فیاتنه ده یکریمی پاره ضمی ضروری اولدی. بوندن ماعدار سنه دن بری مطبعه لک عمله اجرتی اوج دوروت مثلن نژاید ابتدییکی ایچون اژک فیاتی دخی هیچ اولمازسه ایکی مثلن ابلاغی مجبوری ایکن یو بک رفد اکارلق اختیار اولونه رق یالکزی بکریمی پاره ضمیله اکتفا قیلندی.

تعلیم قرشک دوردنجی قسمی بو بک بر خواهشله آرانیدی، لکن دور ساه بق سیاتندن اوله رق تکرار طبعی منع ایدیلدیکی ایچون هر طرفه موجب عرو میت اولمشدی. بو کره افکار طالی بی، فضائل عثمانیه بی، اخلاقی مکمله بی جا. مع و مقالات مهمی محتوی اوله رق طبع و نشر قیلندی اعلان اولونور.